

Raiffeisen Bank Grupa

Konsolidovani finansijski izvještaji
za 2022. godinu

Sadržaj:

	Stranica
Godišnji izvještaj o poslovanju za 2022. godinu	1 – 7
Odgovornost Uprave za pripremu i odobrenje konsolidovanih finansijskih izvještaja	8
Izvještaj nezavisnog revizora	9 – 14
Konsolidovani Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti	15
Konsolidovani Izvještaj o finansijskom položaju	16 - 17
Konsolidovani Izvještaj o novčanim tokovima	18
Konsolidovani Izvještaj o promjenama na kapitalu	19
Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje	20 – 125

a) Sve značajne događaje nastale u periodu od završetka poslovne godine do datuma predaje konsolidovanog finansijskog izvještaja

Grupa nije imala značajnih događaja u periodu od završetka poslovne godine do datuma predaje finansijskih izvještaja.

b) Procjena očekivanog budućeg razvoja pravnog lica

Rusko-Ukrajinski konflikt i uvođenja drastičnih ekonomskih sankcija Rusiji od strane EU, SAD i UK kao kontramjera, posebno u energetsom dijelu, rezultiralo je značajnom promjenom globalnih ekonomskih izgleda za period 2022-2023. godine. S tim u vezi, 2023. godina će donijeti nastavak usporene dinamike ekonomskog rasta na globalnom planu, što će se neminovno odraziti na Bosnu i Hercegovinu u smislu očekivanog sporijeg rasta BDP-a (+1,5% YoY), a što će se dalje odraziti i na smanjenje performansi bankarskog sektora tj. očekuje se slabiji rast ključnih pokazatelja (ukupne aktive, kredita, depozita). Dodatno, prelijevanje efekata aktivnosti na obuzdavanju globalne inflacije će pojačati pritisak na nivo ekonomske aktivnosti u smislu dodatnog usporavanja što će također imati negativnu refleksiju na dinamiku bankarskog sektora u 2023. godini, a što se jasno uočava kroz projiciranu stopu rasta depozita (+8,0% YoY) i kredita (+3% YoY) u 2023. godini. Također, očekivano slabljenje investicijskog povjerenja i investicijske aktivnosti će imati negativan odraz u dijelu korporativnog kreditiranja koji će primarno osjetiti efekte usporavanja. U skladu sa usporenom tržišnom dinamikom, Grupa je prilagodila inicijalna očekivanja rasta ključnih kategorija kredita i depozita novom ekonomskom i političkom okruženju te ukupnog poslovnog plana za 2023. godinu koji se revidira kroz redovne procese kvartalnog finansijskog forecast-iranja.

c) Najvažnije aktivnosti u vezi sa istraživanjem i razvojem

Što se tiče istraživanja i razvojnog aspekta, jedan od ključnih elemenata strategije Grupe je digitalna transformacija i automatizacija koja podrazumijeva aktivnosti na polju prije svega zamjene Core Banking Systema (CBS) banke koji će omogućiti značajno unapređenje i brzinu poslovanja u svim segmentima Grupe te digitalizaciju i automatizaciju određenih kreditnih proizvoda. Grupa u svim poslovnim segmentima ubrzano radi na projektima digitalizacije i automatizacije procesa unutar Grupe te sa klijentima, što će zasigurno doprinijeti značajno unapređenju ukupnog obima poslovanja i iskustva klijenata sa Grupom.

Grupa je također započela određene aktivnosti na usklađivanju svoga poslovanja sa ESG principima poslovanja i upravljanja ESG rizicima kako bi cjelokupnu organizaciju, procese i proizvode prilagodila najboljim ESG praksama iz Evropske unije.

d) Informacije o otkupu vlastitih dionica, odnosno udjela

Grupa u 2022. nije vršila otkup vlastitih dionica, odnosno udjela.

e) Informacije o poslovnim segmentima

Grupa posluje u pet osnovnih poslovnih segmenata koji su detaljnije prikazani u napomeni 7.

f) Korišteni finansijski instrumenti ako je to značajno za procjenu finansijskog položaja i uspješnosti poslovanja pravnog lica

Izvori finansiranja

Strategijski okvir finansiranja prvenstveno se bazira na obezbjeđenju izvora finansiranja prema namjeni i rokovima koji bi obezbijedio sredstva za planiranje kreditne aktivnosti poslovnih funkcija uz održavanje troškovno prihvatljivog, nerizičnog nivoa likvidnosti.

Prilikom sačinjavanja opšteg godišnjeg plana finansiranja, uzima se u obzir:

- a) potreba za finansiranjem koja proističe iz planiranog/budžetiranog strateškog razvoja bilansa, odnosno planiranih poslovnih aktivnosti u segmentu plasiranja kredita.
- b) planiranih aktivnosti na depozitnoj osnovi.
- c) održavanje likvidnosti u o regulatornim okvirima kao i okvirima Grupe.
- d) potreba za izvorima finansiranja od supranacionalnih institucija (kreditne linije).

Pri definisanju opšteg godišnjeg plana finansiranja, Grupa je utvrdila da su definisani planovi izvora finansiranja usklađeni sa:

- poslovnim modelom grupe
- sveobuhvatnom strategijom poslovanja
- tolerancijom izloženosti riziku
- procjenom stabilnosti izvora finansiranja
- dostupnim izvorima finansiranja na tržištu
- očekivanim promjenama u riziku izvora finansiranja
- adekvatnim stepenom oslanjanja na javne izvore finansiranja
- prihvatljivim uticajem na kreditne aktivnosti banke itd.

Analiza historijskih podataka u poređenju sa planom za naredni period, uzimajući u obzir i eventualno dodatne spoznaje, pokazuje stepen provodivosti plana likvidnosti i izvora finansiranja. Na bazi historijskih pokazatelja cijeni se da je struktura izvora finansiranja adekvatna i dostatna za realizaciju poslovnih planova i rast Grupe.

Grupa procjenu izvora finansiranja i rizika izvora finansiranja, nakon izvršenja plana izvora finansiranja, prati redovno, odnosno na mjesečnoj osnovi i to putem obrnutog testiranja plana izvora finansiranja. Ostvarene vrijednosti sa porede sa planiranim, kako u dijelu izvora tako i u dijelu plasmana, kao i ispunjenja regulatornih i grupacijskih zahtjeva i ograničenja.

Posebna pažnja obratnom testiranju plana izvora finansiranja se posvećuje po okončanju finansijske godine. Predmetno testiranje treba da pokaže da li su ostvareni definisani, odnosno planirani izvori finansiranja, da li su ispunjeni svi regulatorni i grupacijski zahtjevi i ograničenja, kao i da li su isti bili dostatni da održe postojeći aktivni portfelj i omoguće njegov rast u skladu sa poslovnim planovima.

Analizom, dolazimo do zaključka da su ostvareni izvori finansiranja omogućili ispunjavanje svih regulatornih i grupacijskih likvidonosnih zahtjeva i ograničenja, te omogućili održavanje i rast aktivnog portfelja.

Novčana sredstva i plasmani

Grupa u okviru stalne optimizacije likvidnosti vrši procjenu držanja potrebnih novčanih sredstava (gotovina) za potrebe poslovanja, kao i novčanih sredstava koje Grupa drži na računima u inostranstvu, za potrebe platnog prometa i ostalih transakcija uvažavajući trenutna kretanja kamatnih stopa na tržištu, rejting i adekvatnost banaka kod kojih Grupa drži sredstva (Money Market ili nostro računi), kao i obračun RWA.

Na ovaj način se postiže maksimalna optimizacija likvidnosti, uvažavajući gore nabrojane elemente, što u krajnjoj instanci pozitivno utiče na finansijski položaj i cjelokupnu uspješnost poslovanja Grupe. Sa aspekta poslovanja Tržišta (Markets), Grupa nema derivatne transakcije (finansijske instrumente) koje bi bile

značajne za procjenu finansijskog položaja Grupe. Naime, Grupa nudi klijentima FX Forward / Flexi Forward transakcije ali su iste obimom i prihodovno neznčajne.

Što se tiče portfelja obveznica, kao vrste finansijskih instrumenta, Grupa iste ne drži u tzv “knjiga trgovanja” već “do dospijeca”. Finansijski rezultat tj. prihod od poslovanja sa obveznicama za portfelj Tržišta je cca 708 hiljada KM (za 2022. godinu), što svakako nije značajno za procjenu finansijskog položaja i uspješnosti poslovanja.

Većina “značajnog” dijela prihoda za Grupu se odnosi na FX transakcije (spot), ali to su standardne transakcije razmjene valuta.

Finansijske instrumente kao futures, opcije i slično Grupa nema, niti nudi kao proizvode.

g) Ciljevi i politike pravnog lica u vezi sa upravljanjem finansijskim rizicima; zajedno sa politikama zaštite od rizika za svaku planiranu transakciju za koju je neophodna zaštita

Kreditni rizik

Strategija preuzimanja i upravljanja kreditnim rizikom odražava profitabilnost Grupe, kreditnu kvalitetu i ciljeve rasta portfolija te je u skladu s okvirom sklonosti Grupe za preuzimanje rizika i unutar istog kreditnog rizika, politikom diverzifikacije i cjelokupnom korporativnom strategijom i poslovnim ciljevima Grupe.

Strategija preuzimanja i upravljanja kreditnim rizikom uključuje:

- Uspostavljanje primjerenog okruženja za upravljanje kreditnim rizikom,
- Nprestanu izgradnju jake kreditne kulture,
- Kontinuitet u strategijskom pristupu tako da je dugoročno održiva i kroz različite ekonomske cikluse
- Adekvatno i učinkovito komuniciranje strategije i politike kreditnog rizika u cijeloj grupi. Svo relevantno osoblje treba jasno razumjeti pristup grupe pri odobravanju i upravljanju kreditnim rizikom i treba biti odgovorno za poštivanje internih politika i procedura.
- Identifikaciju ciljnih tržišta i ukupne karakteristike koje bi Grupa htjela postići u svom kreditnom portfoliju uključujući različite nivoe diverzifikacije i tolerancije koncentracija,
- Održivo i odgovorno ulaganje kroz primjenu ESG (Enviromental, Social and Governance) faktora
- Primjenu adekvatnih politika i procedura obezbjeđenja kreditnih plasmana za ublažavanje kreditnog rizika,
- Minimiziranje negativnih posljedica ulaganja sa pogoršanom kreditnom kvalitetom koje se sprovodi putem:
 - kreditiranja u skladu sa usvojenim politikama,
 - neprestanog aktivnog i profesionalnog upravljanja odnosima sa klijentima,
 - ranog prepoznavanja i aktivnog upravljanja povećanim kreditnim rizikom,
 - ispravne kategorizacije kreditnog rizika,
 - definisanja odgovarajućih strategija nekvalitetnih kreditnih plasmana,
 - razumljivog i jakog programa naplate nekvalitetnih kreditnih plasmana u slučaju evidentnog ili potencijalnog gubitka za Grupu

Cilj upravljanja kreditnim rizikom je osigurati da se ne prekorači odgovarajući nivo rizika potrebnog za održivi razvoj koji podrazumijeva makroekonomsko okruženje.

Opća načela za upravljanje kreditnim rizikom:

- Svjesnost i razumijevanje rizika,
- Odgovornost Biznis segmenta,
- Razdvajanje i nezavisnost funkcija rizika.

Upravljanje kreditnim rizikom je definisano u važećim kreditnim politikama koje se ažuriraju na godišnjoj osnovi. Jedinica Upravljanja kreditnim rizikom kreira prijedloge kreditnih politika za poslovne segmente pojedinačno, a iste su predmet odlučivanja Uprave i Nadzornog odbora Grupe.

Upravljanje kreditnim rizikom obuhvata upravljanje svim potkategorijama kreditnog rizika kojima je Grupa izložena ili bi mogla biti izložena.

Upravljanje istima se vrši kroz:

- provođenje procesa analize, rangiranja klijenata i ocjene rizika kod odobrenja plasmana
- donošenje odluke o odobravanju plasmana na temelju jasno definisanih kriterija u kreditnim politikama, uključujući i prekogranične transakcije
- aktivan monitoring portfolija i prijedlog za klasifikaciju aktive
- održavanje izloženosti po vrstama poslova, proizvodima, klijentima i industrijama na željenom nivou (isti se definiše se kroz godišnji proces budžetiranja, definisanja kreditne politike, limita i sl)
- održavanje vjerovatnoće defaulta (PD - probability of default)/Default rate na prihvatljivom nivou
- upravljanje instrumentima osiguranja
- primjenom tehnika smanjenja kreditnog rizika (instrumenti osiguranja su jedna od glavnih strategija i mjera koje se koriste za smanjenje izloženosti kreditnim rizicima)
- održavanje pokrivenosti portfolija prihvatljivim kolateralom na zadovoljavajućem nivou (minimalna pokrivenost u ovisnosti od rejtinga klijenta se definiše na godišnjem nivou kroz respektivnu kreditnu politiku, te se kroz kontrolu izuzetaka od kreditne politike, stalni monitoring vrijednosti i elemenata prihvatljivosti kolaterala nastoji održavati na targetiranom nivou)
- problematičnim plasmanima je posvećena posebna pažnja u jedinici Upravljanje posebnom aktivom Non-retail i Collection
- održavanje konačnog gubitka nakon naplate na zadovoljavajućem nivou (Loss Given Default), kroz adekvatnu kolateralizaciju i rezervisanja.

Rizik likvidnosti

Strategijski okvir upravljanja likvidnošću obuhvata upravljanje usklađenom likvidnošću, upravljanje likvidnošću aktive te upravljanje pozajmljenom likvidnošću (pasivom), poštujući ključne principe upravljanja likvidnošću kao i ILAAP principe u planiranju likvidnosti i izvora finansiranja (odgovornost, proporcionalnost, kontinuitet, značajnost rizika, sveobuhvatnost i "pogled u budućnost").

Upravljanje likvidnošću i rizikom likvidnosti je ugrađeno u strategije, politike, procedure, koje osiguravaju efektivnu diverzifikaciju i s aspekta izvora sredstava i s aspekta njihove ročnosti.

Prilikom predviđanja i planiranja novčanih tokova posebna pažnja se posvećuje praćenju lokalnog tržišnog okruženja prvenstveno s aspekta potreba klijenata u vidu praćenja dospijeća velikih depozita i planiranja njihovog reugovaranja. Grupa u planiranje svojih likvidnosnih potreba uključuje i planiranje odliva prema vanbilansnim obavezama (akreditivima, garancijama, ugovorenim kreditnim linijama) dok za depozite bez dospijeća procjenu potencijalnog odliva vrši na osnovu dosadašnjih zapažanja (iskustava) baziranih na godišnjim trendovima i modelima koji su interno razvijeni.

Grupa, pri definisanju i održavanju adekvatnog nivoa likvidnosti posebnu pažnju posvećuje obezbjeđenju dovoljnog kapaciteta rezervi likvidnosti koje bi koristila za kratkoročnu intervenciju u situaciji likvidnog šoka.

Iznos potrebne i rezervne likvidnosti Grupa formira na osnovu tekuće i projektovane pozicije i koeficijenata likvidnosti uz sagledavanje općih ciljeva utvrđenih godišnjim budžetom Grupe. Tako se planira odgovarajući portfolio likvidnih sredstava koja uvijek mogu:

- (1) pokriti tekuće i očekivane potrebe za likvidnošću,
- (2) pokriti regulatorne zahtjeve u vezi sa likvidnim sredstvima.

Upravljanje rizikom likvidnosti Grupe se sastoji od:

- Strategija i Plan obezbjeđenja sredstava za realizaciju poslovnih planova i planova za teško predvidive i vanredne situacije, na kraći i duži rok, koji bi trebalo da pokaže sposobnost Grupe da može preventivno i efikasno upravljati kako rutinskim, tako i neočekivanim promjenama svoje likvidne pozicije
- Jasno definisan proces upravljanja rizikom likvidnosti (identifikacija, procjena, mjerenje, monitoring izloženosti i kontrola cijelog procesa) sa jasno definiranim ulogama i odgovornostima, i dokumentovan u internim aktima
- Razvijen informacioni sistem koji predstavlja osnovu uspješnog upravljanja rizikom likvidnosti na dnevnoj osnovi i njegove kontrole.

Također, upravljanje rizikom likvidnosti podrazumijeva uključenost organa Grupe u upravljanje kojima podršku u upravljanju pružaju odbori i svi uposlenici koji su indirektno ili direktno uključeni u preuzimanje i upravljanje te kontrolu rizika likvidnosti a prvenstveno:

- *Uprave Grupe i Nadzornog odbora*, koji je odgovoran za strategiju upravljanja ovim rizikom, kao i donošenje odluke o obuhvatnom okviru za upravljanje rizikom likvidnosti na nivou grupe
- *Višeg menadžmenta*, koji je odgovoran za primjenu politika upravljanja ovim rizikom, nadzor nad implementacijom, održavanjem i upravljanje informacionim i drugim sistemima, i uspostavljanje efikasne interne kontrole nad procesom upravljanja rizikom likvidnosti

- *Odbora za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO odbor)*, čiji sastav čini stariji menadžment, obično iz funkcije Riznice i funkcije upravljanja Rizicima (obično menadžment za upravljanje rizikom likvidnosti) i
- *Kontrolne funkcije upravljanja rizicima* koji imaju potrebna iskustva u kontroli ovim rizikom, primjenjuju odgovarajuće procese i procedure i rade relevantne ekspertize.

Tržišni rizik

Strategija upravljanja tržišnim rizicima je ograničavanje izloženosti istim odnosno održavanje nivoa preuzetog rizika u okviru planirane sklonosti odnosno planiranog rizičnog profila za tržišne rizike uvažavajući regulatorna ograničenja. Radi održavanje adekvatnog nivoa izloženosti tržišnim rizicima definirana su ograničenja tzv interni limiti uz prvenstveno uvažavanje regulatornih limita.

Proces preuzimanja i upravljanja tržišnih rizika i proces kontrole ovih rizika su jasno organizaciono razgraničeni, što znači da se upravljanje i preuzimanje tržišnim rizicima primarno provodi u organizacionoj jedinici Tržišta, a kontrola istih se obavlja u okviru jedinice Kontroling rizika, odnosno Grupe za upravljanje tržišnim rizikom.

Grupa za upravljanje tržišnim rizikom vrši dnevne kontrole usklađenosti pozicija sa internim i regulatornim limitima i iste su definirane u važećim internim dokumentima.

Politika upravljanja tržišnim rizicima se sazniva na jasno definisanim ulogama i odgovornostima, procedurama i procesima rada, načina identifikacije, mjerenja, praćenja, kontrole, izvještavanja i procedura eskalacije.

Proces upravljanja i preuzimanje tržišnog rizika i proces kontrole ovog rizika su jasno razgraničeni na različite organizacione dijelove zadužene za ovaj rizik, što znači da se upravljanje i preuzimanje tržišnim rizikom primarno provodi u organizacionoj jedinici Tržišta/Trgovina i prodaja, a kontrola istog se obavlja u okviru jedinice Kontroling rizika, odnosno Grupe Upravljanja tržišnim rizikom.

Uloge i odgovornosti za identifikacije, mjerenje, praćenje, kontrole, izvještavanje i procedure eskalacije su detaljno opisane u krovnim dokumentima Kontroling rizika/Grupe Upravljanje tržišnim rizikom, a to su Pravilnik za upravljanje tržišnim rizicima i Procedure za upravljanje tržišnim rizicima.

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Strategija upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi temelji se na utvrđivanju okvira sklonosti za preuzimanje rizika uvažavajući trenutne i buduće poslovne planove i aktivnosti kao i sposobnost za preuzimanje ovog rizika koja uvažava regulatorna ograničenja. U svrhu ispunjenja strategije, Grupa određuje pokazatelje i ciljane vrijednosti odnosno limite. Kontrole i poduzimanja aktivnosti u slučaju narušavanja limita i internih indikatora omogućavaju blagovremenu reakciju i ublažavanje ovog rizika. Frekvencije kontrola su organizovane na dnevnom nivou (za definirane interne RBI indikatore), kako bi se omogućila blagovremena provjera statusa iskorištenosti limita i internih indikatora, te kako bi se što adekvatnije poduzele korektivne mjere ublažavanja rizika, te u slučaju narušavanja limita, poduzele potrebne aktivnosti "vraćanja pozicija" u okviru definisanih limita.

Upravljanje kamatnim rizikom temelji se na sljedećim načelima:

- upravljanju ravnotežom u refinansiranju aktive u dijelu rokova, valuta i vrsta kamatnih stopa s ciljem minimiziranja rizika promjene kamatnih stopa i uticaja na poslovni rezultat
- definisanju limita izloženosti kamatnom riziku analizom kamatno osjetljive aktive i pasive, koji su osjetljivi na promjenu kamatnih stopa sa stanovišta roka dospjeća i iznosa

- ugovaranju kamatnih stopa kako je utvrđeno Tarifom Grupe
- utvrđivanju komponenti referentnih kamatnih stopa
- stres testiranjem
- praćenju pokazatelja profitabilnosti.

Proces kontrole kamatnog rizika u bankarskoj knjizi se sastoji od mjerenja i modeliranja rizika, postavljanja i monitoringa limita, kontrolirajući i upravljajući pozicijama u okviru limita, kao i procesom eskalacije limita.

Politika upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi se zasniva na jasno definisanim ulogama i odgovornostima, procedurama i procesima rada, načina identifikacije, mjerenja, praćenja, kontrole, izvještavanja i procedura eskalacije.

Operativni rizik

Operativni rizik je rizik gubitka zbog neadekvatnih ili neuspjelih internih procesa, ljudi i sistema ili vanjskih događaja, uključujući pravni rizik.

Strategija u vezi sa upravljanjem operativnim rizikom podrazumijeva:

- jasnu internu organizaciju sa razdvojenim funkcijama upravljanja operativnim rizikom (odgovorne specijaliste za operativni rizik - tzv. DORS funkcije i menadžere operativnog rizika - tzv. ORM funkcije) kao i funkcijama kontrole tih rizika (Kontroling operativnih rizika - tzv. ORC funkcija, Izvršni direktor za rizike - CRO, Odbor za upravljanje operativnim rizikom i kontrolama -ORMCC), te finalno funkciju interne revizije koja vrši nadzor kompletnog sistema upravljanja/kontrole operativnog rizika
- jasno definisane, transparentne i konzistentne linije odgovornosti,
- podizanje svijesti o postojanju operativnog rizika,
- dosljedno poštovanje internih dokumenata kao i eksternih regulatornih smjernica koji regulišu predmetnu oblast.

Strategija u vezi sa upravljanjem operativnim rizikom:

- Monitoring održavanja gubitaka u skladu sa "budžetom u sjeni".
- Organizacija sprovedbe pojedinačnih aktivnosti (procjena rizika, analize glavne knjige, revizija indikatora ranog upozorenja) u skladu sa planom grupacije.
- Organizacija treninga za nove uposlenike vezano za minimalne standarde upravljanja operativnim rizikom.
- Organizacija treninga za ORM/DORS funkcije.
- Fokus na dodatnom podizanju svijesti o važnosti upravljanja operativnim rizikom

Upravljanje operativnim rizikom podrazumijeva identifikovanje, mjerenje, upravljanje i praćenje izloženosti koja je rezultat neadekvatnih ili neuspjelih internih procesa, ljudske interakcije i sistema, ili je pak rezultat eksternih događaja.

Okvir za upravljanje operativnim rizikom sastoji se od procesa, struktura, kontrola i sistema koji se primjenjuju u upravljanju operativnim rizikom, a čime se osigurava uspostava ključnih upravljačkih elemenata i operativnih aktivnosti. Upravljanje i kontroling operativnog rizika doprinosi jačanju poslovnih ciljeva, te ispunjenju regulatornih zahtjeva.

Uprava Grupe dužna je pripremiti konsolidovane finansijske izvještaje, koji istinito i fer prikazuju finansijski položaj Grupe, te rezultate njezinog poslovanja i novčanog toka, u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Federaciji Bosne i Hercegovine („FBiH“), koja se zasniva na Zakonu o računovodstvu i reviziji FBiH, Zakonu o bankama FBiH i podzakonskim propisima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Agencija“ ili „FBA“) donesenim na osnovu spomenutih zakona. Uprava ima odgovornost za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija koje u svakom trenutku omogućavaju pripremanje finansijskih izvještaja. Uprava ima opštu odgovornost za poduzimanje koraka koji su joj u razumnoj mjeri dostupni kako bi joj omogućili očuvanje imovine Grupe, te sprječavanje i otkrivanje prijevara i ostalih nepravilnosti.

Uprava Grupe je odgovorna za odabir takvih računovodstvenih politika koje su u skladu s važećim računovodstvenim standardima i za njihovu dosljednu primjenu, donošenje razumnih i razboritih prosudbi i procjena, te pripremanje finansijskih izvještaja temeljem principa neograničenog vremena poslovanja, osim ako je pretpostavka da će Grupa nastaviti s poslovanjem neprimjerena.

Uprava Grupe je dužna da Nadzornom odboru podnese godišnji izvještaj Grupe zajedno sa konsolidovanim godišnjim finansijskim izvještajima, nakon čega Nadzorni odbor i Skupština odobravaju i usvajaju konsolidovane finansijske izvještaje.

Konsolidovani finansijski izvještaji prikazani na stranicama od 20 do 124 odobreni su od strane Uprave Grupe na dan 05. juna 2023. godine za podnošenje Nadzornom odboru te ih, potvrđujući ovo, potpisuju:

Za i u ime Uprave Grupe

Predsjednika Uprave
Rainer Schnabl

Član Uprave
Andreea Achim

Raiffeisen Bank dd Bosna i Hercegovina

Zmaja od Bosne bb

71000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina

05. juni 2023. godine

Izveštaj nezavisnog revizora

Dioničaru Raiffeisen Bank dd Bosna i Hercegovina

Mišljenje

Obavili smo reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja Raiffeisen Bank dd Bosna i Hercegovina i zavisnih društava (u daljnjem tekstu: "Grupa") obuhvataju konsolidovani izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, te konsolidovani izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. decembar 2022. godine, konsolidovani izvještaj o novčanim tokovima i konsolidovani izvještaj o promjenama u kapitalu za tada završenu godinu te napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priloženi konsolidovani finansijski izvještaji fer prezentiraju, u svim značajnim odrednicama, finansijski položaj Grupe na dan 31. decembra 2022. godine i njenu finansijsku uspješnost te njene novčane tokove za tada završenu godinu u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem izvještaju nezavisnog revizora u odjeljku *Odgovornosti revizora za reviziju odvojnih finansijskih izvještaja*. Nezavisni smo od Grupe u skladu s Međunarodnim Kodeksom etike za profesionalne računovođe (uključujući Međunarodne standarde neovisnosti) Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeksom) kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Federaciji Bosne i Hercegovine i ispunili smo naše etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima i IESBA kodeksom. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja, koja su bila, po našoj profesionalnoj prosudbi, od najveće važnosti za reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

**MAKING AN
IMPACT THAT
MATTERS**
since 1845

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its global network of member firms, and their related entities (collectively, the "Deloitte organization"). DTTL (also referred to as "Deloitte Global") and each of its member firms and related entities are legally separate and independent entities, which cannot obligate or bind each other in respect of third parties. DTTL and each DTTL member firm and related entity is liable only for its own acts and omissions, and not those of each other. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/ba/about to learn more.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax, and related services. Our global network of member firms and related entities in more than 150 countries and territories (collectively, the "Deloitte organization") serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's approximately 415,000 people make an impact that matters at www.deloitte.com.

In Bosnia and Herzegovina, the services are provided by Deloitte d.o.o. Sarajevo and Deloitte Tax & Accounting Services d.o.o. with its branches Deloitte d.o.o. Sarajevo – Podružnica Banja Luka and Deloitte Tax & Accounting Services d.o.o. – Podružnica Banja Luka (jointly referred to as "Deloitte Bosnia and Herzegovina") which are affiliates of Deloitte Central Europe Holdings Limited. Deloitte Bosnia and Herzegovina is one of the leading professional services organizations in the country providing services in audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax, and related services, through over 160 national and specialized expatriate professionals.

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Ispravka vrijednosti kredita i potraživanja od klijenata (očekivani kreditni gubici)

U svojim konsolidovanim finansijskim izvještajima za godinu koja je završila 31. decembra 2022. Grupa je iskazala finansiranja klijentima u iznosu od 2.745.040 hiljada KM i ukupne očekivane kreditne gubitke u iznosu od 171.822 hiljada KM.

Ključno revizijsko pitanje

Za pregled značajnih računovodstvenih politika vidjeti Napomenu 3. Za dodatne informacije vezane uz identifikovano ključno revizijsko pitanje, vidjeti Napomene 6, 12 i 24.3.

Kreditni rizik predstavlja jednu od najvažnijih vrsta finansijskih rizika kojima je Grupa izložena. Stoga je utvrđivanje odgovarajućih metoda i modela od strane Uprave za mjerenje i upravljanje kreditnim rizikom jedno od najvažnijih područja u zaštiti kapitala Banke. Kao dio procesa upravljanja kreditnim rizikom, odgovarajuće utvrđivanje i mjerenje ispravke vrijednosti za očekivane kreditne gubitke predstavlja jedno od ključnih razmatranja Uprave.

Prilikom određivanja vremena i iznosa očekivanih kreditnih gubitaka za kredite i potraživanja od komitenata, Uprava donosi značajne procjene u odnosu na sljedeća područja:

- Korištenje historijskih podataka u procesu određivanja parametara rizika;
- Procjena kreditnog rizika koji se odnosi na izloženost za kredite i potraživanja od komitenata;
- Procjena raspodjele izloženosti za kredite i potraživanja od komitenata po nivoima kreditnog rizika;
- Procjena važnosti naknadnih promjena kreditnog rizika izloženosti u svrhu utvrđivanja da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika, što dovodi do promjena u raspodjeli po nivoima i potrebnog mjerenja očekivanih kreditnih gubitaka za vijek trajanja instrumenta;
- Procjena budućih informacija;

Kako smo pristupili ključnom revizijskom pitanju tokom naše revizije

Kako bismo adresirali rizike povezane s ispravkom vrijednosti za očekivane kreditne gubitke po kreditima i potraživanjima, koji su identifikovani kao ključna revizijska pitanja, osmislili smo revizijske postupke koji su nam omogućili da pribavimo dovoljno odgovarajućih revizijskih dokaza za svoj zaključak.

Obavili smo sljedeće revizijske postupke u odnosu na područje kredita:

- Pregled i provjera metodologije Grupe za priznavanje ispravki vrijednosti za očekivane kreditne gubitke i poređenje pregledane metodologije sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom za banke u Federaciji Bosne i Hercegovine;
- Sticanje razumijevanja kontrolnog okruženja i internih kontrola koje je uspostavila Uprava u procesu mjerenja ispravke vrijednosti za očekivane kreditne gubitke, uključujući korištene aplikacije i informacione alate tehnologije, i pripadajuće interne kontrole;
- Ocjena dizajna i ispitivanje primjene identifikovanih internih kontrola relevantnih za postupak mjerenja ispravke vrijednosti za očekivane kreditne gubitke;
- Testiranje operativne učinkovitosti identifikovanih relevantnih kontrola;
- Provođenje dokaznog testiranja nad priznavanjem i mjerenjem ispravke vrijednosti za očekivane kreditne gubitke na odabranom uzorku kredita i potraživanja raspoređenih u Nivo 1 i Nivo 2, s naglaskom na:
 - i. Modele koji se primjenjuju u postupku određivanja nivoa kreditnog rizika te prelaze između nivoa kreditnog rizika;
 - ii. Pretpostavke koje Uprava koristi u modelima mjerenja očekivanog kreditnog gubitka;

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Ispravka vrijednosti kredita i potraživanja od klijenata (očekivani kreditni gubici) (nastavak)

Ključno revizijsko pitanje (nastavak)

- Očekivani budući novčani tokovi iz poslovanja komitenata koji bi mogli biti raspoloživi za povrat uzetih kredita;
- Vrednovanje kolaterala i procjena perioda u kojem se očekuje novčani priliv po osnovu eventualnog sticanja i prodaje istih za pojedinačno procijenjene očekivane kreditne gubitke.

Budući da određivanje odgovarajućih ispravki vrijednosti za očekivane kreditne gubitke po kreditima i potraživanjima zahtijeva upotrebu složenih modela (koji generalno zavise od IT elemenata) i značajnih procjena Uprave, postupak mjerenja očekivanih kreditnih gubitaka može biti izložen pristrasnosti Uprave. Shodno navedenom, ispravke vrijednosti za očekivane kreditne gubitke po kreditima i potraživanjima od komitenata, priznate u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Federaciji Bosne i Hercegovine, smatramo ključnim revizijskim pitanjem u našoj reviziji finansijskih izvještaja za godinu koja je završila 31. decembra 2022. godine.

Kako smo pristupili ključnom revizijskom pitanju tokom naše revizije (nastavak)

- iii. Kriterije za određivanje značajnog povećanja kreditnog rizika;
 - iv. Pretpostavke koje se primjenjuju za izračun vjerovatnoće neispunjavanja obaveza;
 - v. Metode primijenjene za izračunavanje gubitaka uslijed neispunjavanja obaveza;
 - vi. Metode koje se primjenjuju za uključivanje podataka koji se odnose na buduće događaje;
 - vii. Ponovno izračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka na odabranom uzorku.
- Provođenje testova priznavanja i mjerenja očekivanih kreditnih gubitaka na uzorku kredita dodijeljenih u Nivo 3 kreditnog rizika (neprihodujući krediti), koji su uključivali:
 - i. Ocjena finansijskog položaja i uspješnosti komitenta na osnovu najnovijih kreditnih izvještaja i dostupnih informacija;
 - ii. Procjenu prosudbi i pretpostavki primijenjenih u izračunu i mjerenju očekivanih budućih novčanih tokova iz poslovanja, uzimajući u obzir utvrđeni finansijski položaj i uspješnost komitenta u trenutnom ekonomskom okruženju;
 - iii. Pregled i procjenu očekivanih budućih novčanih tokova i perioda u kojem se očekuje novčanih priliv po osnovu eventualnog sticanja i prodaje istih komitenata od kolaterala i procijenjenog perioda realizacije;
 - iv. Procjena prikladnosti prelaza između nivoa i raspodjele izloženosti s odobrenim moratorijima;
 - v. Ponovni izračun očekivanih kreditnih gubitaka na uzorku odabranom pomoću sljedećih kriterija: procjena kreditnog rizika klijenta, rizik industrije, dani kašnjenja u plaćanju dospjelih potraživanja po kreditima i drugih potraživanja, itd.

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Ispravka vrijednosti kredita i potraživanja od klijenata (očekivani kreditni gubici) (nastavak)

Ključno revizijsko pitanje (nastavak)

Kako smo pristupili ključnom revizijskom pitanju tokom naše revizije (nastavak)

- i. Procjena potpunosti i ispravnosti objava povezanih s očekivanim kreditnim gubicima u kontekstu zahtjeva zakonske računovodstvene regulative primjenjive na banke u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Ostale informacije

Uprava je odgovorna za ostale informacije. Ostale informacije obuhvataju informacije uključene u Godišnji izvještaj, ali ne uključuju konsolidovane finansijske izvještaje i naš revizorski izvještaj.

Naše mišljenje o finansijskim izvještajima ne pokriva ostale informacije.

U vezi s našom revizijom konsolidovanih finansijskih izvještaja, naša je odgovornost pročitati ostale informacije i pritom razmotriti da li su ostale informacije značajno proturječne s finansijskim izvještajima ili našim znanjem stečenim tokom revizije ili se na drugi način čine materijalno pogrešno prikazanim. U vezi s Izvještajem Uprave, koji je uključen u Godišnji izvještaj, izvršili smo i postupke propisane Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ti postupci uključuju ispitivanje da li Izvještaj Uprave uključuje potrebne objave kako je propisano članom 42. Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Na osnovu postupaka izvršenih tokom naše revizije, u mjeri u kojoj smo bili u mogućnosti procijeniti, izvještavamo sljedeće:

- 1) Informacije uključene u ostale informacije su konzistentne, u svim značajnim odrednicama, sa priloženim finansijskim izvještajima.
- 2) Izvještaj Uprave je pripremljen, u svim značajnim odrednicama, u skladu s članom 42. Zakona o računovodstvu.

Na osnovu poznavanja i razumijevanja Grupe i njenog okruženja, koje smo stekli tokom naše revizije finansijskih izvještaja, nismo ustanovili nikakve materijalno pogrešne prikaze u ostalim informacijama.

Odgovornost Uprave i onih koji su zaduženi za upravljanje za konsolidovane finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje i fer prezentiranje konsolidovanih finansijskih izvještaja u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Federaciji Bosne i Hercegovine, kao i za one interne kontrole koje Uprava smatra neophodnim za pripremanje finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili grešaka. U sastavljanju konsolidovanih finansijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Grupe da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako Uprava ili namjerava likvidirati Grupe ili prekinuti poslovanje, ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje su odgovorni za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovila Grupa.

Odgovornost Revizora za reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili pogreške i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati usljed prevare ili pogreške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbiru, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- Prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, zbog prevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog usljed prevare je veći od rizika nastalog usljed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- Stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Grupe.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava.
- Zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi Uprava i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Grupe da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem izvještaju nezavisnog revizora na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvještaja neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Grupa prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenoj osnovi.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.
- Pribavljamo dostatne i primjerene revizijske dokaze u vezi s finansijskim informacijama subjekata ili poslovnih aktivnosti unutar Grupe kako bi izrazili mišljenje o tim konsolidovanim finansijskim izvještajima. Mi smo odgovorni usmjeravanje, nadziranje i izvođenje revizije Grupe. Mi smo isključivo odgovorni za naše revizijsko mišljenje.

Mi komuniciramo s onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i onima u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Odgovornost Revizora za reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja (nastavak)

Mi također dajemo izjavu onima koji su zaduženi za upravljanje da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima u vezi s nezavisnošću i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utiču na našu nezavisnost, kao i, gdje je primjenjivo, o povezanim zaštitama.

Između pitanja o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za upravljanje, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda i stoga su ključna revizijska pitanja.

Mi opisujemo ta pitanja u našem izvještaju nezavisnog revizora, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba saopćiti u našem izvještaju nezavisnog revizora jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice saopćenja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog izvještavanja.

Partner u reviziji odgovoran za angažman koji rezultira ovim izvještajem nezavisnog revizora je Sabina Softić.

Yuri Sidorovich, prokurista

Sabina Softić, partner i ovlašteni revizor

Deloitte d.o.o. Sarajevo

Zmaja od Bosne 12c

Sarajevo, Bosna i Hercegovina

05. juni 2023. godine

Konsolidovani Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti za godinu završenu na dan 31. decembar 2022. godine

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	Napomene	2022.	2021.
Prihodi od kamata i slični prihodi po efektivnoj kamatnoj stopi	8	140.893	137.273
Rashodi od kamata i slični rashodi po efektivnoj kamatnoj stopi	9	<u>(18.302)</u>	<u>(22.783)</u>
Neto prihodi od kamata i slični prihodi po efektivnoj kamatnoj stopi		<u>122.591</u>	<u>114.490</u>
Prihodi od naknada i provizija	10	126.779	112.992
Rashodi od naknada i provizija	11	<u>(30.324)</u>	<u>(27.042)</u>
Neto prihodi od naknada i provizija		<u>96.455</u>	<u>85.950</u>
Umanjenja vrijednosti i rezervisanja	12	(13.136)	(12.251)
Ostali neto gubici od finansijske imovine	13	(285)	(127)
Neto pozitivne kursne razlike	14	21.497	17.165
Neto gubici od dugoročne nefinansijske imovine	15	1.592	(11.484)
Prihodi od dividendi	16	-	81
Ostali prihodi	17	13.715	14.763
Troškovi zaposlenih	18	(57.522)	(52.266)
Troškovi amortizacije	25, 26, 27, 28	(16.420)	(16.216)
Ostali troškovi i rashodi	19	<u>(66.025)</u>	<u>(57.462)</u>
Gubitak od udjela u zajednički poduhvat	29	<u>(1.225)</u>	<u>(1.733)</u>
Dobit iz redovnog poslovanja prije oporezivanja		<u>101.237</u>	<u>80.910</u>
Porez na dobit	20	<u>(7.103)</u>	<u>(8.768)</u>
Dobit iz redovnog poslovanja		<u>94.134</u>	<u>72.142</u>
Ostali sveobuhvatni gubitak		<u>(1)</u>	<u>(57)</u>
Ukupna sveobuhvatna dobit		<u>94.133</u>	<u>72.085</u>
Zarada po dionici (u KM)	34	<u>95,21</u>	<u>72,97</u>

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih konsolidovanih finansijskih izvještaja

Konsolidovani Izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. decembar 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	Napomene	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
IMOVINA			
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	21	1.334.817	1.528.063
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	22	17.359	19.834
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	23	526	498
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	24	3.593.488	3.248.550
<i>Obavezna rezerva kod Centralne banke</i>	24.1	422.204	415.959
<i>Depoziti kod drugih banaka</i>	24.2	319.130	185.698
<i>Kredit i potraživanja od klijenata</i>	24.3	2.573.218	2.455.606
<i>Ostala finansijska imovina po amortizovanom trošku</i>	24.4	278.936	191.287
Unaprijed plaćeni porez na dobit		1.355	8.043
Odgođena porezna imovina	20	4.253	213
Nekretnine, postrojenja i oprema	25	93.885	93.245
Operativni najam		8.626	8.852
Imovina s pravom korištenja	26	6.285	7.788
Ulaganja u investicijske nekretnine	27	28.344	28.643
Nematerijalna imovina	28	23.469	16.483
Ulaganja u zajedničke poduhvate	29	-	1.225
Dugoročna imovina namijenjena prodaji i imovina poslovanja koje se obustavlja		1.379	865
Ostala imovina i potraživanja	30	6.863	5.450
UKUPNA IMOVINA		5.120.550	4.967.752

Konsolidovani Izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. decembar 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	Napomene	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
OBAVEZE			
Finansijske obaveze po amortizovanom trošku	31	4.422.081	4.324.746
<i>Depoziti od banaka i drugih finansijskih institucija</i>	31.1	144.404	153.126
<i>Depoziti od klijenata</i>	31.2	3.971.702	3.899.629
<i>Uzeti krediti</i>	31.3	276.079	243.939
<i>Obaveze po osnovu najmova</i>	31.4	6.434	7.933
<i>Ostale finansijske obaveze po amortizovanom trošku</i>	31.5	23.462	20.119
Obaveze za porez na dobit		-	956
Odgođene porezne obaveze	20	1.705	1.376
Rezervisanja	33	42.077	38.679
<i>Kreditni rizik preuzetih obaveza i datih garancija</i>	32.1	16.845	16.096
<i>Sudski sporovi</i>	32.2	12.542	11.920
<i>Ostala rezervisanja</i>	32.3	12.690	10.662
Ostale obaveze	33	24.475	20.686
UKUPNO OBAVEZE		4.490.337	4.386.442
KAPITAL			
Dionički kapital	34	247.167	247.167
Dionička premija		4.473	4.473
Rezerve		1.230	1.230
Revalorizacione rezerve		268	269
Dobit		377.075	328.171
UKUPNO KAPITAL		630.213	581.310
UKUPNO OBAVEZE I KAPITAL		5.120.550	4.967.752

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih konsolidovanih finansijskih izvještaja.

Za i u ime Uprave Grupe

Predsjednik Uprave
Rainer Schnabl

Član Uprave
Andreea Achim

Raiffeisen Bank dd Bosna i Hercegovina

Zmaja od Bosne bb

71000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina

05. juni 2023. godine

Konsolidovani Izvještaj o novčanim tokovima za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine (Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	Napomene	2022.	2021.
GOTOVINSKI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
Prilivi od kamata i sličnih prihoda po efektivnoj kamatnoj stopi		139.933	136.598
Odlivi od kamata i sličnih prihoda po efektivnoj kamatnoj stopi		(20.796)	(24.917)
Prilivi od od naknada i provizija		127.384	113.502
Odlivi od od naknada i provizija		(30.654)	(27.467)
Prilivi od naplate prethodno otpisanih potraživanja za date kredite i kamate		5.206	3.442
Odlivi po osnovu plaćanja zaposlenima		(57.553)	(52.248)
Odlivi po osnovu plaćanja operativnih rashoda i troškova		(58.990)	(45.734)
Ostali prilivi iz poslovnih aktivnosti		38.438	39.155
Ostali odlivi iz poslovnih aktivnosti		(5.442)	(8.359)
Plaćeni porez na dobit		(4.695)	(5.914)
Gotovinski tokovi iz poslovnih aktivnosti prije promjena na poslovnoj imovini i poslovnim obavezama		132.831	128.058
Neto (povećanje) obavezne rezerve kod Centralne banke		(6.252)	(7.338)
Neto (povećanje) plasmana kod drugih banaka		(136.484)	(9.178)
Neto (povećanje) kredita i potraživanja od klijenata		(115.221)	(22.248)
Neto smanjenje ostale imovine i potraživanja		296	6.263
Neto povećanje / (smanjenje) depozita od banaka i drugih finansijskih institucija		5.070	(28.661)
Neto povećanje depozita od klijenata		59.426	122.708
Neto (smanjenje) ostalih finansijskih obaveza po amortizovanom trošku		(80.409)	(37.911)
Neto povećanje rezervisanja za obaveze		586	1.050
Neto povećanje / (smanjenje) ostalih obaveza		123	(1.732)
Neto gotovinski tok iz poslovnih aktivnosti		(140.021)	150.994
GOTOVINSKI TOKOVI IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI			
Sticanje nekretnina, postrojenja i opreme	25,26,27	(11.481)	(4.462)
Sticanje nematerijalne imovine	28	(10.635)	(4.518)
Neto gotovinski tok iz ulagačkih aktivnosti		(22.116)	(8.980)
GOTOVINSKI TOKOVI OD AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
Isplaćene dividende		(58.458)	(79.122)
Prilivi od kredita od banaka		79.817	49.028
Otplate glavnice kredita od banaka		(82.009)	(93.003)
Prilivi od kredita od drugih finansijskih institucija		9.779	9.779
Otplate glavnice kredita od drugih finansijskih institucija		(19.209)	(5.182)
Prilivi od subordiniranih kredita		44.984	-
Otplate glavnice po najmovima	31.4	(6.014)	(8.434)
Neto gotovinski tok od finansijskih aktivnosti		(31.110)	(126.934)
NETO (SMANJENJE) / POVEĆANJE GOTOVINE I GOTOVINSKIH EKVIVALENATA			
GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI NA POČETKU PERIODA	21	1.528.063	1.512.983
EFEKTI PROMJENE DEVIZNIH KURSEVA GOTOVINE I GOTOVINSKIH EKVIVALENATA		-	-
GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI NA KRAJU PERIODA	21	1.334.817	1.528.063

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih konsolidovanih finansijskih izvještaja.

Konsolidovani Izvještaj o promjenama na kapitalu za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
 (Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	Dionički kapital	Dionička premija	Revalorizacijske rezerve	Rezerve	Akumulirana dobit	Ukupno
Stanje na dan 31. decembra 2020. godine	247.167	4.473	326	1.230	332.170	585.365
Dobit za godinu	-	-	-	-	72.142	72.142
Ostali sveobuhvatni gubitak	-	-	(57)	-	-	(57)
Ukupna sveobuhvatna dobit	-	-	(57)	-	72.142	72.085
Objavljene dividende	-	-	-	-	(76.141)	(76.141)
Stanje na dan 31. decembra 2021. godine	247.167	4.473	268	1.230	328.171	581.310
Dobit za godinu	-	-	-	-	94.134	94.134
Ostali sveobuhvatni gubitak	-	-	(1)	-	-	(1)
Ukupna sveobuhvatna dobit	-	-	(1)	-	94.134	94.133
Objavljene dividende	-	-	-	-	(45.230)	(45.230)
Stanje na dan 31. decembra 2022. godine	247.167	4.473	267	1.230	377.075	630.213

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih konsolidovanih finansijskih izvještaja.

1. OPĆI PODACI

Historija i osnivanje

Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina, Sarajevo („Banka”) je dioničko društvo sa sjedištem u Bosni i Hercegovini, koje je počelo sa radom 1993. godine.

Glavne djelatnosti Banke su:

1. primanje i plasiranje depozita;
2. primanje depozita po viđenju i oročenih depozita;
3. davanje dugoročnih i kratkoročnih kredita i izdavanje garancija lokalnim tijelima, preduzećima, privatnim osobama i drugim kreditnim institucijama koje se bave finansijskim najmovima i transakcijama u stranoj valuti;
4. aktivnosti na međubankarskom tržištu;
5. obavljanje unutrašnjeg i vanjskog platnog prometa;
6. mjenjačke i ostale redovne bankarske usluge;
7. pružanje bankarskih usluga putem razvijene mreže filijala u Bosni i Hercegovini.

Banka je matica u Raiffeisen Bank Grupi.

Grupa posluje kroz jedan poslovni i geografski segment, a to je pružanje finansijskih usluga u Bosni i Hercegovini.

U okviru Grupe posluju sljedeća društva, koja su povezana po osnovu zajedničkog vlasništva i Uprave:

Naziv društva	Datum izvještavanja	Djelatnost	% učešća u kapitalu i glasanju
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	31. decembar	Finansijski i operativni najam	100
Raiffeisen Assistance d.o.o. Sarajevo	31. decembar	Zastupnik u osiguranju vozila	100
Raiffeisen Invest d.d. Sarajevo	31. decembar	Upravljanje investicionim fondovima	100
Raiffeisen Capital a.d. Banja Luka	31. decembar	Usluge posredovanja u poslovanju sa hartijama od vrijednosti	100

Registrovano sjedište Banke i Grupe je u ulici Zmaja od Bosne bb, Sarajevo, izuzev Raiffeisen Capital a.d. čije je sjedište u Banja Luci, u ulici Vase Pelagića br. 2. Na dan 31. decembar 2022. godine, Grupa je imala 1.406 zaposlenih (31. decembar 2021.: 1.338 zaposlenih).

Nadzorni odbor, Uprava i Odbor za reviziju

Tokom 2022. godine i na dan ovog izvještaja, članovi Nadzornog odbora matice Grupe bili su:

Nadzorni odbor matice Grupe:

Peter Jacenko	Predsjednik
Markus Kirchmair	Zamjenik Predsjednika
Markus Plank	Član
Johannes Kellner	Član
Elisabeth Geyer - Schall	Član
Zinka Grbo	Član
Jasmina Selimović	Član

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

1. OPĆI PODACI (NASTAVAK)

Tokom 2022. godine i na dan ovog izvještaja članovi Odbora za reviziju matice Grupe bili su:

Odbor za reviziju matice Grupe:

Alda Shehu	Predsjednik od 17. marta 2023. godine
Biljana Ekinović	Član od 17. marta 2023. godine
Meliha Bašić	Član od 17. marta 2023. godine
Renate Kattinger	Predsjednik do 16. marta 2023. godine
Nedžad Madžak	Član do 16. marta 2023. godine
Abid Jusić	Član do 16. marta 2023. godine
Vojislav Puškarević	Član do 16. marta 2023. godine
Benina Veledar	Član do 16. marta 2023. godine

Tokom ovog izvještaja i na dan 31. decembra 2022. godine Uprava matice Grupe se sastoji od direktora i izvršnih direktora. Sljedeće osobe su izvršavale pomenute funkcije tokom pola godine i na dan ovog izvještaja:

Uprava matice Grupe:

Rainer Schnabl	Predsjednik od 01. decembra 2022. godine
James Daniel Stewart Jr	Predsjednik do 30. novembra 2022. godine
Edin Hrnjica	Član od 01. decembra 2022. godine
Andreea Achim	Član od 01. decembra 2022. godine
Mirha Krivdić	Član od 01. decembra 2022. godine
Kreshnik Halili	Član od 01. decembra 2022. godine

2. OSNOVA PRIPREME

2.1. Izvještajni okvir

Finansijski izvještaji pripremljeni su u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Federaciji Bosne i Hercegovine („FBiH“), koja se zasniva na Zakonu o računovodstvu i reviziji FBiH, Zakonu o bankama FBiH i podzakonskim propisima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Agencija“ ili „FBA“) donesenim na osnovu spomenutih zakona.

- Zakon o računovodstvu i reviziji FBiH propisuje pripremu finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI“).
- Zakon o bankama FBiH propisuje pripremu godišnjih finansijskih izvještaja u skladu sa prethodno spomenutim Zakonom o računovodstvu i reviziji FBiH, ovim zakonom, te podzakonskim aktima donesenim na osnovu oba zakona.
- Agencija je usvojila *Odluku o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka* („Odluka“), koja se primjenjuje od 1. januara 2021. godine i koja je rezultirala određenim razlikama proisteklim iz izračuna ispravki vrijednosti za kreditne gubitke zbog primjene minimalnih stopa koje su propisane Odlukom, a koje nisu zahtijevane MSFI 9: „*Finansijski instrumenti*“ („MSFI 9“). Odluka ima utjecaj i na vrednovanje nefinansijske imovine proistekle iz kreditnih poslova (stečena materijalna imovina čije je vrednovanje u djelokrugu drugih relevantnih MSFI).

Glavne razlike između zakonske računovodstvene regulative primjenjive na banke u Federaciji Bosne i Hercegovine (odnosno prevažadno zahtjeva Odluke) te zahtjeva za priznavanjem i mjerenjem po MSFI objašnjene su u nastavku.

Banka je u skladu sa odredbama Odluke na dan 31. decembar 2022. godine kreirala ispravke vrijednosti za kreditne gubitke u iznosu od 34.544 hiljada KM u odnosu na iznos dobijen izračunom koji je rezultat internog modela Banke za obračun očekivanih kreditnih gubitaka, usklađen sa zahtjevima MSFI 9, sa detaljima kako slijedi:

- Primjenom Člana 23. Odluke kojim je propisana primjena minimalnih stopa ispravki vrijednosti za sve izloženosti raspoređene u nivou kreditnog rizika 1 – obračunata razlika u iznosu od 6.642 hiljada KM,
- Primjenom Člana 24. Odluke kojim je propisana primjene minimalnih stopa ispravki vrijednosti za sve kreditne izloženosti u nivou kreditnog rizika 2 – obračunata razlika u iznosu od 13.612 hiljada KM,
- Primjene minimalnih stopa ispravki vrijednosti propisanih članom 25. Odluke za izloženosti u nivou kreditnog rizika 3 (nekvalitetnu imovinu) – obračunata razlika u iznosu od 10.640 hiljada KM.
- primjene minimalnih stopa ispravki vrijednosti propisanih članom 26. Odluke za potraživanja od kupaca, potraživanja po osnovu faktoringa i finansijskog lizinga i ostala potraživanja – razlika u iznosu od 3.650 hiljada KM.

Tabela u nastavku prikazuje efekte prethodno opisane razlike između zakonske računovodstvene regulative primjenjive na banke u FBiH i zahtjeva za priznavanjem i mjerenjem po Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja:

2. OSNOVA PRIPREME (NASTAVAK)

2.1. Izvještajni okvir (nastavak)

	1. januar 2021.	31. decembar 2021.	31. decembar 2022.
Imovina	(22.992)	(24.726)	(25.544)
Obaveze	9.757	9.657	9.212
Kapital	(32.749)	(34.382)	(34.755)

Tamo gdje se računovodstvene politike podudaraju s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, u ovim finansijskim izvještajima pozivamo se na relevantne MSFI-jeve pri opisivanju računovodstvenih politika Grupe.

Ovi konsolidovani finansijski izvještaji odobreni su od strane Uprave Grupe na dan 05. juna 2023. godine za usvajanje od strane Nadzornog odbora.

2.2. Osnova mjerenja

Konsolidovani finansijski izvještaji pripremljeni su na temelju historijskog troška, osim za finansijske instrumente koji se mjere po fer vrijednosti na kraju svakog izvještajnog perioda, kako je objašnjeno u računovodstvenim politikama u nastavku. Historijski trošak općenito se temelji na fer vrijednosti naknade dane u zamjenu za robu i usluge.

Fer vrijednost je cijena koja bi bila primljena za prodaju imovine ili plaćena za prenos obaveze u redovnoj transakciji između učesnika na tržištu na datum mjerenja, bez obzira na to je li ta cijena direktno vidljiva ili procijenjena korištenjem druge tehnike vrednovanja. Prilikom procjene fer vrijednosti imovine ili obaveze, Grupa uzima u obzir karakteristike imovine ili obaveze ako bi učesnici na tržištu te karakteristike uzeli u obzir pri određivanju cijene imovine ili obaveze na datum mjerenja. Fer vrijednost za potrebe mjerenja i/ili objavljivanja u ovim odvojenim finansijskim izvještajima utvrđuje se na takvoj osnovi.

Glavne usvojene računovodstvene politike navedene su u nastavku.

2.3. Funkcionalna valuta i valuta prezentiranja

Konsolidovani finansijski izvještaji prezentirani su u konvertibilnim markama (000 KM) u hiljadama, koja je i funkcionalna valuta. Konvertibilna marka je fiksno vezana za euro (1 EUR = 1,95583 KM).

2.4. Korištenje procjena i prosudbi

Sastavljanje konsolidovanih finansijskih izvještaja zahtijeva od Uprave Grupe donošenje prosudbi, procjena i pretpostavki koje utječu na primjenu računovodstvenih politika, te objavljene iznose imovine, obaveza, prihoda i rashoda. Stvarni rezultati mogu biti različiti od tih procjena.

Procjene i povezane pretpostavke redovno se pregledaju. Promjene računovodstvenih procjena priznaju se u periodu u kojem su procjene promijenjene, te eventualno budućim periodima, ako utječu i na njih. Informacije o područjima sa značajnom neizvjesnošću u domenu korištenih procjena i prosudbi u primjeni računovodstvenih politika koje imaju najznačajniji utjecaj na iznose priznate u ovim finansijskim izvještajima prikazane su u Napomeni 4.

2.5. Reklasifikacije

Izvršena je određena reklasifikacija na prethodno prezentovane finansijske izvještaje kako bi se ispoštovali novi obavezni obrasci kako to zahtijeva Pravilnik o sadržaju i obliku finansijskih izvještaja (Službeni glasnik Federacije Bosne i Hercegovine, broj 81/21 i 102/22). Ove promjene nisu imale materijalni uticaj na prethodno prezentovane finansijske izvještaje.

2. OSNOVA PRIPREME (NASTAVAK)

2.6. Osnova konsolidacije

Konsolidovane finansijske izvještaje čine finansijski izvještaji Banke i njenih zavisnih društva, te udjeli Banke u pridruženim društvima. Kontrola je ostvarena ako Grupa ima moć upravljanja finansijskim i poslovnim politikama nekog subjekta na način da ostvari koristi od njegovih aktivnosti.

Rezultati podružnica koje su stečene ili otuđene tokom godine uključuju se u konsolidovani bilans uspjeha od datuma sticanja, odnosno do stvarnog datuma otuđenja ukoliko je primjenjivo.

Po potrebi su obavljena usklađenja u finansijskim izvještajima podružnica kako bi se njihove računovodstvene politike uskladile s onima koje koriste drugi članovi Grupe.

Sve transakcije unutar Grupe, kao i sva stanja, prihodi i rashodi eliminirani su prilikom konsolidacije.

Manjinski udjeli u stečenom subjektu početno se iskazuju u visini manjinskih udjela u neto fer vrijednosti priznate imovine, priznatih obaveza i nepredviđenih obaveza.

Transakcije koje se eliminiraju prilikom konsolidacije

Unutargrupna stanja i transakcije, te nerealizirani prihodi i rashodi (s izuzetkom dobitaka ili gubitaka po osnovi kursnih razlika), koji proizlaze iz unutargrupnih transakcija, eliminiraju se prilikom sastavljanja konsolidiranih finansijskih izvještaja. Nerealizirani gubici se eliminiraju na isti način kao i nerealizirani dobitci, ali samo pod uslovom da nema dokaza o umanjenju vrijednosti.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE

Izuzetno prethodno opisanih promjena u Napomeni 2.5, računovodstvene politike Grupe opisane u nastavku dosljedno su primjenjivane za sve periode prikazane u ovim konsolidovanim finansijskim izvještajima.

3.1 Transakcije u stranim valutama

Transakcije u stranim valutama inicijalno se registruju po kursu valute na datum transakcije. Monetarna imovina i obaveze iskazane u stranim valutama se preračunavaju na dan izvještavanja primjenom kursa važećeg na taj datum. Nemonetarne stavke u stranoj valuti iskazane po fer vrijednosti preračunavaju se primjenom tečajeva važećih na dan utvrđivanja fer vrijednosti. Nemonetarne stavke koje se mjere po historijskom trošku u stranoj valuti se ne preračunavaju ponovo na datum izvještavanja. Dobici i gubici nastali preračunavanjem priznaju se u bilans uspjeha za period.

Grupa vrednuje imovinu i obaveze po srednjem kursu Centralne banke Bosne i Hercegovine važećem na datum izvještavanja. Kursevi Centralne banke za najznačajnije valute koje je Grupa primjenjivala u izradi izvještaja o finansijskom položaju na datume izvještavanja bili su kako slijedi:

31. decembar 2022.	EUR 1= KM 1,95583	USD 1 = KM 1,83370
31. decembar 2021.	EUR 1= KM 1,95583	USD 1 = KM 1,72563

3.2. Prihodi i rashodi od kamata

Efektivna kamatna stopa

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se u bilansu uspjeha primjenom metode efektivne kamatne stope. "Efektivna kamatna stopa" je stopa koja tačno diskontuje procijenjene buduće gotovinske isplate ili primanja kroz očekivani vijek trajanja finansijskog instrumenta na:

- bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine; ili
- amortizovani trošak finansijske obveze.

Prilikom izračunavanja efektivne kamatne stope za finansijske instrumente, koji nisu kupljena ili kreditno umanjena finansijska imovina, Grupa procjenjuje buduće novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorne uvjete finansijskog instrumenta, ali ne i očekivani kreditni gubitak (eng. ECL). Za kupljenu ili nastalu kreditno umanjenu finansijsku imovinu, kreditno usklađena efektivna kamatna stopa izračunava se na temelju procijenjenih budućih novčanih tokova uključujući i očekivani kreditni gubitak.

Efektivna kamatna stopa

Izračun efektivne kamatne stope uključuje troškove transakcije, naknade i poene koji su plaćeni ili primljeni i koji su sastavni dio efektivne kamatne stope. Transakcijski troškovi uključuju dodatne troškove koji se mogu izravno pripisati sticanju ili izdavanju finansijske imovine ili finansijske obveze.

Amortizovani trošak i bruto knjigovodstvena vrijednost

"Amortizovani trošak" je iznos po kojem se finansijska imovina ili finansijske obaveze mjere pri inicijalnom priznavanju, umanjeno za otplate glavnice, plus ili minus kumulativna amortizacija koristeći metodu efektivne kamatne stope bilo koje razlike između inicijalnog iznosa i iznosa po roku dospelja, i, za finansijsku imovinu, usklađeno za bilo koji očekivani kreditni gubitak (ili umanjeње vrijednosti).

"Bruto knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine" je amortizovani trošak finansijske imovine prije usklađivanja za bilo koji očekivani kreditni gubitak.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.2. Prihodi i rashodi od kamata (nastavak)

Obračun prihoda i rashoda od kamata

Efektivna kamatna stopa finansijske imovine ili finansijskih obveza izračunava se pri početnom priznavanju. Pri izračunu kamatnih prihoda i rashoda, efektivna kamatna stopa primjenjuje se na bruto knjigovodstvenu vrijednost imovine (kada imovina nije umanjena za kreditne gubitke) ili na amortizovani trošak obveza. Efektivna kamatna stopa revidira se kao rezultat periodične procjene novčanih tokova instrumenata s promjenjivom kamatnom stopom kako bi se odrazila kretanja tržišnih kamatnih stopa.

Međutim, za finansijsku imovinu koja je nakon početnog priznavanja kreditno umanjena, prihodi od kamata izračunavaju se primjenom efektivne kamatne stope na amortizovani trošak finansijske imovine. Ako imovina više nije kreditno umanjivana, izračun kamatnog prihoda se vraća na bruto osnovicu.

Za finansijsku imovinu koja je bila kreditno umanjena prilikom početnog priznavanja, prihodi od kamata izračunavaju se primjenom efektivne kamatne stope na amortizovani trošak imovine. Izračun prihoda od kamata ne vraća se na bruto osnovu, čak i ako se kreditni rizik imovine poboljša.

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se u bilansu uspjeha primjenom metode efektivne kamatne stope. Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno diskontuje procijenjene buduće novčane isplate i uplate kroz očekivani vijek trajanja finansijske imovine ili finansijske obveze (ili, gdje je to prikladno, kraćeg razdoblja) na knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine ili finansijske obaveze. Prilikom izračunavanja efektivne kamatne stope Grupa procijenjuje buduće novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorne uvjete finansijskog instrumenta, ali ne i buduće kreditne gubitke.

U izračun efektivne kamatne stope uključuju troškove transakcije, naknada i poena koji su plaćeni ili primljeni i koji su sastavni dio efektivne kamatne stope. Transakcijski troškovi uključuju inkrementalne troškove koji se mogu izravno pripisati sticanju ili izdavanju finansijske imovine ili finansijske obveze.

Prihodi i rashodi od kamata po ostaloj finansijskoj imovini i finansijskim obavezama po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha iskazuju se u neto dobiti ili gubitku od ostalih finansijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

3.3. Prihodi i rashodi od naknada

Prihodi i rashodi od naknada i provizija koji su sastavni dio efektivne kamatne stope na finansijsku imovinu ili obvezu uključuju se u mjerenje efektivne kamatne stope, i priznaju se u prihode i rashode od kamata.

Grupa pruža bankovne usluge klijentima u poslovima sa stanovništvom i pravnim licima, uključujući upravljanje računima, prekoračenjima, transakcijama sa stranim valutama, kreditnim karticama i uslugama.

Naknade na konstantnoj osnovi za upravljanje računima se obračunavaju na mjesečnoj osnovi. Grupa utvrđuje tarife posebno za poslovanje sa stanovništvom i pravnim licima na godišnjoj osnovi.

Prihodi i rashodi od naknada i provizija, kao takvi, sastoje se uglavnom od naknada za transakcije kreditnim karticama, izdavanja garancija i akreditiva, platnog prometa u zemlji i inostranstvu i drugih usluga i priznaju se u bilansu uspjeha po izvršenju relevantne usluge.

Prihod od naknada i provizija proistekli iz ugovora sa klijentima mjere se na temelju naknade utvrđene u ugovoru sa klijentima. Grupa priznaje prihod kad prenosi uslugu na klijenta.

Prihod od naknada po računima i uslugama se priznaje tokom vremena kad se usluga pruža.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.3. Prihodi i rashodi od naknada (nastavak)

Prihod od transakcija se priznaje u trenutku nastanka transakcije.

Ugovor sa klijentom koji rezultira priznavanjem finansijskog instrumenta u finansijskim izvještajima Grupa može biti djelimično u okviru MSFI 9 i djelomično u okviru MSFI 15. Ako je to slučaj, Grupa prvo primjenjuje MSFI 9 da odvoji mjerenje dijela ugovora koji je u okviru MSFI 9, a na ostatak primjenjuje MSFI 15.

3.4. Neto dobit od trgovanja

“Neto dobit od trgovanja” obuhvata dobitke umanjene za gubitke koji se odnose na imovinu i obaveze koje se drže radi trgovanja i uključuje sve promjene fer vrijednosti, kamate i kursne razlike.

3.5. Neto prihod od ostalih finansijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

Neto prihod od ostalih finansijskih instrumenata koji se mjere po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha odnosi se na derivative koji nisu namjenjeni trgovanju i koji se drže radi upravljanja rizicima koji nisu dio kvalifikovanih odnosa zaštite, finansijska imovina i obaveze mjere se po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Nabrojano uključuje promjene u fer vrijednosti, kamate, dividende i kursne razlike.

3.6. Prihod od dividendi

Prihod od dividende se priznaje u bilansu uspjeha kada je utvrđeno pravo na primanje dividende i ako se iznos dividende može pouzdano izmjeriti.

3.7. Najmovi

Na početku ugovora, Grupa ocjenjuje da li ugovor jeste ili sadrži komponentu najma. Ugovor jeste ili sadrži komponentu najma ako se njime prenosi pravo kontrole nad upotrebom utvrđene imovine u određenom vremenskom razdoblju u zamjenu za naknadu. Kako bi se procijenilo prenosi li ugovor pravo kontrole nad korištenjem identificirane imovine, Grupa koristi definiciju najma prema MSFI 16 „Najmovi“.

i) Najmovi gdje je Grupa najmoprimac

Grupa priznaje imovinu s pravom korištenja i obaveze po najmu od datuma početka ugovora o najmu. Imovina s pravom korištenja, inicijalno se mjeri po trošku, koji je jednak početnoj vrijednosti obaveze za najam usklađeno za bilo koja plaćanja najma izvršena na dan ili prije početka ugovora o najmu, plus bilo koji direktni troškovi nastali i procjena troškova koji bi mogli nastati prilikom demontaže i uklanjanja predmetne imovine, obnavljanja lokacije na kojoj se imovina nalazi ili vraćanje imovine u stanje kakvo iziskuju uslovi ugovora o najmu.

Nakon početnog priznavanja, imovina s pravom korištenja se amortizuje primjenom linearne metode do datuma kraja ugovora o najmu ili na period koji je izvjesno očekivati da će zakup biti aktivan. Pored navedenog, imovina s pravom korištenja se periodično smanjuje za iznos umanjavanja vrijednosti, ukoliko je primjenjivo, ili usklađeno za određeno ponovno mjerenje obaveza po najmu.

Obaveza za najam, inicijalno se mjeri po sadašnjoj vrijednosti plaćanja najma koja nisu plaćena na dan početka ugovora o najmu, korištenjem kamatne stope iz ugovora ili u slučaju da ovakva stopa ne može biti lako određiva, inkrementalne stope zaduživanja. Grupa primjenjuje inkrementalnu stopu zaduživanja od 2% kao diskontnu stopu.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.7. Najmovi (nastavak)

Grupa određuje inkrementalnu stopu zaduženja pribavljajući podatke o kamatnim stopama od raznih eksternih izvora finansiranja i pravi određene usklade kako bi se reflektirali uvjeti najмова i tipovi imovine koja je predmet najma.

Plaćanja po osnovu najma uključena u mjerenje obaveze po osnovu najma obuhvataju sljedeća plaćanja:

- fiksna plaćanja uključujući u suštini fiksna plaćanja, umanjeno za eventualne primljene podsticaje u vezi s najmom; promjenjiva plaćanja koja zavise od određenog indeksa ili stope i koja su početno mjerena prema tom indeksu ili stopi na prvi dan trajanja najma;
- iznose koji se očekuju da prispiju na plaćanje najmoprimcu u okviru garantovanog ostatka vrijednosti;
- cijenu korištenja opcije otkupa ukoliko postoji realna vjerovatnoća da će najmoprimac iskoristiti tu opciju, i kazne za raskid najma, ukoliko period trajanja najma pokazuje da je najmoprimac iskoristio tu opciju.

Obaveza po najmu mjeri se po amortizovanom trošku primjenom metode efektivne kamate. Preispituje se kad dođe do promjene budućih plaćanja najma koja proizlaze iz promjene indeksa ili stopa, ako postoji promjena u procjeni Grupe za iznos za koji se očekuje da će biti plativ za garantovani ostatak vrijednost, u slučaju da Grupa promijeni svoju procjenu da li će se iskoristiti opciju kupovine, produženja ili ukidanja ili ako postoji revidirana fiksna najamnina u osnovi.

Kada se obaveza po najmu ponovno mjeri na ovaj način, vrši se odgovarajuće usklađivanje knjigovodstvene vrijednosti imovine s pravom korištenja ili se nastala razlika evidentira kroz bilans uspjeha u slučaju da je knjigovodstvena vrijednost imovina s pravom korištenja svedena na nulu.

Grupa iskazuje imovinu s pravom korištenja, te obavezu po najmu kao posebne pozicija u izvještaju o finansijskoj poziciji.

i) Najmovi gdje je Grupa najmoprimac

Grupa ne priznaje imovinu s pravom korištenja i obaveze za imovinu male vrijednosti (granična vrijednost imovine je 5.000 EUR) i kratkoročne najmove.

U izvještaju o dobiti i gubitku i ostaloj sveobuhatnoj dobiti prikazuje se rashod od kamata na obavezu po osnovu najma odvojeno od amortizacije date imovine s pravom korištenja. Rashod od kamate na obavezu po osnovu najma predstavlja komponentu finansijskih troškova.

ii) Najmovi gdje je Grupa najmodavac

Plaćanja temeljem operativnog najma priznaju se kao prihod primjenom linearne metode u bilansu uspjeha kroz vijek trajanja ugovora o najmu, te se priznaju u izvještaju o finansijskom položaju u slučaju vremenskog ne poklapanja stvarnog trenutka plaćanja i iskazivanja troška najma.

3.8. Oporezivanje

Poreski rashod s temelja poreza na dobit jest zbirni iznos tekuće poreske obaveze i odgođenih poreza.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

Tekući porez na dobit

Poreski rashod se temelji na oporezivoj dobiti za godinu. Neto dobit perioda iskazana u izvještaju o bilansu uspjeha i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti razlikuje se od oporezive dobiti jer uključuje stavke prihoda i rashoda koje su oporezive ili neoporezive u drugim godinama, kao i stavke koje nikada nisu oporezive ni odbitne.

Tekuća poreska obaveza Grupe izračunava se primjenom poreskih stopa koje su na snazi, odnosno u postupku donošenja na datum izvještajnog perioda.

Odgođeni porez na dobit

Odgođeni porez jest iznos za koji se očekuje da će po njemu nastati obaveza ili povrat temeljem razlike između knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza u odvojenim finansijskim izvještajima i pripadajuće poreske osnovice koja se koristi za izračunavanje oporezive dobiti, a obračunava se metodom bilansne obaveze. Odgođene poreske obaveze općenito se priznaju za sve oporezive privremene razlike, a odgođena poreska imovina se priznaje u onoj mjeri u kojoj je vjerovatno da će biti raspoloživa oporeziva dobit na temelju koje je moguće iskoristiti privremene razlike koje se odbijaju.

Knjigovodstveni iznos odgođene poreske imovine preispituje se na svaki datum izvještavanja i umanjuje u onoj mjeri u kojoj više nije vjerovatno da će biti raspoloživ dostatan iznos oporezive dobiti za povrat cijelog ili dijela poreske imovine.

3.9. Ulaganja u zavisna društva

Zavisno društvo je subjekt koji je pod kontrolom Grupe. Kontrola se postiže na način da Grupa ima pravo na varijabilne prinose iz svog učešća u zavisnom društvu i da ima mogućnost utjecati na te prinose kroz vlast nad povezanim društvom.

Ulaganja u zavisna društva u ovim odvojenim finansijskim izvještajima vrednuju se po trošku stjecanja umanjenom za gubitke od umanjenja vrijednosti, ako postoje.

3.10. Ulaganja u pridružena društva i zajednička ulaganja

Pridruženo društvo je subjekt, u kojem Grupa ima značajan uticaj, ali koji nije ni zavisno društvo, niti zajedničko ulaganje. Značajan uticaj je moć sudjelovanja u odlukama o finansijskim i poslovnim politikama subjekta koji je predmet ulaganja, ali nije i kontrola, niti zajednička kontrola nad tim politikama.

Zajedničko ulaganje odnosi se na udjele u zajednički kontrolisanom pravnom licu. Zajednički kontrolisano pravno lice je poduhvat u kojem Grupa ima zajedničku kontrolu, pri čemu Grupa ima pravo na neto imovinu poduhvata umjesto prava na sredstva ili preuzimanja obaveza zajednički kontrolisanog pravnog lica.

Ulaganja u pridružena društva i zajednička ulaganja su u ovim odvojenim finansijskim izvještajima prikazana po trošku sticanja umanjenom za gubitke od umanjenja vrijednosti, ako postoje.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Finansijska imovina i obaveze

Priznavanje i početno mjerenje

Grupa inicijalno priznaje kredite i potraživanja, depozite, izdane dužničke vrijednosne papire i subordinirane obaveze na dan nastanka. Svi ostali finansijski instrumenti (uključujući redovnu kupovinu i prodaju finansijskih sredstava) priznaju se na datum trgovanja, odnosno na datum na koji Grupa postaje strana ugovornih odredbi instrumenta.

Finansijska imovina ili finansijska obaveza se početno mjeri po fer vrijednosti uvećanoj, osim za finansijsku imovinu i obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, za transakcijske troškove koji se mogu izravno pripisati njegovom stjecanju ili izdavanju.

3.11.1. Finansijska imovina

(i) Klasifikacija i naknadno mjerenje

Prilikom početnog priznavanja Grupa klasifikuje finansijsku imovinu prema sljedećim kategorijama:

- Finansijska imovina mjerena po amortizovanom trošku
- Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit
- Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

Zahtjevi klasifikacije za dužničke i vlasničke instrumente navedeni su ispod:

Dužnički instrumenti

Dužnički instrumenti su oni instrumenti koji zadovoljavaju definiciju finansijske obaveze od strane izdavaoca kao što su krediti, obveznice i potraživanja.

Klasifikacija i naknadno mjerenje zavisi od:

- (i) Namjene upravljanja finansijskom imovinom (poslovni model)
- (ii) Ugovorenih karakteristike novčanih tokova („isključivo plaćanje glavnice i kamate”, eng. Solely Payments of Principal and Interest, dalje „SPPI“ test ili „SPPI“)

Bazirano na ovim faktorima, Grupa klasifikuje svoju finansijske imovinu u zavisnosti od namjere zbog koje su finansijski instrumenti stečeni, kako slijedi:

- **Finansijska imovina mjerena po amortizovanom trošku**

Finansijska imovina koja se drži radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova koji predstavljaju isključivo plaćanje glavnice i kamate (SPPI), i koja nije određena kao po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, se mjeri po amortizovanom trošku. Nakon početnog priznavanja, knjigovodstvena vrijednost ove imovine je prilagođena za očekivane kreditne gubitke priznate i mjerene kao što je opisano u Napomeni 3.11.1 (iv).

Prihod od kamata obračunava se primjenom efektivne kamatne stope i uključen je u poziciju „*Prihod od kamata obračunat korištenjem efektivne kamatne stope*“.

Dati krediti i potraživanja su nederivativna finansijska imovina s fiksnim ili odredivim plaćanjima koja ne kotira na aktivnom tržištu. Dati krediti i potraživanja nastaju kada Grupa odobrava novčana sredstva komitentima bez namjere trgovanja s tim potraživanjima te uključuju plasmane i date kredite bankama, date kredite i potraživanja od klijenata i sredstva kod Centralne banke.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.1. Finansijska imovina (nastavak)

(i) Klasifikacija i naknadno mjerenje (nastavak)

- **Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit**

Finansijska imovina koja se drži radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i radi prodaje imovine, gdje novčani tokovi imovine predstavljaju isključivo plaćanje glavnice i kamate, i koja nije određena po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, se mjeri kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Procjene fer vrijednosti finansijske imovine mjerene kroz ostalu sveobuhvatnu dobit priznaju se kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, osim priznavanja dobitaka ili gubitaka od umanjenja vrijednosti, prihoda od kamata i tečajnih razlika koji se priznaju u bilansu uspjeha osim ako se radi o vlasničkim vrijednosnicama kod kojih se nerealizovani gubici/dobici nikad ne reklasifikuju u bilans uspjeha.

Prilikom prestanka priznavanja finansijske imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, kumulativni dobiti ili gubici prethodno priznati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti se reklasificiraju u bilans uspjeha. Prihod od kamata obračunava se primjenom efektivne kamatne stope.

- **Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha**

Finansijska imovina se naknadno mjeri po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha ako se naknadno ne mjeri po amortizovanom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Dobici i gubici koji nastaju iz promjena fer vrijednosti finansijske imovine po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha priznaju se u bilansu uspjeha.

Dodatno, Grupa ima opciju da raspoređuje finansijsku imovinu u kategoriju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha kod inicijalnog priznavanja kada takva klasifikacija uklanja ili znatno umanjuje računovodstvenu neusklađenost koja bi inače nastala.

Namjena upravljanja finansijskom imovinom (Poslovni model)

Sva finansijska imovina, osim vlasničkih vrijednosnih papira koji spadaju u kategoriju ulaganja u pridružena društva, zajednička ulaganja i zavisna društva, grupisana je u poslovne modele koji označavaju način zajedničkog upravljanja skupinom finansijske imovine kao cjelinom radi ostvarenja određenog poslovnog cilja i definišu način na koji se očekuje da će finansijska imovina generisati novčane tokove.

Poslovni modeli Grupe su:

- Poslovni model čiji je cilj držanje imovine radi naplate ugovorenih novčanih tokova – objedinjava svu finansijsku imovinu koja se drži radi naplate ugovorenih novčanih tokova tokom vijeka trajanja finansijskog instrumenta. Poslovni model radi naplate prolazi SPPI test, a u taj model alocirana je sljedeća finansijska imovina:
 - novčana sredstva na transakcijskim računima kod drugih banaka,
 - plasmani kod drugih banaka
 - krediti dati klijentima,
 - ostala potraživanja.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.1. Finansijska imovina (nastavak)

(i) Klasifikacija i naknadno mjerenje (nastavak)

Kreditni rizik je osnovni rizik kojim se upravlja u okviru ovog poslovnog modela.

- Poslovni model čiji je cilj prikupljanje ugovorenih novčanih tokova i prodaja finansijske imovine – objedinjava finansijsku imovinu koja se drži s ciljem prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i prodaje finansijske imovine. U poslovni model radi naplate i prodaje alocirana je sljedeća finansijska imovina:
 - dužnički vrijednosni papiri (prolazi SPPI test),
 - vlasnički vrijednosni papiri (ne prolaze SPPI test),

Rizik likvidnosti je osnovni rizik kojim se upravlja u okviru ovog poslovnog modela.

- Poslovni model unutar kojeg se finansijska imovina mjeri po fer vrijednosti kroz račun bilans uspjeha (ne prolazi SPPI test) – objedinjuje svu finansijsku imovinu koja se ne drži u okviru prethodno navedena dva poslovna modela. Finansijskom imovinom u ovom poslovnom modelu upravlja se s ciljem ostvarenja novčanih tokova prodajom imovine i ostvarenjem kratkoročnog profita.

Ugovorene karakteristike novčanih tokova (SPPI)

Test obilježja ugovorenih novčanih tokova s aspekta plaćanja samo glavnice i kamate na nepodmireni iznos glavnice jedan je od kriterija za klasifikaciju finansijske imovine u pojedinu kategoriju mjerenja. SPPI test se provodi s ciljem utvrđivanja da li kamata na nepodmirenu glavnice odražava naknadu za vremensku vrijednost novca, kreditni rizik i druge osnovne rizike posudbe, troškove kreditiranja i profitnu maržu.

SPPI test se provodi:

- za svu finansijsku imovinu, alociranu u poslovni model čiji je cilj držanje finansijske imovine radi naplate ugovorenih novčanih tokova i poslovni model čiji je cilj prikupljanje ugovorenih novčanih tokova i prodaja finansijske imovine, a na datum njenog inicijalnog priznavanja,
- za svaku finansijsku imovinu u slučajevima u kojima je izvorna imovina značajno modificirana i zbog toga ponovno priznata kao nova imovina,
- kod uvođenja novih modela i/ili programa kreditiranja kako bi se unaprijed utvrdila prihvatljivost razmatranih uslova kreditiranja u odnosu na potrebu kasnijeg praćenja vrijednosti eventualne finansijske imovine koja bi proizašla iz istih.

Vlasnički instrumenti

Vlasnički instrumenti su instrumenti koji ispunjavaju definiciju kapitala iz perspektive izdavaoca; odnosno to su instrumenti koji ne sadrže ugovornu obavezu plaćanja, a sadrže dokaze o preostalome učešću u neto imovini izdavaoca. Primjer kapitalnih ulaganja podrazumijeva osnovne obične dionice.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.1. Finansijska imovina (nastavak)

(i) Klasifikacija i naknadno mjerenje (nastavak)

Vlasnički instrumenti (nastavak)

Grupa naknadno mjeri sva kapitalna ulaganja po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, osim u slučaju kada je Uprava Grupe izabrala, po inicijalnom priznavanju da neopozivo odredi kapitalno ulaganje po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Politika Grupe je da odredi kapitalna ulaganja kao fer vrijednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit kada se ta ulaganja drže za druge namjene, a ne za generisanje povrata na investicije. Kada se koristi ovaj izbor, dobiti i gubici po osnovu fer vrijednosti priznaju se u ostalu sveobuhvatnu dobit i naknadno se ne reklasifikuju u bilans uspjeha, uključujući i otuđenja. Gubici od umanjenja vrijednosti (i ukidanje gubitaka od umanjenja vrijednosti) se ne izvještavaju odvojeno od drugih promjena u fer vrijednosti. Dividende, kada predstavljaju povrat na takve investicije, i dalje se ne priznaju u dobiti ili gubitku kao ostali prihod kada se utvrdi pravo Grupe na primanje plaćanja.

Dobici i gubici na kapitalne investicije po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha su uključeni u neto prihod od trgovanja u bilansu uspjeha.

(ii) Prestanak priznavanja finansijske imovine

Grupa prestaje priznavati finansijsku imovinu (u cjelini ili djelimično) kada isteknu ugovorna prava na primitke novčanih tokova iz finansijskog instrumenta ili kada izgubi kontrolu nad ugovornim pravima nad tom finansijskom imovinom. Ovo se dešava kada Grupa prenese suštinski sve rizike i koristi od vlasništva na drugi poslovni subjekt ili kada su prava realizovana, predata ili istekla.

Prilikom prestanka priznavanja finansijske imovine razliku između knjigovodstvene vrijednosti (ili knjigovodstvenog iznosa raspoređenog na dio imovine koja se prestaje priznavati) i sume primljena naknada (uključujući svako novo sredstvo umanjeno za svaku novu obavezu) i bilo koji kumulativni dobitak ili gubitak prethodno priznat kroz sveobuhvatnu dobit priznaje se u bilansu usjeha.

Svaki kumulativni dobitak ili gubitak priznat kroz sveobuhvatnu dobit za vlasničke vrijednosne papire označene po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ne priznaju se u bilansu uspjeha kod prestanka priznavanja takvih vrijednosnih papira, nego se direktno priznaju u zadržanu dobit.

(iii) Modifikacija finansijske imovine

Modifikacija izloženosti je postupak kojim se mijenjaju uslovi originalnog ugovora, pri čemu modifikacija može biti:

- 1) uzrokovana tekućim potrebama dužnika (npr. smanjenje efektivne kamatne stope, produženje trajanja instrumenta zamjena kolaterala i slično), a ne finansijskim poteškoćama dužnika,
- 2) uzrokovana trenutnim finansijskim poteškoćama dužnika ili poteškoćama koje će uskoro nastati, odnosno pogoršanjem njegove kreditne sposobnosti.

Modifikacija stavke finansijske aktive postoji kada je izvršena promjena nekih ili svih odredbi ugovora.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.1. Finansijska imovina (nastavak)

(iii) Modifikacija finansijske imovine (nastavak)

Ukoliko je modifikacija značajna, Grupa prestaje priznavati originalnu finansijsku imovinu i počinje priznavati novu finansijsku imovinu po fer vrijednosti plus troškovi transakcije i preračunava novu efektivnu kamatnu stopu sredstva. Datum modifikacije se smatra datumom inicijalnog priznavanja za potrebe izračuna umanjenja vrijednosti, uključujući i potrebe određivanja značajnog povećanja kreditnog rizika.

Nadalje, Grupa također procjenjuje da li je novo priznato finansijsko sredstvo umanjene vrijednosti na dan inicijalnog priznavanja, posebno u slučaju kada je modifikacija nastala usljed finansijskih poteškoća dužnika. Razlika u knjigovodstvenoj vrijednosti se također priznaje u bilansu uspjeha kao dobit ili gubitak od prestanka priznavanja.

Ukoliko modifikacija finansijskog sredstva nije značajna te modifikacija nije rezultirala prestankom priznavanja finansijskog sredstva, onda Grupa prvo iznova računa bruto knjigovodstvenu vrijednost sredstva koristeći revidirane novčane tokove i priznaje razliku kao dobit ili gubitak u bilansu uspjeha. Nova bruto knjigovodstvena vrijednost se preračunava diskontovanjem modifikovanih novčanih tokova originalnom efektivnom kamatnom stopom (ili primjenom efektivne kamatne stope usklađene za kreditni rizik u slučaju POCI imovine).

Ukoliko se modifikacija odvija zbog finansijskih poteškoća dužnika, dobit ili gubitak se prikazuje zajedno sa gubitkom od umanjenja. U ostalim slučajevima, prikazuje se kao prihod od kamata izračunat korištenjem metode efektivne kamatne stope.

(iv) Umanjenje vrijednosti

Odluka Agencije koja se temelji na MSFI 9 ističe model „tri nivoa kreditnog rizika“ u vezi umanjenja vrijednosti finansijske imovine zasnovano na promjenama kreditnog kvaliteta od inicijalnog priznavanja finansijske imovine.

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine priznaje se po modelu očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) za imovinu koja se naknadno mjeri po amortizovanom trošku i imovinu koja se naknadno mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (osim vlasničkih instrumenata).

Odluka Agencije koja se temelji na MSFI 9 zahtijeva da se procjene očekivani gubici na nivou gubitaka koji se očekuju u narednih 12 mjeseci (nivo kreditnog rizika 1) od početnog unosa finansijskog instrumenta. Vremenski period za izračun očekivanog gubitka postaje čitav preostali vijek trajanja sredstva koje je predmet procjene, gdje je kreditni kvalitet finansijskog instrumenta doživio „značajno“ pogoršanje u odnosu na početno mjerenje (nivo kreditnog rizika 2) ili u slučaju da je sredstvo djelimično ili u potpunosti nekvalitetno (nivo kreditnog rizika 3). Preciznije, odredbe MSFI 9 za umanjenje vrijednosti uključuju:

- raspodjelu kvalitetne finansijske imovine na raznim nivoima kreditnog rizika ("staging"), koja odgovara ispravkama vrijednosti zasnovanim na očekivanim gubicima tokom narednih 12 mjeseci (takozvani "nivo kreditnog rizika 1") ili vijeku trajanja za cijelo preostalo trajanje instrumenta (takozvani "nivo kreditnog rizika 2"), kod postojanja značajnog porasta kreditnog rizika;
- raspodjelu djelimično ili u potpunosti nekvalitetne finansijske imovine u tzv. "nivo kreditnog rizika 3", uvijek uz ispravke vrijednosti zasnovane na očekivanim gubicima tokom cijelog trajanja instrumenta;
- uključivanje očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) u izračun, kao i očekivane buduće promjene makroekonomskog scenarija.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.1. Finansijska imovina (nastavak)

(iv) Umanjenje vrijednosti (nastavak)

Mjerenje ECL-a

Očekivani kreditni gubici prema internom modelu umanjenja vrijednosti se mjere kako slijedi:

- *finansijska imovina koja nije kreditno umanjena na datum izvještavanja*: kao sadašnja vrijednost nedostajuće gotovine (tj. razlika između novčanih tokova nastalih prema subjektu u skladu sa ugovorom i novčanog toka koji Grupa očekuje da primi);
- *finansijska imovina koja je kreditno umanjena na datum izvještavanja*: kao razlika između bruto knjigovodstvene vrijednosti i sadašnje vrijednosti očekivanih budućih novčanih tokova;
- *neiskorištene kreditne obaveze*: kao sadašnja vrijednost razlike između ugovorenog novčanog toka nastalog prema Banci ukoliko je obaveza neiskorištena i novčanog toka koji Grupa očekuje da primi; i
- *ugovori o finansijskim garancijama*: očekivane uplate za podmirenje imaoca garancije manje iznos koji Grupa očekuje da će nadoknaditi

Pogledati Napomenu 5.1.3. koja detaljno objašnjava interni model umanjenja vrijednosti.

Politika primjenjiva od 1. januara 2020. godine - Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka

Grupa od 1. januara 2020. godine mjeri očekivane kreditne gubitke u skladu sa zahtjevima Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka. Zahtjevi Odluke na području umanjenja vrijednosti temelje se na modelu očekivanih kreditnih gubitaka MSFI 9 s tim da ima određenih specifičnosti (na primjer propisane minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka za nivoe kreditnog rizika). Slijedeći zahtjeve regulatora, Grupa je sa 1. januarom 2020. godine ažurirala metodologiju umanjenja vrijednosti u skladu sa zahtjevima Odluke, te definisala minimalne kriterije za mjerenje očekivanih gubitaka u skladu sa rasporedom izloženosti u nivoe kreditnih rizika, kako je opisano u nastavku.

Do 1. januara 2020. Grupa je primjenjivala pravila mjerenja i vrednovanja kreditnih gubitaka koji se isključivo temelje na MSFI 9 modelima, dok je od 1. januara 2020. uz postojeće zahtjeve MSFI 9, implementirala pravila Odluke koji postavljaju određene minimalne postotke očekivanih kreditnih gubitaka, kako je navedeno u nastavku.

1 Nivo kreditnog rizika 1:

Grupa izloženosti raspoređene u nivo kreditnog rizika 1 utvrđuje i knjigovodstveno evidentira očekivane kreditne gubitke najmanje u iznosima kako slijedi:

- a) za izloženosti sa niskim rizikom - 0,1% izloženosti,
- b) za izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama izvan Bosne i Hercegovine za koje postoji kreditna procjena priznate vanjske institucije za procjenu kreditnog rejtinga koja se u skladu sa članom 69. Odluke o izračunavanju kapitala banke raspoređuje u stepen kreditnog kvaliteta 3 i 4 – 0,1% izloženosti,

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.1. Finansijska imovina (nastavak)

Mjerenje ECL-a (nastavak)

- c) za izloženosti prema bankama i drugim subjektima finansijskog sektora za koje postoji kreditna procjena priznate vanjske institucije za procjenu kreditnog rejtinga koja se u skladu sa članom 69. Odluke o izračunavanju kapitala banke raspoređuje u stepen kreditnog kvaliteta 1, 2 ili 3 – 0,1% izloženosti,
- d) za ostale izloženosti - 0,5% izloženosti.

Ako Grupa u skladu sa svojom internom metodologijom utvrdi iznos očekivanih kreditnih gubitaka veći od onih koji proizlaze iz navedenih odredbi Odluke, Grupa primjenjuje tako utvrđen veći iznos.

2 Nivo kreditnog rizika 2:

Grupa za izloženosti raspoređene u nivo kreditnog rizika 2 utvrđuje i knjigovodstveno evidentira očekivane kreditne gubitke u iznosu većem od dva navedena:

- a) 5% izloženosti,
- b) iznosa utvrđenog u skladu sa internom metodologijom Grupe.

3 Nivo kreditnog rizika 3:

Minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka raspoređenih u Nivo 3 ovise od činjenice da li je izloženost osigurana prihvatljivim kolateralom ili ne, te u skladu s tim, minimalne stope su kako slijedi:

- a) izloženosti osigurane prihvatljivim kolateralom:

Dani kašnjenja	Minimalni očekivani kreditni gubitak
do 180 dana	15%
od 181 do 270 dana	25%
od 271 do 365 dana	40%
od 366 do 730 dana	60%
od 731 do 1460 dana	80%
preko 1460 dana	100%

Izuzetno, ukoliko je Grupa poduzela odgovarajuće pravne radnje i može dokumentovati izvjesnost naplate iz prihvatljivog kolaterala u naredne tri godine, povećanje nivoa očekivanih kreditnih gubitaka nije dužna vršiti iznad 80% izloženosti. Pri tome procjena budućih novčanih tokova iz prihvatljivog kolaterala svedenih na sadašnju vrijednost mora biti veća od 20% tog potraživanja. U slučaju da Grupa ne naplati potraživanja u navedenom periodu od tri godine, dužna je knjigovodstveno evidentirati očekivane kreditne gubitke u iznosu od 100% izloženosti.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.1. Finansijska imovina (nastavak)

(iv) Umanjenje vrijednosti (nastavak)

Politika primjenjiva od 1. januara 2020. godine - Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka (nastavak)

b) izloženosti koje nisu osigurane prihvatljivim kolateralom:

Dani kašnjenja	Minimalni očekivani kreditni gubitak
do 180 dana	15%
od 181 do 270 dana	45%
od 271 do 365 dana	75%
od 366 do 456 dana	85%
preko 456 dana	100%

U slučaju restrukturiranih izloženosti Grupa će svih 12 mjeseci perioda oporavka zadržati očekivane kreditne gubitke na nivou pokrivenosti koji je bio formiran na datum odobrenja restrukture, a koji ne može biti niži od 15% izloženosti. Za treću i svaku narednu restrukturu ranije restrukturirane izloženosti koja je u trenutku restrukture bila raspoređena u nivo kreditnog rizika 3 ili POCl imovine, Grupa utvrđuje i knjigovodstveno evidentira očekivane kreditne gubitke u iznosu od 100% izloženosti.

Za izloženosti koje se odnose na slučajeve kada dužnik nije izvršio svoju obavezu prema banci najkasnije u roku od 60 dana od dana kada je izvršen protest po osnovu prethodno izdate garancije, Grupa utvrđuje i knjigovodstveno evidentira očekivani kreditni gubitak u iznosu od 100% izloženosti.

Ako Grupa u skladu sa svojom internom metodologijom utvrdi iznos očekivanih kreditnih gubitaka veći od iznosa koji proizlaze iz odredbi Odluke, Grupa utvrđuje i knjigovodstveno evidentira te iznose.

Minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka za potraživanja od kupaca, potraživanja po osnovu faktoringa i finansijskog lizinga i ostala potraživanja, primjenjuju se prema tabeli kako slijedi:

Dani kašnjenja	Minimalni očekivani kreditni gubitak
nema kašnjenja u materijalno značajnom iznosu	0,5%
do 30 dana	2%
od 31 do 60 dana	5%
od 61 do 90 dana	10%
od 91 do 120 dana	15%
od 121 do 180 dana	50%
od 181 do 365 dana	75%
preko 365 dana	100%

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.1. Finansijska imovina (nastavak)

(iv) Umanjenje vrijednosti (nastavak)

Kreditno umanjena finansijska imovina

Na svaki datum izvještavanja, Grupa procjenjuje da li je finansijska imovina koja se vodi po amortizovanom trošku i dužnička finansijska imovina koja se vodi po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit kreditno umanjena (u daljnjem tekstu "finansijska imovina nivo kreditnog rizika 3"). Finansijska imovina je kreditno umanjena kada dođe do jednog ili više događaja koji imaju štetan utjecaj na procijenjene buduće novčane tokove finansijske imovine.

Dokazi da je finansijska imovina kreditno umanjena uključuju sljedeće dostupne podatke:

- značajne finansijske poteškoće dužnika ili izdatelja;
- kršenje ugovora kao što je neispunjavanje obaveza ili neispoštovani rok dospelja;
- restrukturiranje kredita ili predujma od strane Grupe pod uvjetima koje Grupa ne bi drugačije razmatrala;
- postaje vjerovatno da će zajmoprimac ući u stečaj ili drugu finansijsku reorganizaciju; ili nestanak aktivnog tržišta za vrijednosni papir zbog finansijskih poteškoća.

Kredit koji je bio ponovno ugovoren zbog pogoršanja stanja zajmoprimca obično se smatra kreditno umanjenim, osim ako postoje dokazi da je rizik nenaplativosti ugovornih novčanih tokova značajno smanjen i da nema drugih pokazatelja umanjenja.

Prezentacija očekivanih kreditnih gubitaka u izvještaju o finansijskom položaju

Očekivani kreditni gubici se prezentuju u izvještaju o finansijskom položaju kako slijedi:

- *finansijska imovina iskazane po amortizovanom trošku*: kao odbitna stavka od bruto knjigovodstvene vrijednosti imovine;
- *kreditne obaveze i ugovori o finansijskim garancijama*: generalno kao rezervisanje;
- *gdje finansijski instrument uključuje i iskorištenu i neiskorištenu komponentu, i Grupa ne može identificirati ECL na iskorištenoj i neiskorištenoj kreditnoj obavezi*: Grupa prezentuje kombinovanu rezervaciju za gubitke za obje komponente. Kombinovani iznos se prezentira kao odbitna stavka bruto knjigovodstvene vrijednosti iskorištene komponente. Svaki višak preko knjigovodstvene vrijednosti iskorištene komponente se prezentira kao rezervisanje; i
- *finansijska imovina mjerena po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit*: umanjenje vrijednosti se ne priznaje u izvještaju o finansijskom položaju jer je knjigovodstvena vrijednost te imovine i njihova fer vrijednost. Međutim, umanjenje vrijednosti se objavljuje i priznaje u rezervi za fer vrijednost.

Pogledati i Napomenu 5.1.3.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.1. Finansijska imovina (nastavak)

POCI imovina - imovina koja je kupljena ili kreirana umanjene vrijednosti

Finansijskom imovinom koja je kupljena ili kreirana umanjene vrijednosti smatra se imovina kod koje postoje objektivni dokazi o umanjenju vrijednosti (koja je u defaultu) u trenutku inicijalnog priznavanja.

Takva imovina može nastati u slučaju da:

- Grupa otkupi imovinu koja ima objektivne dokaze o umanjenju vrijednosti uz značajan diskont ili
- u slučaju značajne modifikacije instrumenta koji se već nalazi u statusu neispunjenja obveza ili
- u slučaju da sama značajna modifikacija instrumenta predstavlja razlog za ulazak u status neispunjenja obveza,
- Grupa odobri novi plasman klijentu koji već ima značajni udio portfelja u statusu neispunjavanja obveza

Grupa ne kupuje plasmane umanjene vrijednosti (tzv. bad debt), stoga POCI imovina predstavlja inicijalno ili zbog značajne modifikacije ponovno priznate instrumente koji su na dan priznavanja u statusu neispunjavanja obveza (defaultu).

Otpisi

Otpis potraživanja po osnovu kreditnih plasmana vrši se kada su iscrpljeni svi izvori naplate potraživanja, odnosno kada se po kreditnim plasmanima više ne očekuju buduću pozitivni i negativni novčani tokovi. Otpis potraživanja po osnovu kreditnih plasmana predstavlja gubitak. Posljedica otpisa potraživanja po osnovu kreditnih plasmana je njihovo isknjižavanje iz knjigovodstvene evidencije, osim u slučajevima računovodstvenog otpisa, kada Grupa postupa u skladu sa propisima i to odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka.

Kreditni i dužnički vrijednosni papiri se otpisuju (dijelom ili u potpunosti) gdje ne postoji razumno očekivanje povrata finansijske imovine dijelom ili u potpunosti. Ovo je uglavnom slučaj kada Grupa odredi da dužnik nema imovinu, izvore ili prihode koji mogu generirati dovoljne novčane tokove da otplate iznos koji je predmet otpisa. Ovo ocjenjivanje se vrši na nivou pojedinačnog sredstva.

Ponovno sticanje prethodno otpisanih iznosa uključuje se u "gubici od umanjenja vrijednosti finansijskih instrumenata" u bilansu uspjeha i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

Finansijska sredstva koja su otpisana i dalje mogu da budu predmet ponovnog sticanja da bi bila u skladu sa procedurama Grupe.

Grupa otpisuje dug ili investiciju u jemstvo duga, dijelom ili u potpunosti, i svaku povezanu isplatu za gubitak od umanjenja vrijednosti kada je kreditni odbor Grupe utvrdio da nisu postojale realne mogućnosti ponovnog sticanja.

Politika primjenjiva od 1. januara 2020. godine - Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka

U skladu sa Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka koja je na snazi od 1. januara 2020. godine Grupa vrši računovodstveni otpis bilansne izloženosti dvije godine nakon što je Grupa knjigovodstveno evidentirala očekivane kreditne gubitke u visini od 100% bruto knjigovodstvene vrijednosti te izloženosti i istu proglasila u potpunosti dospjelom.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.2. Finansijske obaveze

(i) Klasifikacija

Grupa klasifikuje finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha i po amortizovanom trošku. Klasifikacija zavisi od namjere zbog koje su finansijski instrumenti stečeni. Uprava određuje klasifikaciju finansijskih instrumenata kod početnog priznavanja i preispituje tu klasifikaciju na svaki datum izvještavanja.

Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha imaju dvije podkategorije: finansijski instrumenti koji se drže radi trgovanja (uključujući derivative) i oni koje Uprava inicijalno raspoređuje u ovu kategoriju. Finansijski instrument raspoređuje se u ovu kategoriju isključivo ukoliko je nastao ili stečen radi prodaje ili kupovine u kratkom roku, u svrhu kratkoročnog stjecanja profita ili raspoređivanjem od strane rukovodstva u ovu kategoriju kod inicijalnog priznavanja. Grupa nema finansijskih obaveza klasifikovanih po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Ostale finansijske obaveze

Ostale finansijske obaveze čine sve finansijske obaveze koje nisu vrednovane po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha i uključuju obaveze prema klijentima, obaveze prema bankama i drugim finansijskim institucijama kao i subordinirani dug.

(ii) Inicijalno i naknadno mjerenje

Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha priznaju se inicijalno po fer vrijednosti, dok se transakcijski troškovi priznaju odmah kao rashod u bilansu uspjeha. Naknadno mjerenje je također po fer vrijednosti.

(iv) Modifikacija finansijskih obaveza

Dobici i gubici koji nastaju iz promjena fer vrijednosti finansijskih obaveza po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha priznaju se u bilansu uspjeha.

Ostale finansijske obaveze se početno vrednuju po svojoj fer vrijednosti uključujući transakcijske troškove. Nakon početnog priznavanja, ostale finansijske obaveze se vrednuju po amortizovanom trošku koristeći metodu efektivne kamatne stope.

(iii) Prestanak priznavanja finansijskih obaveza

Grupa prestaje priznavati finansijske obaveze kada samo kada one prestaju postojati, to jeste kada su ispunjene, otkazane ili istekle.

Grupa prestaje priznavati finansijsku obavezu kada su uslovi promijenjeni i kada su novčani tokovi modificirane obaveze suštinski drugačiji. U tom slučaju, nova finansijska obaveza bazirana na modificiranim uvjetima se priznaje po fer vrijednosti. Razlika između knjigovodstvene vrijednosti i finansijske obaveze se prestaje priznavati i priznaje se plaćena naknada u bilansu uspjeha. Plaćena naknada uključuje prenesenu nefinansijsku imovinu, ukoliko je ima, preuzimanje obaveza uključujući novu modificiranu finansijsku obavezu. Ukoliko modifikacija finansijske obaveze nije obračunata kao prestanak priznavanja, onda se trošak amortizacije te obaveze ponovo računa diskontovanjem modifikovanog novčanog toka po izvornim efektivnim kamatnim stopama i rezultira priznavanjem u bilansu uspjeha kao dobitak ili gubitak. Kod finansijskih obaveza sa promjenjivom stopom, izvorna kamatna stopa korištena za izračun modifikacije dobiti ili gubitka usklađuje se tako da reflektuje trenutne tržišne uvjete u vrijeme modifikacije.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.2. Finansijske obaveze (nastavak)

(iii) Prestanak priznavanja finansijskih obaveza (nastavak)

Troškovi i naknade koji nastaju priznaju se kao usaglašavanje knjigovodstvene vrijednosti obaveze ili amortizovane vrijednosti tokom prestalog vijeka modificirane finansijske obaveze kroz ponovno računanje efektivne kamatne stope na instrument.

3.11.3 Prebijanje finansijske imovine i obaveza

Finansijska imovina i obaveze se prebijaju i neto iznos se prikazuje u finansijskom izvještaju, kada, i samo kada Grupa ima zakonsko pravo da vrši prebijanje i ima namjeru podmiriti je na neto osnovi ili realizirati imovinu i istovremeno podmiriti obavezu.

Prihodi i rashodi se iskazuju na neto osnovi samo kada je dozvoljeno u skladu sa MSFI, ili za dobitke i gubitke koji proizilaze iz sličnih transakcija, kao u poslovima trgovine.

3.11.4 Mjerenje fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza

Fer vrijednost je cijena koja bi se dobila za prodaju sredstava ili koja bi se platila za prijenos obaveze u redovnoj transakciji između učesnika na tržištu na datum mjerenja na glavnom, ili ako je to nemoguće, na najpovoljnijem tržištu kojem Grupa ima pristup na taj dan. Fer vrijednost obaveze izražava njen rizik neizvršavanja.

Kada je to moguće, Grupa mjeri fer vrijednost instrumenta preko iskazane cijene na aktivnom tržištu za taj instrument. Tržište se smatra aktivnim ako se transakcije za sredstva ili obavezu odvijaju dovoljno često i u opsegu dovoljnog za davanje informacija o cijenama na redovnoj osnovi (nivo 1 hijerarhije fer vrijednosti).

Ukoliko ne postoje iskazane cijene na aktivnom tržištu, Grupa onda koristi tehnike procjene koji maksimiziraju korištenje relevantnih dostupnih ulaznih podataka (nivo 2 i nivo 3 hijerarhije fer vrijednosti) i minimiziraju korištenje nedostupnih ulaznih podataka. Odabrana tehnika procjene uključuje sve faktore koje bi učesnici na tržištu uzeli u obzir pri određivanju cijene transakcije.

Najbolji dokaz fer vrijednosti finansijskog instrumenta prilikom početnog priznavanja je uobičajeno cijena transakcije - fer vrijednost date ili primljene naknade. Ukoliko Grupa odredi da se fer vrijednost prilikom početnog priznavanja razlikuje od cijene transakcije te da fer vrijednost nije potkrijepljena ni kotiranim cijenom na aktivnom tržištu za identičnu imovinu ili obavezu niti na osnovu tehnike procjene koja koristi samo dostupne tržišne podatke, onda se finansijski instrument inicijalno priznaje po fer vrijednosti prilagođenoj kako bi se odgodile razlike između fer vrijednosti prilikom početnog priznavanja i cijene transakcije. Naknadno se te razlike priznaju u dobit ili gubitak na odgovarajućoj bazi tokom vijeka instrumenta ali ne kasnije od momenta kada je procjena u potpunosti potkrijepljena dostupnim tržišnim podacima ili kada je transakcija zatvorena.

Ukoliko sredstva ili obaveze za koje se određuje fer vrijednost imaju ponuđenu cijenu i traženu cijenu, Grupa mjeri sredstva i duge pozicije po ponuđenoj cijeni, a obaveze i kratke pozicije po traženoj cijeni.

Portfoliji finansijskih sredstava i finansijskih obaveza koji su izloženi tržišnom riziku i kreditnom riziku kojim upravlja Grupa na bazi neto izloženosti bilo tržišnom ili kreditnom riziku se mjere na bazi cijene koja bi bila određena za prodaju neto duge pozicije (ili plaćena za prijenos neto kratke pozicije) za određenu izloženost riziku. Ove prilagodbe nivoa portfolia su dodijeljene individualnim sredstvima i obavezama na bazi relativnih prilagodbi rizika za svaki pojedinačni instrumenat u portfoliju.

Fer vrijednost sredstava po viđenju nije manja od iznosa koji se plaća po viđenju.

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.4. Mjerenje fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza (nastavak)

Grupa priznaje transfere između nivoa hijerarhije fer vrijednosti u izvještajnom periodu u kojem se desila promjena.

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.4. Mjerenje fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza (nastavak)

Klasifikacija sredstava i obaveza je predstavljena na sljedeći način:

	Finansijska imovina koja se vrednuje po amortizovanom trošku	Finansijska imovina koja se vrednuje po FVtPL	Finansijska imovina koja se vrednuje po FVtOCI	Finansijske obaveze koje se vrednuje po amortizovanom trošku	Finansijske obaveze koje se vrednuje po FVtPL	Finansijske obaveze koje se vrednuje po FVtOCI	Nefinansijska sredstva i obaveze	Kapital	Ukupno na 31.12.2022
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	1.334.817	-	-	-	-	-	-	-	1.334.817
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	-	17.359	-	-	-	-	-	-	17.359
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	-	526	-	-	-	-	-	526
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	3.593.488	-	-	-	-	-	-	-	3.593.488
Unaprijed plaćeni porez na dobit	-	-	-	-	-	-	1.355	-	1.355
Odgodena porezna imovina	-	-	-	-	-	-	4.253	-	4.253
Materijalna imovina	-	-	-	-	-	-	136.973	-	136.973
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	-	23.469	-	23.469
Dugoročna imovina namijenjena prodaji i imovina poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	-	-	-	1.379	-	1.379
Ostala imovina i potraživanja	-	-	-	-	-	-	6.931	-	6.931
UKUPNO IMOVINA	4.928.305	17.359	526	-	-	-	174.360	-	5.120.550

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.4. Mjerenje fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza (nastavak)

	Finansijska imovina koja se vrednuje po amortizovanom trošku	Finansijska imovina koja se vrednuje po FVtPL	Finansijska imovina koja se vrednuje po FVtOCI	Finansijske obaveze koje se vrednuje po amortizovanom trošku	Finansijske obaveze koje se vrednuje po FVtPL	Finansijske obaveze koje se vrednuje po FVtOCI	Nefinansijska sredstva i obaveze	Kapital	Ukupno na 31.12.2022.
Finansijske obaveze po amortizovanom trošku	-	-	-	4.422.081	-	-	-	-	4.422.081
Odgođene porezne obaveze	-	-	-	-	-	-	1.705	-	1.705
Rezervisanja	-	-	-	-	-	-	42.077	-	42.077
Ostale obaveze	-	-	-	-	-	-	24.475	-	24.475
UKUPNO OBAVEZE	-	-	-	4.422.081	-	-	68.257	-	4.490.338

	Finansijska imovina koja se vrednuje po amortizovanom trošku	Finansijska imovina koja se vrednuje po FVtPL	Finansijska imovina koja se vrednuje po FVtOCI	Finansijske obaveze koje se vrednuje po amortizovanom trošku	Finansijske obaveze koje se vrednuje po FVtPL	Finansijske obaveze koje se vrednuje po FVtOCI	Nefinansijska sredstva i obaveze	Kapital	Ukupno na 31.12.2022.
Dionički kapital	-	-	-	-	-	-	-	247.167	247.167
Dionička premija	-	-	-	-	-	-	-	4.473	4.473
Rezerve	-	-	-	-	-	-	-	1.230	1.230
Revalorizacione rezerve	-	-	-	-	-	-	-	267	267
Dobit	-	-	-	-	-	-	-	377.075	377.075
UKUPNO KAPITAL	-	-	-	-	-	-	-	630.213	630.213

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.4. Mjerenje fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza (nastavak)

	Finansijska imovina koja se vrednuje po amortizovanom trošku	Finansijska imovina koja se vrednuje po FVtPL	Finansijska imovina koja se vrednuje po FVtOCI	Finansijske obaveze koje se vrednuje po amortizovanom trošku	Finansijske obaveze koje se vrednuje po FVtPL	Finansijske obaveze koje se vrednuje po FVtOCI	Nefinansijska sredstva i obaveze	Kapital	Ukupno na 31.12.2021.
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	1.528.063	-	-	-	-	-	-	-	1.528.063
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	-	19.834	-	-	-	-	-	-	19.834
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	-	498	-	-	-	-	-	498
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	3.248.550	-	-	-	-	-	-	-	3.248.550
Unaprijed plaćeni porez na dobit	-	-	-	-	-	-	8.043	-	8.043
Odgodena porezna imovina	-	-	-	-	-	-	213	-	213
Materijalna imovina	-	-	-	-	-	-	138.528	-	138.528
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	-	16.482	-	16.482
Ulaganja u zavisna društva, zajedničke poduhvate i pridružena društva	-	-	-	-	-	-	1.225	-	1.225
Dugoročna imovina namijenjena prodaji i imovina poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	-	-	-	865	-	865
Ostala imovina i potraživanja	-	-	-	-	-	-	5.451	-	5.451
UKUPNO IMOVINA	4.776.613	19.834	498	-	-	-	170.807	-	4.967.752

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.4. Mjerenje fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza (nastavak)

	Finansijska imovina koja se vrednuje po amortizovanom trošku	Finansijska imovina koja se vrednuje po FVtPL	Finansijska imovina koja se vrednuje po FVtOCI	Finansijske obaveze koje se vrednuje po amortizovanom trošku	Finansijske obaveze koje se vrednuje po FVtPL	Finansijske obaveze koje se vrednuje po FVtOCI	Nefinansijska sredstva i obaveze	Kapital	Ukupno na 31.12.2021.
Finansijske obaveze po amortizovanom trošku	-	-	-	4.324.746	-	-	-	-	4.324.746
Obaveze za porez na dobit	-	-	-	-	-	-	956	-	956
Odgodene porezne obaveze	-	-	-	-	-	-	1.376	-	1.376
Rezervisanja	-	-	-	-	-	-	38.679	-	38.679
Ostale obaveze	-	-	-	-	-	-	20.685	-	20.685
UKUPNO OBAVEZE	-	-	-	4.324.746	-	-	61.696	-	4.386.442

	Finansijska imovina koja se vrednuje po amortizovanom trošku	Finansijska imovina koja se vrednuje po FVtPL	Finansijska imovina koja se vrednuje po FVtOCI	Finansijske obaveze koje se vrednuje po amortizovanom trošku	Finansijske obaveze koje se vrednuje po FVtPL	Finansijske obaveze koje se vrednuje po FVtOCI	Nefinansijska sredstva i obaveze	Kapital	Ukupno na 31.12.2021.
Dionički kapital	-	-	-	-	-	-	-	247.167	247.167
Dionička premija	-	-	-	-	-	-	-	4.473	4.473
Rezerve	-	-	-	-	-	-	-	1.230	1.230
Revalorizacione rezerve	-	-	-	-	-	-	-	269	269
Dobit	-	-	-	-	-	-	-	328.171	328.171
UKUPNO KAPITAL	-	-	-	-	-	-	-	581.310	581.310

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.5. Specifični finansijski instrumenti

Novac i novčani ekvivalenti

Za potrebe izvještavanja o novčanim tokovima, novac i novčani ekvivalenti obuhvataju sredstva kod Centralne banke Bosne i Hercegovine, stanja na žiro računima kod drugih banaka kao i sredstva oročena kod drugih banaka originalno na period do 3 mjeseca od datuma nastanka.

Novac i novčani ekvivalenti iskazuju se po amortizovanom trošku u izvještaju o finansijskoj poziciji.

Novac i novčani ekvivalenti isključuju obaveznu minimalnu rezervu kod Centralne banke, budući da sredstva obavezne rezerve nisu na raspolaganju Banci u njenom svakodnevnom poslovanju. Obavezna minimalna rezerva kod Centralne banke je iznos koji su obavezne izdvajati sve poslovne banke koje imaju dozvolu za rad u Bosni i Hercegovini.

Plasmani kod banaka i obavezna rezerva kod Centralne banke

Plasmani kod banaka oročeni na period preko 3 mjeseca i obavezna rezerva kod Centralne banke kasifikuju se kao zajmovi i potraživanja i iskazuju se po amortizovanom trošku umanjenom za gubitke od umanjenja vrijednosti.

Dati krediti i potraživanja

Dati krediti i potraživanja iskazuju se po amortizovanom trošku umanjenom za gubitke od umanjenja vrijednosti kako bi se prikazali i procjenjeni nadoknativi iznosi.

“Kredit i potraživanja” u Izvještaju o finansijskom položaju uključuju:

- kredite i potraživanja koja se mjere po amortiziranom trošku (pogledati Napomenu 3.11.1), inicijalno se mjere po fer vrijednosti uvećanoj za početne troškove, a naknadno po amortiziranom trošku koristeći metod efektivne kamatne stope
- kredite i potraživanja raspoređene po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koji se mjere po fer vrijednosti sa promjenama u fer vrijednosti koji se priznaju u bilansu uspjeha.

“Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha” u izvještaju o finansijskom položaju uključuje:

- dužničke vrijednosne papire mjerene po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

“Finansijska imovina po amortizovanom trošku” u izvještaju o finansijskom položaju uključuje:

- dužničke vrijednosne papire mjerene po amortizovanom trošku

“Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit” u izvještaju o finansijskom položaju uključuje:

- vlasničke vrijednosne papire mjerene po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Grupa je odlučila priznavati kroz sveobuhvatnu dobit promjene fer vrijednosti za određena ulaganja u vrijednosne papire koji se ne drže radi trgovanja. Izbor se vrši na bazi svakog pojedinačnog instrumenta pri početnom priznavanju i neopoziv je.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.5. Specifični finansijski instrumenti (nastavak)

Gubici i dobici vlasničkih instrumenata se nikad ne reklasifikuju kroz bilansu uspjeha i umanjenje se ne priznaje kroz bilansu uspjeha. Dividenda se priznaje kroz bilans uspjeha osim ako jasno ne predstavlja povrat dijela troška investiranja, u kom se slučaju priznaje kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Kumulativni dobici i gubici priznati kroz ostalu sveobuhvatnu dobit se transferišu u zadržanu dobit u slučaju prodaje ulaganja.

Finansijske garancije i kreditne obaveze

“Finansijske garancije” su ugovori koji zahtijevaju od banke da izvrši specifična plaćanja kao nadoknadu vlasnicima uslijed gubitka koji proizilazi iz neizvršenja obaveza dužnika kada ugovorni uvjeti nastanu. “Kreditne obaveze” su obaveze banke da plasiraju kredit pod unaprijed ugovorenim uvjetima.

Uzeti kamatonosni krediti i subordinirani dug

Uzeti kamatonosni krediti i subordinirani dug klasificiraju se kao ostale finansijske obaveze i početno se priznaju po fer vrijednosti, umanjenoj za pripadajuće transakcijske troškove. Nakon početnog priznavanja, iskazuju se po amortizovanoj vrijednosti, pri čemu se svaka razlika između primitaka (umanjena za troškove transakcije) i otkupne vrijednosti priznaje u bilansu uspjeha tokom razdoblja trajanja posudbe korištenjem metode efektivne kamatne stope.

Tekući računi i depoziti banaka i klijenata

Tekući računi i depoziti su klasificirani kao ostale obaveze i početno se mjere po fer vrijednosti uvećanoj za transakcijske troškove, a naknadno se iskazuju po amortizovanom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope.

3.12. Nekretnine i oprema

Priznavanje i mjerenja

Nekretnine i oprema početno se iskazuju po trošku nabavke umanjenoj za ispravku vrijednosti i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Trošak nabavke obuhvata nabavnu cijenu i sve troškove direktno povezane s dovođenjem sredstva u radno stanje za namjeravanu upotrebu. Naknadni troškovi se uključuju u neto knjigovodstvenu vrijednost ili se iskazuju kao zasebna imovina samo ako je vjerovatno da će buduće ekonomske koristi utjelovljene u okviru dijela biti protjecane u Grupi i da se njihov trošak može pouzdano mjeriti. Troškovi svakodnevnih popravki i održavanja priznaju se u bilansu uspjeha u trenutku nastanka.

Obračun amortizacije započinje u trenutku u kojem je sredstvo spremno za namjeravanu upotrebu. Amortizacija se obračunava na temelju procijenjenog vijeka upotrebe sredstva, koristeći linearnu metodu koja je kako slijedi:

Procijenjene stope amortizacije tokom 2021. i 2022. bile su kako slijedi:

Građevine	2%
Vozila	14%
Uredska oprema	7% - 33,3%

Dobici ili gubici od otpisa ili otuđenja materijalne imovine utvrđuju se kao razlika između prihoda od prodaje i knjigovodstvenog iznosa te imovine i priznaju se u izvještaju o bilansu uspjeha i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u periodu u kojem su nastali.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.13. Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina se iskazuje po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i gubitke od umanjena vrijednosti. Trošak uključuje sve troškove koji se mogu direktno pripisati sticanju imovine:

Procijenjene stope amortizacije bile su kako slijedi:

Ulaganja u tuđe nekretnine	20 %
Ostala nematerijalna imovina	16,6 %- 33,3 %

3.14. Ulaganja u investicijske nekretnine

Ulaganja u investicijske nekretnine obuhvataju nekretnine u posjedu radi zarade prihoda od najma ili zbog porasta vrijednosti kapitalne imovine, ili oboje, i početno se mjere po trošku nabavke, uključujući transakcijske troškove. Nakon početnog priznavanja, ulaganja u nekretnine mjere se po trošku nabavke umanjenom za ispravak vrijednosti i akumulirane gubitke od umanjena vrijednosti. Obračun amortizacije započinje u trenutku u kojem je sredstvo spremno za namjeravanu upotrebu i obračunava se na osnovu procijenjenog životnog vijeka sredstva, korištenjem linearne metode kako slijedi:

Građevine	2 %
-----------	-----

3.15. Umanjenje vrijednosti nefinansijske imovine

Na svaki datum izvještajnog perioda Grupa preispituje knjigovodstvene iznose svojih nekretnina i opreme da bi utvrdila postoje li naznake da je došlo do gubitaka uslijed umanjenja vrijednosti navedene imovine. Ako postoje takve naznake, procjenjuje se nadoknadivi iznos sredstva da bi se mogao utvrditi eventualni gubitak nastao umanjenjem.

Nadoknadiva vrijednost je njegova fer vrijednost umanjena za troškove prodaje ili vrijednost u upotrebi, zavisno od toga koja je viša. Za potrebe procjene vrijednosti u upotrebi, procijenjeni budući novčani tokovi diskontuju se do sadašnje vrijednosti primjenom diskontne stope prije oporezivanja koja odražava sadašnju tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za to sredstvo.

Ako je procijenjen nadoknadivi iznos sredstva manji od knjigovodstvenog iznosa, onda se knjigovodstveni iznos tog sredstva umanjuje do nadoknadivog iznosa. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se odmah kao reshod u bilansu uspjeha.

Kod naknadnog poništenja gubitka od umanjenja vrijednosti, knjigovodstveni iznos sredstva povećava se do revidiranog procijenjenog nadoknadivog iznosa toga sredstva, pri čemu veća knjigovodstvena vrijednost ne premašuje knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila utvrđena da u prethodnim godinama nije bilo priznatih gubitaka na tom sredstvu uslijed umanjenja vrijednosti. Poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti odmah se priznaje kao prihod, osim ako se predmetno sredstvo ne iskazuje po procijenjenoj vrijednosti, u kojem slučaju se poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti iskazuje kao povećanje uslijed revalorizacije.

3.16. Rezervisanja za obaveze i troškove

Rezervacije se priznaju kada Grupa ima sadašnju zakonsku ili konstruktivnu obavezu kao rezultat prošlih događaja za koje je vjerovatno da će biti potreban odlivi resursa koji sadrže ekonomske koristi za podmirenje obaveze i pouzdana procjena iznosa obaveze biti napravljen.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.16. Rezervisanja za obaveze i troškove (nastavak)

Rezervacije za obaveze i troškove održavaju se na nivou koji rukovodstvo Grupe smatra dovoljnim za apsorpciju nastalih gubitaka. Uprava određuje dostatnost odredbi na osnovu uvida u određene stavke;

trenutne ekonomske okolnosti rizika karakteristike pojedinih kategorija transakcija, kao i drugi relevantni faktori.

Rezervisanja se oslobađaju samo za takve izdatke u vezi sa kojima se rezervacije priznaju na početku. Ako odliv ekonomskih koristi za izmirenje obaveza više nije vjerovatan, rezervacija se ukida.

3.17. Naknade zaposlenicima

U ime svojih zaposlenika, Grupa plaća porez na dohodak, kao i doprinose za penziona, invalidsko, zdravstveno i osiguranje od nezaposlenosti, na i iz plate, koji se obračunavaju po zakonskim stopama tokom godine na bruto platu. Grupa gore navedene doprinose plaća u korist penzijskog i zdravstvenog fonda Federacije Bosne i Hercegovine (na federalnom i kantonalnom nivou), Republike Srpske i Brčko Distrikta.

Nadalje, topli obrok, prijevoz sa i na posao i regres su plaćeni u skladu sa domaćim zakonskim propisima. Ovi troškovi su prikazani u izvještaju o bilansu uspjeha i ostale sveobuhvatne dobiti u periodu u kojem su nastali troškovi plata.

Otpremnine za odlazak u penziju

Grupa pravi rezervisanja za otpremnine za odlazak u penziju u iznosu od 6 prosječnih mjesečnih plata zaposlenog ili 6 prosječnih plata na nivou Federacije Bosne i Hercegovine prema posljednjem objavljenom izvještaju Federalnog zavoda za statistiku, u zavisnosti šta je za zaposlenog povoljnije.

Grupa knjiži troškove otpremnina za odlazak u penziju u periodu u kojem su otpremnine zarađene.

3.18. Kapital i rezerve

Dionički kapital

Dionički kapital obuhvata uplaćene redovne dionice i izražava se u KM po nominalnoj vrijednosti.

Zadržana dobit

Dobit za godinu nakon raspodjele vlasnicima raspoređuje se u zadržanu dobit.

Rezerve za fer vrijednost

Rezerve iz fer vrijednosti uključuju promjene u fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju (od 1. januara finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit).

Dividende

Dividende na redovne dionice priznaju se kao obaveza u periodu u kojem su odobrene od strane dioničara Grupe.

3.19. Zarada po dionici

Grupa objavljuje osnovnu i razrijeđenu zaradu po dionici (eng. "EPS").

Osnovna zarada po dionici računa se dijeljenjem dobiti ili gubitka tekućeg razdoblja namijenjenih redovnim dioničarima Grupe ponderisanim prosječnim brojem redovnih dionica u opticaju tokom perioda. Grupa nema povlaštene dionice.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.20. Usvajanje novih i revidiranih standarda

3.20.1 Početna primjena novih izmjena i dopuna postojećih standarda koji su na snazi u tekućem izvještajnom periodu

Sljedeći novi standardi, izmjene postojećih standarda i tumačenja koje je izdao od Odbora za međunarodne računovodstvene standarde bili su na snazi za tekući izvještajni period:

- Izmjene i dopune MSFI 9 „Finansijski instrumenti“, MRS 39 „Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje“, MSFI 7 „Finansijski instrumenti: Objavljivanja“, MSFI 4 „Ugovori o osiguranju“ i MSFI 16 „Najmovi“ – Reforma referentne kamatne stope – Faza 2, usvojeno u EU 13. januara 2021. godine (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2021.),
- Izmjene MSFI 16 „Najmovi“ – Koncesije za najam povezane s Covid-19 nakon 30. juna 2021. godine, usvojeno u EU 30. augusta 2021. godine (na snazi od 1. aprila 2021. godine za finansijske godine koje počinju na ili nakon 1. januara 2021.),
- Izmjene MSFI 4 „Ugovori o osiguranju“ – Produženje privremenog izuzeća od primjene MSFI 9, usvojeno u EU 16. decembra 2020. godine (datum isteka privremenog izuzeća od MSFI 9 produženo je sa 1. januara 2021. na godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2023.).

Usvajanje spomenutih novih standarda, izmjena postojećih standarda i tumačenja, nije vodilo nikakvim materijalnim promjenama u konsolidovanim finansijskim izvještajima Grupe.

3.20.2 Novi standardi i izmjene i dopune postojećih standarda koji su objavljeni, a nisu još usvojeni

Na dan izdavanja ovih finansijskih izvještaja, sljedeći novi standardi, izmjene postojećih standarda i tumačenja su objavljeni, ali nisu još na snazi:

- Izmjene MRS 16 „Nekretnine, postrojenja i oprema“ – Prihodi prije namjeravane uporabe, usvojeno u EU 28. juna 2021. godine (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2022.),
- Izmjene MRS 37 „Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina“ – Štetni ugovori – Troškovi ispunjenja ugovora, usvojeno u EU 28. juna 2021. godine (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2022.),
- Izmjene MSFI 3 „Poslovna spajanja“ – Reference na konceptualni okvir s izmjenama i dopunama MSFI 3, usvojeno u EU 28. juna 2021. godine (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2022.),
- MSFI 17 „Ugovori o osiguranju“, uključujući izmjene i dopune MSFI 17, usvojeno u EU 19. novembra 2021. godine (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2023.),
- Izmjene i dopune različitih standarda zbog „Poboljšanja MSFI-jeva (ciklus 2018.-2020.)“ koji proizilaze iz godišnjeg projekta poboljšanja MSFI-jeva (MSFI 1, MSFI 9, MSFI 16 i MRS 41) prvenstveno s ciljem uklanjanja nedosljednosti i pojašnjavanja formulacija – usvojeno u EU 28. juna 2021. godine (Izmjene MSFI 1, MSFI 9 i MRS 41 na snazi su za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2022. Izmjene MSFI 16 se odnose samo na ilustrativne promjere, tako da nije naveden datum stupanja na snagu),
- MSFI 14 „Regulisana vremenska razgraničenja“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016.) – Evropska komisija odlučila je ne pokretati postupak odobrenja ovog privremenog standarda i pričekati konačni standard,

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.20. Usvajanje novih i revidiranih standarda (nastavak)

3.20.2 Novi standardi i izmjene i dopune postojećih standarda koji su objavljeni, a nisu još usvojeni (nastavak)

- Izmjene MRS 1 „Prezentacija finansijskih izvještaja“ – Klasifikacija obaveza na kratkoročne i dugoročne (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2023.),
- Izmjene MRS 1 „Prezentacija finansijskih izvještaja“ – Objavljivanje računovodstvenih politika (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2023.),
- Izmjene MRS 8 „Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške“ – Definicija računovodstvenih procjena (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2023.),
- Izmjene MRS 12 „Porezi na dobit“ – Odgođeni porezi povezani s imovinom i obavezama koji proizlaze iz pojedinačne transakcije (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2023.),
- Izmjene MSFI 10 „Konsolidovani finansijski izvještaji“ i MRS 28 „Ulaganja u pridružena društva i zajedničke poduhvate“ – Prodaja ili doprinos imovine između investitora i njegovog pridruženog društva ili zajedničkog poduhvata i dalje izmjene i dopune (datum stupanja na snagu odložen na neodređeno vrijeme do okončanja istraživačkog projekta o kapitalnoj metodi),
- Izmjene MSFI 17 „Ugovori o osiguranju“ – Prva primjena MSFI 17 i MSFI 9 – Uporedne informacije (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2023.).

Grupa je izabrala da ne usvoji ove nove standarde, izmjene postojećih standarda i nova tumačenja prije nego oni stupe na snagu. Grupa predviđa da usvajanje ovih standarda, izmjena postojećih standarda i novih tumačenja neće imati materijalan uticaj na konsolidovane finansijske izvještaje Grupe u periodu inicijalne primjene.

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I KLJUČNI IZVORI PROCJENE NEIZVJESNOSTI

Grupa u toku svog redovnog poslovanja procjenjuje i prosuđuje o neizvjesnim događajima, uključujući pretpostavke i procjene o budućnosti. Takve računovodstvene pretpostavke i procjene redovno se preispituju i temelje na historijskom iskustvu i ostalim faktorima poput očekivanog toka budućih događaja koji se može realno pretpostaviti u postojećim okolnostima, ali unatoč tome neizbježno predstavljaju izvore neizvjesnosti. Procjena umanjena vrijednosti kreditnog portfolia Grupe, predstavlja najznačajniji izvor neizvjesnosti procjene. Ti i ostali ključni izvori neizvjesnosti procjene, koji imaju značajan rizik uzrokovanja značajnih uskladba knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza u narednoj finansijskoj godini, opisani su u nastavku.

Gubici od umanjena vrijednosti kredita i potraživanja

Grupa kontinuirano prati kreditnu sposobnost svojih klijenata. Potreba za umanjnjem vrijednosti bilansne i vanbilansne izloženosti Grupe kreditnom riziku, procjenjuje se mjesečno.

Informacije o prosudbama u primjeni računovodstvenih politika koje imaju najznačajniji uticaj na iznose priznate u finansijskim izvještajima sadržane su u slijedećim napomenama.

- Napomena 3.11.1. (i): klasifikacija finansijske imovine: procjena poslovnog modela u kojem se imovina klasifikuje i procjena da li su ugovorni uslovi finansijske aktive na SPPI preostalog iznosa glavnice.
- Napomena 5.1.3. (i): uvođenje kriterija za utvrđivanje da li je kreditni rizik finansijske aktive značajno povećan nakon inicijalnog priznavanja, utvrđivanje metodologije za uključivanje informacija koje se odnose na buduća mjerenja ECL-a i odabir modela za mjerenje ECL-a.

Informacije o pretpostavkama i neizvjesnostima procjena koje imaju najznačajniji uticaj na usklađenja priznata u godini koja je završila na dan 31. decembar 2022. godine i 31. decembra 2021. godine sadržane su u slijedećim napomenama.

- Napomena 5.1.3.: umanjnje vrijednosti finansijskih instrumenata: određivanje ulaznih parametara za ECL model mjerenja, uključujući informacije koje se odnose na budućnost.
- Napomena 3.11.4: utvrđivanje fer vrijednosti finansijskih instrumenata sa značajnim nevidljivim inputima
- Napomena 3.11.1. (iv): umanjnje vrijednosti finansijskih instrumenata: osnovne pretpostavke u određivanju procjene nadoknadivih novčanih tokova.

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I KLJUČNI IZVORI PROCJENE NEIZVJESNOSTI (NASTAVAK)

Kamatno inducirani rizik

U skladu sa članom 7. Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, Grupa je dužna da procjenjuje dužnikovu izloženost kamatno induciranom kreditnom riziku po osnovu potraživanja ugovoreni sa promjenljivom kamatnom stopom. Pri tome Grupa procjenjuje kreditni rizik sa aspekta moguće promjene finansijskog položaja dužnika zbog promjene kamatne stope, odnosno procjenjuje sposobnost dužnika da u slučaju potencijalne promjene kamatne stope izmiruje obaveze prema Banci u skladu sa ugovorenim uslovima. Značajne prosudbe i procjene koje se odnose na umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke posebno su složene u trenutnom neizvjesnom okruženju izazvano negativnim makroekonomskim kretanjima, geopolitičkom situacijom, rastom cijena energenata i inflacijom te promjenama na tržištu novca. Sve navedeno je dovelo do rasta kamatnih stopa što je detaljnije opisano u Napomeni 5.1.1. *Analiza kreditnog kvaliteta*. Kamatne stope nastavljaju rast te je ekonomsko okruženje u kojem Grupa posluje podložno volatilnosti i neizvjesnosti, što bi moglo imati negativan utjecaj na sposobnost izmirenja obaveza od strane klijenata i finansijske rezultate Grupe.

Porezi

Grupa priznaje poreznu obavezu u skladu sa poreznim propisima Federacije Bosne i Hercegovine. Porezne prijave odobravaju porezna tijela koja su nadležna za provođenje naknadne kontrole poreznih obveznika.

Regulatorni zahtjevi

Agencija za bankarstvo FBiH je ovlaštena za provođenje regulatornog nadzora nad poslovanjem Grupe i može zahtijevati izmjene knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza, u skladu sa odgovarajućim propisima.

Sudski sporovi

Ukupan iznos sudskih sporova iznosi 128.869 hiljada KM (31. decembar 2021: 73.844 hiljade KM). Matica Grupe provodi pojedinačnu procjenu svih sudskih sporova i na osnovu toga određuje iznos rezervisanja. Procjenu i predlaganje iznosa rezervisanja za sudske sporove provodi Sektor pravnih poslova matice i Sektor Računovodstvo, porezi i finansijsko izvještavanje, dok odluku o iznosu rezervisanja donosi Uprava matice Grupe.

Kao što je navedeno u Napomeni 32, Grupa je rezervisala 12.542 hiljada KM (31. decembar 2021: 11.920 hiljadu KM), iznos koji Uprava Grupe smatra dostatnim. S obzirom da se procjena radi za svaki pojedinačni slučaj, nije praktično procijeniti finansijski učinak promjena u pretpostavkama na temelju kojih Uprava Grupe procjenjuje potrebu za rezervacijama na datum izvještavanja.

Rezervacije za otpremnine

Kod izračuna potrebnih rezervacija za otpremnine, Grupa diskontira očekivane buduće novčane tokove koji proizlaze iz navedenih obveza, primjenom diskontnih stopa koje, prema aktuarskom izvještaju, najbolje predstavljaju vremensku vrijednost novca.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM

Usljed svojih aktivnosti Grupa je izložena različitim vrstama rizika: kreditnom riziku, riziku likvidnosti, tržišnom riziku i operativnom riziku. Tržišni rizik uključuje rizik stranih valuta, kamatne stope i drugi rizik cijena.

Grupa je uspostavila integrisani sistem upravljanja rizikom što uključuje analizu, procjenu, prihvatanje i upravljanje određenim stepenom rizika ili kombinacijom rizika. Prihvatanje rizika predstavlja bit finansijskog poslovanja Grupe, a operativni rizik predstavlja neizbježnu posljedicu poslovanja.

Uprava je odgovorna za uspostavljanje i nadzor okvira upravljanja finansijskim rizikom Grupe.

Upravljanje rizikom vrši Sektor za upravljanje i kontrolu rizika čiji je glavni zadatak pružanje podrške finansijskim operacijama, koordinacija pristupa domaćim i stranim finansijskim tržištima, pregled i upravljanje finansijskim rizikom kroz interne izvještaje o rizicima uključujući analizu veličine i nivoa rizika.

Kao što je prethodno objavljeno, COVID-19 pandemija je predstavljala značajan novi događaj koji je u velikoj mjeri utjecao na upravljanje rizikom Grupe. U toku 2022. godine su negativna geopolitička i makroekonomska dešavanja te rast cijena energenata i opšta inflacija dovele do novih izazova za Grupu te do intenzivnijeg monitoringa rizika.

5.1 Kreditni rizik

Kontrola ograničavanja rizika i procedure ublažavanja

Grupa je izložena kreditnom riziku koji predstavlja rizik da druga ugovorna strana neće biti u mogućnosti da u potpunosti isplati iznose po dospelju. Grupa strukturira nivo kreditnog rizika koji preuzima postavljanjem limita na iznos rizika koji je prihvaćen u odnosu na jednog zajmoprimca ili grupu najmoprimaca, kao i na segmente industrije. Takvi rizici se redovno prate i podliježu godišnjoj ili češćoj reviziji.

Izloženosti kreditnom riziku se upravlja redovnom analizom sposobnosti zajmoprimaca i potencijalnih najmoprimaca da ispune obaveze plaćanja kamata i otplate glavnice te promjenom kreditnih limita gdje je to prikladno. Izloženosti kreditnom riziku se takođe djelimično upravlja preko pribavljanja kolaterala i korporativnih i ličnih garancija.

Aktivnosti Grupe mogu dovesti do rizika u trenutku namire transakcija i trgovanja. „Rizik poravnanja“ je rizik gubitka usljed neispunjavanja obaveza subjekta da isporuči gotovinu, hartije od vrijednosti ili drugu imovinu kako je ugovoreno.

Za određene vrste transakcija, Grupa ublažava ovaj rizik obavljanjem poravnanja preko posrednika za poravnanje/izmirenje kako bi se osiguralo da se trgovina izmiruje samo kada su obje strane ispunile svoje ugovorne obaveze obračuna. Limiti poravnanja su dio procesa odobravanja kredita i praćenja limita. Prihvatanje rizika poravnanja za poslove slobodnog poravnanja zahtijeva odobrenje specifično za transakcije ili specifično za drugu stranu od odjela upravljanja rizikom unutar Grupe.

Nadzorni odbor Grupe donosi odluku o sastavu i ovlaštenjima Kreditnog odbora i Kreditnog odbora za problematične kredite. Kreditni odbor, u okviru svojih ovlaštenja, može delegirati kreditna ovlaštenja na niže nivoe odlučivanja i imenovati nosioce kreditnih ovlasti za donošenje odluka. Ovlaštenja i procedura rada Kreditnog odbora i Kreditnog odbora za problematične kredite su definisana Pravilnikom o radu tih tijela.

Vanbilansni kreditni instrumenti

Primarna svrha ovih instrumenata je da osiguraju da su sredstva dostupna klijentu prema potrebi. Garancije i akreditivi nose isti rizik kao i zajmovi i osigurani su sa sličnim kolateralima kao i krediti.

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta

5.1.1.1 Maksimalna izloženost kreditnom riziku prije uzimanja kolaterala ili drugih povećanja vrijednosti

Maksimalna izloženost kreditnom riziku stavki izvještaja o finansijskom položaju prikazana je kako slijedi:

	Napomene	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Novac i računi kod banaka (osim novca u blagajni)	21	623.197	861.684
Kreditni i potraživanja dati klijentima po fer vrijednosti	22	17.359	19.834
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	24.1	422.204	415.959
Depoziti kod banaka	24.2	319.130	185.698
Kreditni i potraživanja dati klijentima po amortizovanom trošku	24.3	2.573.218	2.455.606
Dužnički instrumenti po amortiziranom trošku	24.4	248.082	167.175
Ostala finansijska imovina	24.4	28.933	21.540
		4.232.123	4.127.496

Maksimalna izloženost kreditnom riziku vanbilansnih stavki prikazana je kako slijedi:

	Napomene	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Neopozive obaveze za davanje kredita	32	707.068	662.396
Ostale stavke vanbilansne izloženosti	32	328.977	313.929
		1.036.045	976.325

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta (nastavak)

5.1.1.1 Maksimalna izloženost kreditnom riziku prije uzimanja kolaterala ili drugih povećanja vrijednosti (nastavak)

Slijedeća tabela pokazuje i informacije o kreditnoj kvaliteti finansijske imovine mjerene po amortizovanom trošku. Za kreditne obaveze i finansijske garancije, iznosi predstavljaju odobrene ili garantovane iznose.

Objašnjenje termina „Nivo kreditnog rizika 1“, „Nivo kreditnog rizika 2“ i „Nivo kreditnog rizika 3“ je uključen u Napomeni 3.11.1.

	31. decembar 2022. godine				
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	POCI	Ukupno
Novac i računi kod banaka (osim novca u blagajni)					
Odličan	19.028	-	-	-	19.028
Veoma dobar	203.070	-	-	-	203.070
Dobar	-	-	-	-	-
Zadovoljavajući	401.900	-	-	-	401.900
Podstandardni	-	-	-	-	-
Gubitak	-	-	-	-	-
Neocjenjeni	-	-	-	-	-
Ukupno bruto	623.998	-	-	-	623.998
Manje: umanjenje vrijednosti	(801)	-	-	-	(801)
Neto vrijednost	623.197	-	-	-	623.197
	31. decembar 2021. godine				
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	POCI	Ukupno
Novac i računi kod banaka (osim novca u blagajni)					
Odličan	17.544	-	-	-	17.544
Veoma dobar	145.495	-	-	-	145.495
Dobar	699.743	-	-	-	699.743
Zadovoljavajući	-	-	-	-	-
Podstandardni	-	-	-	-	-
Gubitak	-	-	-	-	-
Neocjenjeni	-	-	-	-	-
Ukupno bruto	862.782	-	-	-	862.782
Manje: umanjenje vrijednosti	(1.098)	-	-	-	(1.098)
Neto vrijednost	861.684	-	-	-	861.684

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta (nastavak)

5.1.1.1 Maksimalna izloženost kreditnom riziku prije uzimanja kolaterala ili drugih povećanja vrijednosti (nastavak)

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Kreditni i potraživanja dati klijentima po fer vrijednosti		
Odličan	-	-
Veoma dobar	-	-
Dobar	14.319	9.245
Zadovoljavajući	2.827	9.632
Podstandardni	370	1.149
Gubitak	152	259
Neocijenjeni	1	-
Ukupno bruto	17.669	20.285
Manje: umanjenje vrijednosti	(310)	(451)
Ukupno	17.359	19.834

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta (nastavak)

5.1.1.1 Maksimalna izloženost kreditnom riziku prije uzimanja kolaterala ili drugih povećanja vrijednosti (nastavak)

	31. decembar 2022. godine				
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	POCI	Ukupno
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH					
Odličan	-	-	-	-	-
Veoma dobar	-	-	-	-	-
Dobar	-	-	-	-	-
Zadovoljavajući	422.627	-	-	-	422.627
Podstandardni	-	-	-	-	-
Gubitak	-	-	-	-	-
Neocjenjeni	-	-	-	-	-
Ukupno bruto	422.627	-	-	-	422.627
Manje: umanjenje vrijednosti	(423)	-	-	-	(423)
Neto vrijednost	422.204	-	-	-	422.204

	31. decembar 2021. godine				
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	POCI	Ukupno
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH					
Odličan	-	-	-	-	-
Veoma dobar	-	-	-	-	-
Dobar	-	-	-	-	-
Zadovoljavajući	416.375	-	-	-	416.375
Podstandardni	-	-	-	-	-
Gubitak	-	-	-	-	-
Neocjenjeni	-	-	-	-	-
Ukupno bruto	416.375	-	-	-	416.375
Manje: umanjenje vrijednosti	(416)	-	-	-	(416)
Neto vrijednost	415.959	-	-	-	415.959

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta (nastavak)

5.1.1.1 Maksimalna izloženost kreditnom riziku prije uzimanja kolaterala ili drugih povećanja vrijednosti (nastavak)

	31. decembar 2022. godine				Ukupno
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	POCI	
Depoziti kod banaka					
Odličan	-	-	-	-	-
Veoma dobar	319.567	-	-	-	319.567
Dobar	-	-	-	-	-
Zadovoljavajući	-	-	-	-	-
Podstandardni	-	-	-	-	-
Gubitak	-	-	-	-	-
Neocjenjeni	-	-	-	-	-
Ukupno bruto	319.567	-	-	-	319.567
Manje: umanjene vrijednosti	(436)	-	-	-	(436)
Neto vrijednost	319.130	-	-	-	319.130

	31. decembar 2021. godine				Ukupno
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	POCI	
Depoziti kod banaka					
Odličan	-	-	-	-	-
Veoma dobar	185.922	-	-	-	185.922
Dobar	-	-	-	-	-
Zadovoljavajući	-	-	-	-	-
Podstandardni	-	-	-	-	-
Gubitak	-	-	-	-	-
Neocjenjeni	-	-	-	-	-
Ukupno bruto	185.922	-	-	-	185.922
Manje: umanjene vrijednosti	(224)	-	-	-	(224)
Neto vrijednost	185.698	-	-	-	185.698

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta (nastavak)

5.1.1.1 Maksimalna izloženost kreditnom riziku prije uzimanja kolaterala ili drugih povećanja vrijednosti (nastavak)

	31. decembar 2022. godine			POCI	Ukupno
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3		
Kreditni i potraživanja dati klijentima po amortizovanom trošku					
Odličan	128	-	-	-	128
Veoma dobar	113.843	726	-	-	114.569
Dobar	1.225.648	62.011	-	435	1.288.093
Zadovoljavajući	831.880	128.368	-	709	960.957
Podstandardni	59.845	142.103	-	675	202.623
Gubitak	-	-	129.234	10.595	139.829
Neocijenjen	36.175	2.214	452	-	38.841
Ukupno bruto	2.267.518	335.421	129.686	12.414	2.745.040
Manje: umanjenje vrijednosti	(17.341)	(36.964)	(111.182)	(6.335)	(171.822)
Neto vrijednost	2.250.177	298.457	18.504	6.079	2.573.218

Grupa je u toku 2022. godine promijenila skalu na osnovu koje se vrši dodjela ocjene kreditne kvalitete finansijske imovine, što je rezultiralo u razlikama u iznosima na nivou pojedinačnih ocjena u 2022. u odnosu na 2021. godinu, a kako je prikazano u tabeli iznad.

	31. decembar 2021. godine			POCI	Ukupno
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3		
Kreditni i potraživanja dati klijentima po amortizovanom trošku*					
Odličan	11	-	-	-	11
Veoma dobar	107.133	1.080	-	-	108.213
Dobar	524.474	24.952	-	-	549.426
Zadovoljavajući	1.427.914	190.194	-	608	1.618.716
Podstandardni	44.369	85.732	-	300	130.401
Gubitak	-	-	186.086	20.652	206.738
Neocijenjen	33.396	3.105	452	-	36.953
Ukupno bruto	2.137.297	305.064	186.538	21.556	2.650.458
Manje: umanjenje vrijednosti	(17.050)	(23.272)	(140.143)	(14.387)	(194.852)
Neto vrijednost	2.120.247	281.792	46.395	7.173	2.455.606

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta (nastavak)

5.1.1.1 Maksimalna izloženost kreditnom riziku prije uzimanja kolaterala ili drugih povećanja vrijednosti (nastavak)

	31. decembar 2022. godine				Ukupno
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	POCI	
Dužnički instrumenti po amortiziranom trošku					
Odličan	82.832	-	-	-	82.832
Veoma dobar	91.738	-	-	-	91.738
Dobar	40.143	-	-	-	40.143
Zadovoljavajući	-	35.376	-	-	35.376
Podstandardni	-	-	-	-	-
Gubitak	-	-	-	-	-
Neocijenjen	-	-	-	-	-
Ukupno bruto	214.713	35.376	-	-	250.089
Manje: umanjene vrijednosti	(246)	(1.761)	-	-	(2.007)
Neto vrijednost	214.467	33.615	-	-	248.082
	31. decembar 2021. godine				Ukupno
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	POCI	
Dužnički instrumenti po amortiziranom trošku					
Odličan	39.604	-	-	-	39.604
Veoma dobar	55.434	-	-	-	55.434
Dobar	42.954	-	-	-	42.954
Zadovoljavajući	9.728	20.764	-	-	30.492
Podstandardni	-	-	-	-	-
Gubitak	-	-	-	-	-
Neocijenjen	-	-	-	-	-
Ukupno bruto	147.720	20.764	-	-	168.484
Manje: umanjene vrijednosti	(275)	(1.034)	-	-	(1.309)
Neto vrijednost	147.445	19.730	-	-	167.175

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta (nastavak)

5.1.1.1 Maksimalna izloženost kreditnom riziku prije uzimanja kolaterala ili drugih povećanja vrijednosti (nastavak)

	31. decembar 2022. godine			Ukupno
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	
Neopozive obaveze za davanje kredita				
Odličan	262	-	-	262
Veoma dobar	56.413	10.460	-	66.873
Dobar	351.236	11.411	-	362.647
Zadovoljavajući	257.918	22.330	258	280.506
Podstandardni	1.319	1.261	-	2.580
Gubitak	-	-	271	271
Neocijenjeni	-	171	-	171
Ukupno bruto	667.148	45.633	529	713.310
Manje: umanjenje vrijednosti	(3.482)	(2.306)	(454)	(6.242)
Neto vrijednost	663.666	43.327	75	707.068

	31. decembar 2021. godine			Ukupno
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	
Neopozive obaveze za davanje kredita				
Odličan	1.760	-	-	1.760
Veoma dobar	132.758	600	-	133.358
Dobar	368.624	30.209	-	398.833
Zadovoljavajući	99.754	24.666	-	124.420
Podstandardni	2.032	8.756	-	10.788
Gubitak	34	-	951	985
Neocijenjeni	324	221	-	545
Ukupno bruto	605.286	64.452	951	670.689
Manje: umanjenje vrijednosti	(3.194)	(4.315)	(784)	(8.293)
Neto vrijednost	602.092	60.137	167	662.396

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta (nastavak)

5.1.1.1 Maksimalna izloženost kreditnom riziku prije uzimanja kolaterala ili drugih povećanja vrijednosti (nastavak)

	31. decembar 2022. godine			Ukupno
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	
Ostale stavke vanbilansne izloženosti				
Odličan	672	47	-	719
Veoma dobar	48.736	4.813	-	53.549
Dobar	122.914	5.015	-	127.929
Zadovoljavajući	106.154	36.023	-	142.177
Podstandardni	1.911	10.245	-	12.156
Gubitak	-	-	1.158	1.158
Neocjenjeni	1.849	44	-	1.893
Ukupno bruto	282.236	56.187	1.158	339.581
Manje: umanjenje vrijednosti	(1.591)	(8.298)	(715)	(10.604)
Neto vrijednost	280.645	47.889	443	328.977

	31. decembar 2021. godine			Ukupno
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	
Ostale stavke vanbilansne izloženosti				
Odličan	2.893	-	-	2.893
Veoma dobar	58.779	899	-	59.678
Dobar	108.459	5.432	-	113.891
Zadovoljavajući	91.141	40.603	-	131.744
Podstandardni	1.508	10.014	-	11.522
Gubitak	-	-	793	793
Neocjenjeni	1.189	21	-	1.210
Ukupno bruto	263.969	56.969	793	321.731
Manje: umanjenje vrijednosti	(1.720)	(5.723)	(359)	(7.802)
Neto vrijednost	262.249	51.246	434	313.929

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta (nastavak)

5.1.1.1 Maksimalna izloženost kreditnom riziku prije uzimanja kolaterala ili drugih povećanja vrijednosti (nastavak)

U sljedećoj tablici navedene su informacije o stanju kredita i potraživanja od klijenata koji su dospjeli u nivoima kreditnog rizika 1, 2 i 3.

	31. decembar 2022. godine				
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	POCI	Ukupno
Kreditni i potraživanja od klijenata po amortizovanom trošku – Bruto knjigovodstvena vrijednost					
Bez kašnjenja	2.212.468	261.965	15.210	3.133	2.492.777
Kašnjenje < 30 dana	55.045	61.423	5.516	663	122.648
Kašnjenje > 30 dana < 90 dana	-	12.027	3.624	185	15.836
Kašnjenje > 90 dana	5	6	105.336	8.433	113.780
Manje: umanjenje vrijednosti	(17.341)	(36.964)	(111.182)	(6.335)	(171.822)
Ukupno	2.250.177	298.457	18.504	6.079	2.573.218
	31. decembar 2021. godine				
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	POCI	Ukupno
Kreditni i potraživanja od klijenata po amortizovanom trošku – Bruto knjigovodstvena vrijednost					
Bez kašnjenja	1.948.592	228.872	12.827	7.040	2.197.332
Kašnjenje < 30 dana	166.216	48.030	8.534	2.141	224.920
Kašnjenje > 30 dana < 90 dana	15.384	18.177	47.299	916	81.776
Kašnjenje > 90 dana	7.106	9.985	117.877	11.459	146.427
Manje: umanjenje vrijednosti	(17.050)	(23.272)	(140.143)	(14.387)	(194.852)
Ukupno	2.120.247	281.792	46.395	7.173	2.455.606

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta (nastavak)

COVID-19

COVID-19 pandemija negativno je utjecala na poslovanje određenog dijela pravnih osoba, te na dio fizičkih osoba s mogućom posljedicom nastanka likvidnosnih poteškoća u namirivanju njihovih finansijskih obaveza. U cilju umanjenja dugoročnih negativnih utjecaja na privredu, Grupa je poduzela niz mjera u okvirima zadanim od strane Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, EBA smjernica te su slične mjere primjenjene od strane ostalih kreditnih institucija na tržištu. U skladu sa navedenim, od početka pandemije u 2020. godine Grupa je omogućila ugovaranje olakšica klijentima koji su pogođeni negativnim efektima pandemije. U toku trajanja stanja „Prirodne ili druge nesreće na teritoriji Bosne i Hercegovine“, Grupa je odobravala klijentima mjeru privremeni moratorij. U toku trajanja moratorija Grupa nije vršila obračun zatezne kamate na iznos dospjelih potraživanja. Sa druge strane redovan obračun kamate se dalje vršio i isti se pripisao konačnom otplatnom planu nakon ugovaranja konačnog modaliteta.

Po isteku privremenih mjera (mjera u toku nesreće), posebne mjere koje je Grupa odobravala klijentima fizičkim i pravnim licima su:

- moratorij, odnosno odgodu u otplati kreditnih obaveza do maksimalno 6 mjeseci (ne računajući privremeni moratorij),
- uvođenje „grace“ perioda za otplatu glavnice kreditnih obaveza u slučaju kredita koji se otplaćuju anuitetno na period od najduže 6 mjeseci,
- produženje krajnjeg roka za otplatu kredita koji se otplaćuju anuitetno,
- produženje roka dospjeća kredita sa jednokratnim dospjećem, uključujući i revolving kredite i prekoračenja po transakcionim računima na period od najduže 6 mjeseci, pri čemu bi klijenti tokom tog perioda mogli koristiti i dio izloženosti koji je bio neiskorišćen na dan modifikacije,
- odobravanje dodatnog iznosa izloženosti za potrebe prevazilaženja njegovih trenutnih poteškoća sa likvidnošću,
- druge mjere koje banka poduzima u cilju olakšanja servisiranja kreditnih obaveza klijenta i uspostave održivog poslovanja klijenta.

Mjere se primjenjuju kao pojedinačne ili mogu obuhvatiti kombinaciju istih.

Cilj je odabrati mjere koje će omogućiti klijentima da u narednom periodu saniraju negativne posljedice pandemije virusa na poslovanje i da uredno servisiraju kreditne obaveze.

Za fizička lica Grupa je smatrala najprimjerenijom mjerom moratorij, te je istima odobravala samo ovu mjeru. Za pravna lica mjere su odobrene shodno analizi na osnovu koje je Grupa procjenila da će odobrene mjere pomoći klijentu da u budućem periodu uredno izmiruju svoje obaveze.

U skladu sa regulatornim okvirom mjere su imale datum isteka odobravanja zaključno sa 31. decembrom 2021. godine. Za dio mjera, rok je naknadno produžen do 31.03.2022. godine. Odobravanje mjere moratorija ili drugih posebnih mjera, samo po sebi nisu uzrokovali reklasifikaciju izloženosti u restrukturirane izloženosti ili reklasifikaciju klijenata u viši nivo rizika ili status neizmirenja obaveza, no za sve izloženosti Grupa je redovno provodila analizu kreditnog rizika, te temeljem dostupnih podakata o izloženostima i informacijama priključenim od klijenata procjenjivala vjerovatnoću da klijent neće biti u mogućnosti uredno ispuniti svoje obaveze.

U tabeli ispod prikazana je ukupna izloženost kredita kojima je na dan 31. decembra 2022. godine odobrena jedna od mogućih mjera i koja je još uvijek aktivna:

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta (nastavak)

COVID-19 (nastavak)

	31. decembar 2022. godine							
	Nivo kreditnog rizika 1		Nivo kreditnog rizika 2		Nivo kreditnog rizika 3		Ukupno	
	Broj računa pod mjerama	Izloženost '000 KM	Broj računa pod mjerama	Izloženost '000 KM	Broj računa pod mjerama	Izloženost '000 KM	Broj računa pod mjerama	Izloženost '000 KM
Non retail								
Moratorij	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostale mjere	-	-	-	-	-	-	-	-
Retail (Pi & Micro)								
Moratorij	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostale mjere	5	48	2	42	2	16	9	106
Ukupno:	5	48	2	42	2	16	9	106

	31. decembar 2021. godine							
	Nivo kreditnog rizika 1		Nivo kreditnog rizika 2		Nivo kreditnog rizika 3		Ukupno	
	Broj računa pod mjerama	Izloženost '000 KM	Broj računa pod mjerama	Izloženost '000 KM	Broj računa pod mjerama	Izloženost '000 KM	Broj računa pod mjerama	Izloženost '000 KM
Non retail								
Moratorij	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostale mjere	-	-	-	-	-	-	-	-
Retail (Pi & Micro)								
Moratorij	-	-	3	-	-	-	3	-
Ostale mjere	11	146	2	64	2	5	15	215
Ukupno:	11	146	5	64	2	5	18	215

Kako je vidljivo iz tabele iznad, u Non - retail segmentu nije bilo aktivnih Covid-19 mjera zaključno sa 31. decembrom 2022. godine.

Aktivnosti u upravljanju rizicima su osim odobravanja mjera klijentima pogođenim pandemijom COVID 19 i monitoringa klijenta s ciljem prepoznavanja povećane rizičnosti u uslovima COVID -19 pandemije bile usmjerene i na aktivnosti vezane za ažuriranje makroekonomskih scenarija u izračunu očekivanih gubitaka, kao i na aktivnostima generisanja adekvatnih iznosa očekivanih gubitaka za klijente čije je poslovanje pogođeno ili se očekuje da će biti značajno pogođeno utjecajem COVID-19 pandemije.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta (nastavak)

COVID-19 (nastavak)

COVID-19 pandemija negativno je utjecala na poslovanje određenog dijela pravnih osoba, te na dio fizičkih osoba s mogućom posljedicom nastanka likvidnosnih poteškoća u namirivanju njihovih finansijskih obaveza. U cilju umanjena dugoročnih negativnih utjecaja na privredu, Grupa je poduzela niz mjera u okvirima zadanim od strane Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, EBA smjernica te su slične mjere primjenjene od strane ostalih kreditnih institucija na tržištu. U skladu sa navedenim, od početka pandemije u 2020. godine Grupa je omogućila ugovaranje olakšica klijentima koji su pogođeni negativnim efektima pandemije. Grupa je bila dužna redovno mjesečno izvještavati Regulatora o Covid-19 mjerama u portfoliju.

U skladu sa regulatornim okvirom mjere su imale datum isteka odobravanja zaključno sa 31. decembrom 2021. godine. Za dio mjera, rok je naknadno produžen do 31.03.2022. godine.

U okviru aktivnosti upravljanja kreditnim rizikom preduzete su aktivnosti makroekonomskih prilagođavanja na parametrima za MSFI 9 rezervisanja. Izračunavanje makroekonomskih faktora (eng. Macroeconomic Overlay Factors, u daljem tekstu: „MOF“) osigurava da se obuhvate trendovi defaultnih stopa koje će se pojaviti u slučaju različitih makroekonomskih scenarija. Ovako izračunati makroekonomski faktori odražavaju stanje defaultnih stopa samo za trajanje makroekonomskog scenarija, a ne mora nužno pokrivati čitav očekivani životni vijek finansijskog instrumenta. Jedan od najvažnijih parametara koji je uticao na makroekonomsko usklađivanje jeste kretanje GDP-a Bosne i Hercegovine te su MOF usklađivani s očekivanim kretanjem istog prema zvaničnim predviđanjima Agencije za statistiku BiH.

U Non – retail segmentu, za potrebe vanrednih situacija poput Covid-19 ili kada procjenjeni kreditni rizik prema interno razvijenim parametrima ne oslikava adekvatan nivo rizika pojedinačnih ili grupisanih izloženosti, primjenjuje se tzv. Special Risk Factors (SRF) koji direktno utiču na uvećan kreditni rizik, upitnu tekuću likvidnost i solventnost klijenata, te kao posljedicu imaju povećane ispravke vrijednosti, sve u skladu sa IFRS 9 Dodatak B5.5.16. SRF predstavlja primjenu holističkog pristupa za identifikaciju značajnog povećanja kreditnog rizika za određene izloženosti ili grupe izloženosti za koje se posjeduju dodatne informacije o narušenom kreditnom kvalitetu koje se ne mogu uključiti/prepoznati preko standardnih pokazatelja narušenog kreditnog kvaliteta. Special Risk Factor se primjenjuje kada postojeći izračunati parametri kreditnog rizika ne mogu u potpunosti iskazati kreditni rizik na dijelu portfolia te se za isti dodjeljuje procenat pokrivenosti rezervisanjima nakon primjenjene metodologije izračuna rezervisanja. Revidiranje i monitoring pomenutog dijela portfolia vrši se redovno u skladu sa poboljšanjem ili pogoršanjem finansijskog performansa. .

Kamatno inducirani kreditni rizik

U skladu sa članom 7. Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, Grupa je dužna da procjenjuje dužnikovu izloženost kamatno induciranom kreditnom riziku po osnovu potraživanja ugovorenih sa promjenljivom kamatnom stopom. Pri tome Grupa procjenjuje kreditni rizik sa aspekta moguće promjene finansijskog položaja dužnika zbog promjene kamatne stope, odnosno procjenjuje sposobnost dužnika da u slučaju potencijalne promjene kamatne stope izmiruje obaveze prema Banci u skladu sa ugovorenim uslovima.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta (nastavak)

Kamatno inducirani kreditni rizik (nastavak)

U skladu sa zahtjevima lokalnog regulatora koji se odnosi na Odluku o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa ("Službene novine Federacije BiH", broj 79/22) Grupa je sačinila *Plan za Upravljanje kamatno induciranim kreditnim rizikom* kojim je definisala minimalne zahtjeve Odluke i to: poređenje postojećeg nivoa kamatnih stopa u odnosu na nivo kamatnih stopa na referentni datum, projekcije rasta kamatnih stopa i efekte tog povećanja na kreditni rizik, kao i mjere koje će poduzimati banka za umanjenje kreditnog rizika i posljedica za korisnike kredita. Navedena Odluka će biti u primjeni do 31. decembra 2023. godine ili do opoziva od strane regulatora.

Prilikom procjene kreditne sposobnosti klijenta, Grupa procjenjuje efekte kamatno inducirano kreditnog rizika po osnovu potraživanja ugovorenih sa promjenjivom kamatnom stopom, pri čemu Grupa procjenjuje kreditni rizik, odnosno sposobnost dužnika da u slučaju potencijalne promjene kamatne stope izmiruje obaveze prema Banci u skladu s ugovorenim uslovima.

Grupa vrši redovno izvještavanje zainteresovanih strana o uticaju Kamatno inducirano kreditnog rizika i kvalitetu portfolia, a dodatno, u skladu sa Odlukom o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa, Grupa je dužna izvještavati na mjesečnoj osnovi Regulatora o primjeni mjera iz navedene odluke, te uticaju na kreditni portfolio kroz predefinisane obrasce.

Globalni poremećaji uzrokovani energetsom krizom i produbljeni izbijanjem rata u Ukrajini, rezultirali su kontinuiranim inflatornim pritiscima koji su oblikovali, kako ekonomsko tako i bankarsko okruženje u Evropi te i u Bosni i Hercegovini. U nastojanju obuzdavanja rastuće inflacije, vodeće globalne centralne banke posegnule za do sada neviđenim zaokretom u monetarnoj politici, intenzivno povećavajući referente kamatne stope. Najagresivniju dinamiku povećanja ključnih stopa započeo je FED (Sistem federalnih rezervi SAD-a) u martu 2022. godine sa ukupno 8 povećanja do sada, odnosno do nivoa 450-475 baznih poena. Nadalje, i Evropska centralna banka (ECB) je odlučila prekinuti eru negativnih kamatnih stopa jednim potezom, te je u julu 2022. godine objavila rast referentnih stopa za 50 baznih poena, nakon čega su uslijedila još dva značajna povećanja od po 75 baznih poena u septembru i oktobru 2022. godine te još dva povećanja od po 50 bp u decembru 2022 i februaru 2023. godine čime je bazna kamatna stopa ECB-a dostigla nivo od 3% krajem februara 2023. godine.

Promatrajući bankarski sektor u cjelosti i činjenicu da je 48% novoplasiranih kredita sa 31. decembra 2022. godine bilo sa varijabilnom kamatnom za očekivati je postepeno usklađivanje kamatnih stopa. Dostupni podaci o kamatnim stopama u bankarskom sektoru koje objavljuje CBBH sa decembrom 2022. godine još uvijek ne pokazuju značajnije prilagođavanje i uticaj repricing-a na bankarskom tržištu BiH, a za koji se procjenjuje da će tek značajnije nastupiti sa početkom 2023. godine obzirom da je većina komercijalnih banaka najavila da sa repricing-om započinje u značajnijem obimu sa januarom 2023. godine. Također, CBBH je sa januarom 2023. godine također počela usklađivanje stopa naknade na sredstva iznad obavezne rezerve (kao jedini dostupan monetarni alat) sa trenutnom dinamikom depozitne stope ECB-a.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta (nastavak)

Kamatno inducirani kreditni rizik (nastavak)

Planom za primjenu privremenih mjera sa ciljem ublažavanja rizika koji može proisteći iz značajnog rasta kamatnih stopa za kreditne izloženosti Raiffeisen BANK dd Bosna i Hercegovina definišu se:

- Poređenja postojećeg nivoa kamatnih stopa u odnosu na nivoa kamatnih stopa na referentni datum 30. juni 2022. godine (nove i postojeće izloženosti);
- Projekcije rasta kamatnih stopa i efekte tog povećanja na kreditni rizik;
- Mjere koje će poduzimati banka za umanjene kreditnog rizika i posljedica za korisnike kredita;
- Postupak komunikacije sa klijentima;
- Način dokumentovanja kreditnih aktivnosti;
- Uticaj mjera na IFRS 9 i očekivane kreditne gubitke;
- Posebne mjere sistema internih kontrola;
- Sistem praćenja i izvještavanja u Banci i izvještavanja Agencije o aktivnostima i mjerama Odluke.

Novac i novčani ekvivalenti

U okviru novca i novčanih ekvivalenata Grupa je na dan 31. decembar 2022. godine držala 80.721 hiljadu KM (31. decembar 2021.: 56.256 hiljada KM) kod drugih banaka koje su ocijenjene, na temelju S&P-a, najmanje AA- do BBB.

5.1.2 Kolaterali i druga kreditna poboljšanja

Tokom godine, Grupa u pozicijama finansijske i nefinansijske imovine u posjedu ima i stavke koje je stekla uzimanjem u posjed kolaterale koji su služili kao osiguranje kreditne izloženosti, u slučaju nevratanja duga od strane dužnika. Ovakav proces stjecanja uglavnom se odnosi na nekretnine, opremu, vozila i depozite. Ponovno stečena imovina se prikazuje kao takva u Izvještaju o finansijskom položaju Grupe u trenutku kad se steknu uslovi za njeno sticanje u skladu sa MSFI i lokalnim propisima. Politika Grupe je da proda ovako stečenu imovinu, a tokom vremena posjedovanja ove imovine do trenutka prodaje trećim stranama imovina može biti privremeno u upotrebi za operativne aktivnosti Grupe ili za iznajmljivanje trećim stranama.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.2 Kolaterali i druga kreditna poboljšanja (nastavak)

Politika Grupe u vezi stjecanja kolaterala se nije bitnije promijenila tokom izvještajnog perioda. U toku 2022. godine nije bilo značajnijih izmjena uslova prihvatljivosti kolaterala, niti je bilo značajnih promjena kvalitete kolaterala u odnosu na raniji period. Proces redovne procjene tržišne vrijednosti kolaterala u vremenskim periodima definisanim važećim procedurama kolaterala jse kontinuirano provodi. Takođe, Grupa radi redovnu analizu prodatih kolaterala na godišnjem nivou i u ovisnosti od rezultata ostvarenih prodajnih vrijednosti korektivne faktore (diskontnih stopa) koje primjenjuje na kolaterale usklađuje (povećava ili smanjuje)- u toku 2022. godine nije bilo potrebne za korekcijom korektivnih faktora (diskontnih stopa) za kolaterale

U 2022. godini, kao dodatna mjera poboljšanja, odnosno smanjenja problematičnih potraživanja (NPL), Grupa je uspostavila strategiju sticanja imovine na sudskim prodajama (izvršni postupak) u postupku naplate potraživanja. Strategija se ogleda na način da se definiše zaštitna cijena imovine (u zavisnosti od potraživanja koje Grupa ima) i ispod koje Grupa ne dozvoljava prodaju imovine. Na ovaj način se onemogućava prodaja imovine u besćenje.

U svrhu ovog, uspostavljena je nova pozicija u Grupi – Menadžer za upravljanje imovinom (asset manager), lice stručno da vrši prodaju stečene imovine po tržišnim uslovima tj. cijenama. Nova pozicija je zajednička za službe Kasna naplata i Naplata putem suda, menadžer za upravljanje imovinom vrši prodaju imovine koju su stekle obe službe.

Stambene hipoteke

Tabele u nastavku pokazuju kreditne izloženosti stambenih kredita stanovništvu u rasponima omjera kredita i vrijednosti kolaterala (LTV). LTV se računa kao odnos bruto iznosa kredita i vrijednosti kolaterala. Vrednovanje kolaterala isključuje bilo kakva usklađenja za sticanje i prodaju kolaterala. Vrijednost kolaterala za stambene kredite se zasniva na tržišnoj vrijednosti kolaterala u trenutku odobrenja, te se tržišna vrijednost provjerava i usklađuje sa tržišnim trendovima minimalno na godišnjem nivou. Za kredite umanjene vrijednosti vrijednost kolaterala se zasniva na najnovijim procjenama tržišne vrijednosti.

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
LTV ratio		
Manje od 50%	21.999	19.518
51–70%	73.584	61.594
71–90%	146.329	137.059
91–100%	15.237	18.783
Više od 100%	<u>21.737</u>	<u>22.364</u>
Ukupno	<u>278.886</u>	<u>259.318</u>
	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Krediti umanjene vrijednosti		
Manje od 50%	-	4.368
91%-100	5.723	3.555
Više od 100%	<u>-</u>	<u>-</u>
Ukupno	<u>5.723</u>	<u>7.923</u>

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.3 Umanjenje vrijednosti usljed očekivanih kreditnih gubitaka (ECL)

i. Značajno povećanje kreditnog rizika (SICR)

Grupa smatra da je finansijski instrument pretrpio značajno povećanje kreditnog rizika kada je jedan ili više kvantitativnih ili kvalitativnih kriterija zadovoljen. Kriteriji za utvrđivanje značajnog povećanja kreditnog rizika su definisani zbog pravilne raspodjele izloženosti u “nivo kreditnog rizika 1” ili “nivo kreditnog rizika 2”.

Kvantitativni kriterij

Za korporativne klijente, kvantitativni kriteriji procjenjuju da li je rizik od neplaćanja obaveza značajno povećan od početnog priznavanja, preko praga povećanja vjerovatnoće neispunjavanja obaveza od 250% (prag od 250% je vremenski zavisan). Kvantitativni kriteriji postavljaju se pojedinačno na nivou svake partije. Ne provodi se grupisanje izloženosti, tj. mjerenje značajnog povećanja kreditnog rizika na kolektivnoj osnovi.

Kao kvantitativna mjera u slučaju retail klijenata, upoređuje se preostala vjerovatnoća neispunjavanja obaveza na datum izvještavanja s odgovarajućim očekivanim uslovnim PD-om iz izvorne vintage krive (tj. razmatranje PD na početku, uzimajući u obzir da će promatrana rizična partija opstati, tj. u potpunosti će biti otplaćena ili obaveze neće biti izmirene, do datuma izvještavanja). Povećanje kreditnog rizika mjeri se relativnim pristupom i upoređuje s fiksnom vrijednošću praga (eng. “SICR threshold”). Razine pragova izračunavaju se na razini portfolija za sve portfolije koji su uključeni u PD modelima temeljenim na procjeni.

Kvalitativni kriteriji

Elementi koji će biti glavne odrednice koje treba razmotriti u svrhu procjene koraka između različitih nivoa kreditnog rizika su sljedeći:

- Eventualna prisutnost dospjelog iznosa koji kasni 30 dana. U slučaju takvog slučaja kreditni rizik takve izloženosti smatra se „značajno povećanim“ i klasifikuje se u nivo kreditnog rizika 2;
- Postojanje “forbearance” mjera;
- Kvalitativne informacije o pogoršanju kreditne kvalitete zbog kojih je klijent uključen na listu praćenja;
- Određeni pokazatelji internog sistema praćenja kreditnog rizika i sistema ranog upozoravanja.

Utvrđivanje postojanja bilo kojeg od gore navedenih odrednica predstavlja uslov za promjenu nivoa kreditnog rizika.

ii. Nivoi kreditnog rizika

Grupa koristi interne ocjene kreditnog rizika koje odražavaju procjenu vjerovatnoće gubitka/neispunjavanja obaveza pojedinačnih komitenata. Grupa koristi interne modele ocjenjivanja/rangiranja prilagođene različitim kategorijama komitenata. Podaci o dužniku kao i specifične informacije o kreditu prikupljene u vrijeme podnošenja zahtjeva za kredit uključuju se u ovaj rejting model. Osim toga, model omogućuje i uključivanje iskustvene procjene kreditnog službenika u dodjeljivanje konačnog rejtinga za svaku pojedinačnu izloženost. Na takav način, omogućeno je uključivanje relevantnih faktora koji nisu obuhvaćeni kao dio ostalih ulaznih podataka u rejting model. Ocjene kreditnog rizika su definisane tako da se rizik od neplaćanja eksponencijalno povećava kako se ocjena kreditnog rizika povećava.

Slijede dodatna razmatranja za svaku vrstu portfolija koju drži Grupa.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.3 Umanjenje vrijednosti usljed očekivanih kreditnih gubitaka (ECL)

ii. Nivoi kreditnog rizika (nastavak)

Pravna lica

Za pravna lica, rejting se utvrđuje na razini dužnika. Voditelj poslovnog odnosa uključuje sve ažurirane ili nove podatke i ocjene dužnikove kreditne sposobnosti u predviđeni model na kontinuiranoj osnovi. Također, odgovorni voditelj kreditnog odnosa će svake godine ažurirati informacije o kreditnoj sposobnosti dužnika iz dostupnih izvora kao što su finansijski izvještaji. Time će se odrediti ažurirani PD i pripadajući interni kreditni rejting.

U okviru pravnih lica segmenta Corporate Grupa ima dva rejting modela: Large Corporate Rating Model i Regular Corporate Rating Model. Prema generalnom konceptu skala rangiranja klijenata unutar grupe pravnih lica obuhvata 27 rating ocjena za non-default klijente i 1 ocjenu za klijente u defaultu.

Dodatno, za kategoriju malih i srednjih preduzeća, Grupa koristi SMB rejting model. Prema generalnom konceptu skala rangiranja SMB klijenata obuhvata ukupno 27 rating ocjena za klijente koji nisu u defaultu, kako bi se dobile sve predviđene kategorije rizika po sistemu internog rating-a.

Lokalne i regionalna vlade

Za lokalne i regionalne vlasti, Grupa koristi model rangiranja lokalnih i regionalnih vlada. Prema općoj koncepciji ljestvice LRG rangiranja, klijenti uključuju 27 rejting ocjena za klijente koji nisu u defaultu i jedan za default klijente.

Finansiranje projekata

Za potrebe financiranja projekta, Grupa koristi model za ocjenu projektnog financiranja. Prema općem konceptu rejting ljestvice klijenti PF-a uključuju 4 ocjene za klijente koji nisu u defaultu i jednu za default klijente.

Finansijske institucije

Za finansijske institucije Grupa koristi slijedeće rating modele: FI (Bank) Rating Model, Insurance Rating Model, Sovereigns Rating Model i Funds Rating Model. U procesu rangiranja klijenata u kategoriji finansijskih institucija finalni rating određuje se na nivou RBI odgovorne jedinice. Prema generalnom konceptu skala rangiranja klijenata koji pripadaju rating modelima FI (Bank) i Sovereigns ima 27 rating ocjena za klijente koji nisu u default-u, i jednu ocjenu za default klijente. Za ostala dva rating modela rating skala uključuje 9 ocjena za klijente koji nisu u defaultu i 1 za default klijente.

Retail segment klijenata (Fizička lica i Micro klijenti)*

Nakon datuma početnog priznavanja za Retail segment, ponašanje dužnika prati se na periodičnoj osnovi kako bi se razvila Ocjena ponašanja. Sve druge poznate informacije o zajmoprimcu koji utječu na njihovu kreditnu sposobnost kao što su nezaposlenost i prethodna platežna historija također su ugrađeni u rezultat ponašanja. Ovaj rezultat je mapiran na PD.

Micro klijent je pravno lice čiji je godišnji prihod manji od EUR 1 mio i eksponiranost manja od EUR 100.000, te lica organizovana kao samostalni djelatnici.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.3 Umanjenje vrijednosti usljed očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) (nastavak)

iii. Definisanje statusa neizmirivanja obaveza (“default”)

Status neispunjenja obaveza po plasmanima Grupe, utvrđuje se temeljen RBI smjernica baziranih na zahtjevima definisanim EU Uredbom 575/2013 (CRR), član 178, EBA Smjericama za primjenu definicije statusa neispunjenja obaveza na temelju člana 178. Uredbe (EU) br. 575/2013 i EBA Regulatornim Tehničkim standardima vezano za pragove materijalnosti za dospjela potraživanja iz čl.178 EU Uredbe 575/2013. Slijedeći navedene smjernice Grupa je sa 30. novembrom 2020. primjenila novu definiciju defaulta kako je detaljnije objašnjeno u nastavku. Instrukcijama za prepoznavanje i vođenje poslovnog odnosa sa default klijentima Non Retail & SE precizirani su ostali detalji.

U segmentu stanovništva, status neispunjavanja obaveza utvrđuje se na razini pojedinog plasmana, dok se za sve pravne osobe (uključujući i Micro subjekte), status neispunjavanja obaveza utvrđuje na razini klijenta.

Portfolio pravnih lica

“Staging” kriteriji su odobreni u skladu s MSFI 9 i bazirani su na parametrima rizika dostupnim u Banci. Dodjelom default statusa, klijent prelazi na individualnu procjenu potencijalnih gubitaka (eng. ILLP), čime dobija i status nivoa kreditnog rizika 3 po MSFI 9 metodologiji, što u tom momentu predstavlja nekvalitetnu aktivu.

Default status, odnosno individualna rezervisanja za kreditne gubitke, moraju biti dodijeljena svim kreditnim plasmanima dužnika ili grupe dužnika koji:

- u izmirivanju obaveza prema Banci kasne više od 90 dana uvažavajući prag materijalnosti od EUR 250 i 2,5% do 30. novembra 2020. odnosno EUR 500 i 1,0% od 30. novembra 2020. godine (za detalje vidjeti u nastavku) od vrijednosti ukupno ugovorenih kreditnih plasmana (kvantitativni kriterij)
- ili vrlo vjerovatno neće moći izmiriti obaveze prema Banci iz svojih primarnih izvora finansiranja (kvalitativni kriterij).

Grupa (odnosno RBI grupa) je definisala kvalitativne indikatore koji se trenutno koriste kako bi se identifikovala vjerovatnoća da klijent neće moći izmiriti svoje obaveze prema Banci (npr. pokrenut stečajni postupak, otpis dijela potraživanja, obustava plaćanja kamate, cross-default itd.).

U segmentu pravnih lica Grupa je na datum 30. novembra 2020. godine implementirala novu definiciju defaultu-a. Najveća izmjena odnosi se na promjenu praga značajnosti koji se primjenjuje pri izračunu dana kašnjenja kao jednog od pokazatelja defaulta (overdue payment), kako je objašnjeno iznad.

Instrukcijama za prepoznavanje i vođenje poslovnog odnosa sa default klijentima Non Retail & SE precizirani su ostali detalji.

MSFI 9 zahtijeva korištenje nekoliko scenarija (minimalno 2) u okviru obračuna ILLP-a, uzimajući u obzir sljedeće principe:

- Izvjesnost scenarija
- Mogućnost dokumentovanja istog
- Historijski parametri/pokazatelji

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.3 Umanjenje vrijednosti usljed očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) (nastavak)

iii. Definisanje statusa neizmirivanja obaveza ("default") (nastavak)

Scenariju koji je izvjestan da će se desiti/realizovati u narednom periodu se dodjeljuje ponder vjerovatnoće od 90%, dok se scenarijima čija izvjesnost je manje realna dodjeljuju ponderi vjerovatnoće od po 10%, kao unificirano pravilo za sve klijente. Ponderi će biti revidirani na godišnjem nivou. Za slučaj klijenta koji je going concern kao drugi scenario eventualno je moguće koristiti realizaciju kolaterala kroz sudski postupak gdje je na bazi historijskih posmatranja zaključeno da se koristi ponder 10% (analiza rađena na bazi historijskih promjena zadnjih 5 godina prenosa klijenata iz odjela rana faza u kasna faza – predmetna analiza će biti revidirana na godišnjem nivou).

MSFI 9 razlikuje kredite vrijednovane po fer vrijednosti i amortiziranim troškovima.

Portfolio Retail klijenata (Fizičkih lica i Micro klijenata)

Kao i kod pravnih lica, u segmentu fizičkih lica dodjelom default statusa, klijent prelazi u status nivoa kreditnog rizika 3 po MSFI 9 metodologiji, što u tom momentu predstavlja nekvalitetnu aktivu.

Rezervisanja za kreditne gubitke moraju biti dodijeljena svim kreditnim plasmanima dužnika ili grupe dužnika koji:

- u izmirivanju obaveza prema Banci kasne više od 90 dana uvažavajući prag materijalnosti od EUR 10 do 30. novembra 2020. godine, odnosno EUR 100 i 1% od vrijednosti ukupno ugovorenih kreditnih plasmana od 30. novembra 2020. godine (kvantitativni kriterij),
- vrlo vjerovatno neće izmiriti obaveze prema Banci (kvalitativni kriterij).

Grupa je u svojim internim procedurama definisala kvalitativne kriterije usljed kojih kreditna izloženost dobija status klijenta koji vrlo vjerovatno neće izmiriti obaveze prema Grupi (npr. bankrot dužnika, cross-default, loša restruktura itd.).

U segmentu poslovanja sa Retail klijentima Grupa je također sa 30. novembrom 2020. godine implementirala novu default definiciju, na način da je napravila retrospektivni dnevni izračun statusa neispunjavanja obaveza za 10 godina istorije za fizička lica i 5 godina za micro segment, i na temelju tih podataka utvrdila statuse neispunjavanja obaveza na 30. novembar 2020. godine te pripadajuće detaljne informacije o defaultnim događajima.

Najveća metodološka izmjena u definiciji defaulta u segmentu poslovanja sa Retail segmentom klijenata, odnosi se na:

1. izmjene u brojaču dana kašnjenja:

- prag značajnosti dospelog dugovanja za brojanje dana kašnjenja kako je prethodno specificirano,
- sama logika brojanja dana kašnjenja je promjenjena, ne gleda se stvarna starost pojedine neplaćene dospjele obaveze, već se broji koliko dana dospjeli dug prelazi prag značajnosti. Ova promjena se odražava u tome da se kod djelomičnog podmirenja obaveza, broj dana kašnjenja ne može smanjiti, odnosno novi brojač se može samo resetirati na nulu kada dospjeli dug padne ispod jednog od praga materijalnosti (apsolutnog ili relativnog).

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.3 Umanjenje vrijednosti usljed očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) (nastavak)

iii. Definisanje statusa neizmirivanja obaveza (“default”) (nastavak)

2. uvođenje tzv pulling efekta – kada >20% plasmana fizičke osobe ima status neispunjavanja obaveza, ostali njegovi plasmani također dobivaju status neispunjavanja obaveza;

3. izmjenu pravila za tzv. Distressed restructuring, te uvođenje dodatnih indikatora neizvjesnosti naplate kao što su indikatori prezaduženosti i gubitka ostalih prihoda;

4. određivanje statusa neizmirenja obaveza na nivou klijenta za Micro segment.

Također, djelomično su izmjenjena pravila za ispunjavanje kriterija za izlazak iz statusa neispunjenja obaveza.

iv. Uključivanje faktora predviđanja

U toku 2022. godine je, usljed usklađivanja Odluke Agencije za Bankarstvo FBiH „Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka“, članu 22. “Raspoređivanje izloženosti u niže nivo kreditnog rizika” i “Default definicija Raiffeisenbank International” je ažuriran period oporavka za rapoređivanje iz nivoa kreditnog rizika 3 u nivo kreditnog rizika 2 na period od najmanje 6 mjeseci (ranije 3 mjeseci) uz uslov da DPDEBA brojač nije prešao 60 dana (ranije 30 dana) u toku posmatranog perioda. Navedenim usklađivanjem je u potpunosti zadovoljena lokalna regulativa.

Pri izračunu očekivanog kreditnog gubitka primjenjuju se i višestruki makroekonomske scenariji. Grupa primjenjuje tri perspektivna globalna ekonomska scenarija (baseline, upside i downside) te se ovaj pristup smatra dovoljnim za izračunavanje nepristrasnog očekivanog gubitka u većini ekonomskih okruženja. Pri izračunu očekivanog kreditnog gubitka Grupa dodjeljuje pondere od 50%: 25%: 25% za svaki od tri makroekonomske scenarija (baseline, upside i downside).

Vjerovatnoća defaulta (PD) je, gdje je relevantno, prilagođena statusu makroekonomije. Makroekonomski model uključuje i informacije o budućnosti. Osnovne makroekonomske prognoze s dvogodišnjim vremenskim opsegom se ažuriraju najmanje jednom u svakom tromjesečju i dostavljaju se odgovornim jedinicama unutar RBI grupe.

Forward-looking informacije se razmatraju u procjeni kreditnog rizika. To znači da se cjeloživotni PD, historijski rejting i njegov prateći PD uključuju informacije o budućnosti.

Prilagođavanje se vrši korištenjem makroekonomskih perspektiva u posmatranom vremenu.

Osnovni scenario sa pripisanim dodatkom koji ima za cilj da reflektira efekte koji proizlaze iz mogućnosti realizacije alternative makroekonomskih scenarija.

v. Modificirana finansijska imovina

Uvjeti iz ugovora o kreditu mogu biti modifikovani iz različitih razloga uključujući promjene uvjeta na tržištu, zadržavanje od strane klijenata, i ostalih faktora koji nisu povezani sa trenutnim ili potencijalnim pogoršanjem kredita klijenta. Postojeći kredit čiji su uvjeti modificirani može prestati biti priznat a revidirani kredit priznat kao novi kredit po fer vrijednosti u skladu za računovodstvenim politikama objavljenim u Napomeni 3.11.1 (iii)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.3 Umanjenje vrijednosti usljed očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) (nastavak)

v. Modificirana finansijska imovina (nastavak)

Kada su uvjeti finansijske imovine modificirani i modifikacija nije rezultirala pogoršanjem, odlučivanje ukoliko je kreditni rizik imovine značajno uvećan reflektuje se poređenjem sljedećeg:

- njegov preostali cjeloživotni PD na datum izvještavanja po modificiranim uvjetima; i
- preostali cjeloživotni PD procijenjen po podacima iz inicijalnog priznavanja i izvornih ugovornih uvjeta.

Kada modifikacija rezultira u prestanku priznavanja, novi zajam se priznaje i dodjeljuje u nivo kreditnog rizika 1 (pod pretpostavkom da nije obezvrijeđen u tom trenutku).

Grupa revidira kredite klijentima koji su u finansijskim poteškoćama ("forbearance") da bi maksimizirao mogućnosti naplate i minimizirao rizik neplaćanja. Unutar politike „forbearance“, forbearance se garantuje na selektivnoj osnovi ukoliko dužnik trenutno ne plaća kredit ili postoji veliki rizik od neplaćanja, ukoliko postoji dokaz da je dužnik učinio sve u njegovoj moći da plati pod ugovorenim uvjetima i da se od dužnika očekuje da ispoštuje revidirane uvjete.

Revidirani uvjeti uglavnom uključuju produženje dospjeća, mijenjajući termine plaćanja kamata i izmjenu uvjeta sporazuma o zajmu. Zajmovi stanovništva i preduzeća su predmet politike forbearance. Kreditni odbor Grupe redovno pregleda izvještaje o forbearance aktivnostima.

Za finansijsku imovinu modificiranu kroz forbearance politiku Grupe, ovisno o tome da li je modifikacija poboljšala ili povratila mogućnosti banke da naplati kamatu i glavnica kao i prethodno iskustvo Grupe na sličnim forbearance aktivnostima, odražava se na procjenu PD.

Generalno, forbearance je kvalitativni indikator značajnog povećanja kreditnog rizika. Očekivanje forbearance-a može stvoriti dokaz da je izloženost kredita obezvrijeđena (Napomena 3.11.1). Klijent mora da konzistentno pokaže ponašanje dobrog platiše, u nekom vremenskom razdoblju, prije nego izloženost kredita postane obezvrijeđena/nenaplativa ili se PD smanjio tako da rezervisanje za gubitke ponovo bude izmjeren po iznosu jednakom fazi 1.

vi. Mjerenje očekivanog kreditnog gubitka

Procjena kreditnog rizika i procjena očekivanih kreditnih gubitaka su nepristrasna i vjerovatnoćom prilagođena i uključuju sve dostupne informacije koje su relevantne za procjenu, uključujući informacije o prošlim događajima, trenutnim uslovima i razumnim i održivim prognozama budućih događaja i ekonomskih uslova na datum izvještavanja. Pored toga, procjena očekivanih kreditnih gubitaka treba uzeti u obzir vremensku vrijednost novca. Generalno, Grupa izračunava ECL koristeći tri glavne komponente: vjerovatnoću neizvršenja obaveza (eng. probability of default, dalje: PD), gubitak u trenutku statusa neispunjena obaveza (engl. Loss Given Default, dalje: LGD) i izloženost u trenutku neispunjena obaveza (engl. Exposure at Default, dalje: EAD).

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.3 Umanjenje vrijednosti usljed očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) (nastavak)

vii. Umanjenje vrijednosti

Slijedeća tabela prokazuje kretanje promjena nivoa kreditnog rizika za kredite i potraživanja od klijenata, te promjene u umanjenju vrijednosti po klasama finansijskih instrumenata.

Krediti i potraživanja klijentima po amortiziranom trošku	2022.				
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	POCI	Ukupno
Stanje 01. januar 2022. godine	17.050	23.272	140.143	14.387	194.852
Nova odobrenja	8.246	7.868	4.063	742	20.918
Prestanak priznavanja	(4.323)	(8.306)	-	(8.070)	(20.699)
Računovodstveni otpis	-	-	(32.508)	-	(32.508)
Naplata	-	-	(1.590)	-	(1.590)
Transfer u Nivo 1	(1.663)	(5.063)	(5.346)	-	(12.072)
Transfer u Nivo 2	(1.832)	19.900	(4.080)	(204)	13.784
Transfer u Nivo 3	(206)	(786)	10.650	(521)	9.137
Stanje 31. decembar 2022. godine	17.272	36.884	111.332	6.335	171.822

Krediti i potraživanja klijentima po amortiziranom trošku	2021.				
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	POCI	Ukupno
Stanje 01. januar 2021. godine	14.776	51.111	115.487	13.253	194.627
Nova odobrenja	6.596	4.543	8.010	4.349	23.497
Prestanak priznavanja	(3.349)	(11.614)	-	(4.973)	(19.936)
Računovodstveni otpis	-	-	(4.520)	-	(4.520)
Naplata	-	-	(20.222)	-	(20.222)
Transfer u Nivo 1	399	(8.379)	(1.251)	-	(9.231)
Transfer u Nivo 2	(1.079)	3.018	(3.088)	18	(1.131)
Transfer u Nivo 3	(267)	(14.807)	45.101	1.740	31.767
Stanje 31. decembar 2021. godine	17.076	23.872	139.516	14.387	194.852

Značajan porast umanjenja vrijednosti u fazi 2 uzrokovan je najvećim dijelom primjenom „overlay modela“ za izloženosti za koje je Grupa procijenila da umanjenje vrijednosti izračunato po internom model izračuna očekivanih kreditnih gubitaka ne odražava na adekvatan način povećan nivo rizika, te primijenila veći iznos za koji je najboljom procjenom utvrđeno da je dostatan.

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.4 Koncentracija kreditnog rizika prema geografskoj lokaciji

Grupa nadzire koncentraciju kreditnog rizika po sektorima i geografskim regijama.

Geografska koncentracija u neto iznosima kreditne izloženosti je kako slijedi:

	Bosna i Hercegovina	EU zemlje	Ne EU zemlje	Ukupno
31. decembar 2022. godine				
Novac i računi kod banaka	401.498	194.975	26.724	623.197
Kreditni i potraživanja dati klijentima po fer vrijednosti	17.359	-	-	17.359
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	355	171	-	526
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	422.204	-	-	422.204
Depoziti kod banaka	28.875	174.858	115.398	319.131
Kreditni i potraživanja dati klijentima po amortizovanom trošku	2.573.218	-	-	2.573.218
Dužnički instrumenti po amortiziranom trošku	33.614	157.401	57.067	248.082
Ostala finansijska imovina	25.212	3.684	37	28.933
	3.502.335	531.089	199.226	4.232.650
31. decembar 2021. godine				
Novac i računi kod banaka	638.617	195.979	27.088	861.684
Kreditni i potraživanja dati klijentima po fer vrijednosti	19.834	-	-	19.834
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	356	142	-	498
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	415.959	-	-	415.959
Depoziti kod banaka	9.435	94.696	81.549	185.680
Kreditni i potraživanja dati klijentima po amortizovanom trošku	2.455.606	-	-	2.455.606
Dužnički instrumenti po amortiziranom trošku	31.112	78.903	57.160	167.175
Ostala finansijska imovina	17.445	4.060	35	21.540
	3.588.382	373.780	165.832	4.127.994

Koncentracija rizika ekonomskog sektora prikazana je u Napomeni 24.2.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.2 Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja moguću izloženost Grupe vezano uz pribavljanje sredstava koja su potrebna Banci da bi izmirila svoje preuzete obaveze po finansijskim instrumentima.

- Grupa je izložena svakodnevnom pozivima na isplatu sredstava koje izmiruje raspoloživim novčanim izvorima koji se sastoje od: prekonoćnih depozita,
- sredstava na tekućim računima,
- depozita koji dospijevaju,
- povlačenja sredstava kredita,
- jemstava i ostalih derivata koji se podmiruju iz marži i
- ostalih iznosa na poziv za novčane derivate.

Grupa ne održava novčane izvore u iznosu koji je potreban za pokriće svih navedenih potreba, koje eventualno mogu nastati. Iz iskustva, s velikom pouzdanošću može predvidjeti minimalne iznose ponovnog ulaganja dospjelih sredstava. Grupa utvrđuje limite za najniže iznose sredstava koja dospijevaju, i koja trebaju biti raspoloživa za izmirivanje iznosa plativih na poziv, kao i najniže iznose međubankarskih i ostalih kredita za pokriće neočekivanih iznosa sredstava koja se povlače na zahtjev.

Grupa održava likvidnost u skladu s propisima Agencije za bankarstvo koji regulišu rizik likvidnosti te grupacijskim internim aktima za održavanje adekvatne pozicije likvidnosti.

Posebna pažnja posvećuje se mjerama likvidnosti propisanim zahtjevima regulatora:

- Koeficijent likvidnosne pokrivenosti (LCR) koji se prati na dnevnoj i izvještava regulatoru na mjesečnoj osnovi, a predstavlja omjer likvidnosne pokrivenosti u razdoblju stresa od 30 dana
- Koeficijent neto stabilnih izvora finansiranja (NSFR) koji se prati mjesečno i izvještava regulatoru na kvartalnoj osnovi, a predstavlja omjer raspoloživog stabilnog finansiranja i potrebnog stabilnog finansiranja s ciljem osiguranja dugoročne otpornosti banke na rizik likvidnosti
- Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza

LCR i ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza su održavani na razinama iznad regulatorno i interno definisanih limita (interno definisani limiti su: LCR iznad 120%).

Koeficijent NSFR je održan na razini iznad interno definisanog limita (interno definisani limiti za NSFR iznad 110%).

Regulatorni limiti za ročnu usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza koji definiše:

- ročno usklađivanje preostalih rokova do ugovorenih dospijeća instrumenata aktive i obaveza, na način da Grupa:
 - najmanje 65% izvora sredstava sa rokom dospijeća do 30 dana angažuje u plasmane (instrumente aktive) sa rokom dospijeća do 30 dana;
 - najmanje 60% izvora sredstava sa rokom dospijeća do 90 dana angažuje u plasmane (instrumente aktive) sa rokom dospijeća do 90 dana;
 - najmanje 55% izvora sredstava sa rokom dospijeća do 180 dana angažuje u plasmane (instrumente aktive) sa rokom dospijeća do 180 dana.

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.2 Rizik likvidnosti (nastavak)

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Zaštitni sloj likvidnosti	1.266.875	1.385.715
Neto novčani odlivi	495.393	516.842
Koeficijent likvidnosne pokrivenosti (LCR)	255,73%	268,11%
	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Raspoloživo stabilno finansiranje	3.783.284	3.682.674
Potrebno stabilno finansiranje	2.175.837	2.104.245
Koeficijent neto stabilnih izvora finansiranja (NSFR)	173,88%	175,01%

Analiza dospijeća

Tabela u nastavku prikazuje preostale ugovorene ročnosti finansijske imovine i obaveza Grupe, na dan 31. decembar 2022. godine i 31. decembra 2021. godine, osim za finansijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit koja se klasifikuje u skladu sa sekundarnim karakteristikama likvidnosti u periodu dospijeća do jedan mjesec i obavezna rezerva koja, iako nije kratkoročna ovisi o obavezama na koje se računa, klasifikuje se u period dospijeća do jedan mjesec.

	Manje od 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 mjeseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
31. decembar 2022. godine						
Imovina						
Novac i novčani ekvivalenti	623.197	-	-	-	-	623.197
Kredit i potraživanja dati kljntima po fer vrijednosti	52	95	424	2.428	14.360	17.359
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	1	-	-	-	525	526
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	422.204	-	-	-	-	422.204
Depoziti kod banaka	177.048	135.916	-	6.167	-	319.131
Kredit i potraživanja dati kljntima po amortizovanom trošku	237.567	151.375	556.736	1.119.053	508.487	2.573.259
Dužnički instrumenti po amortiziranom trošku	19.526	19.885	71.610	-	137.061	248.082
Ostala finansijska imovina	28.933	-	-	-	-	28.933
Ukupno finansijska imovina	1.508.528	307.271	628.770	1.127.648	660.433	4.232.650

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.2 Rizik likvidnosti (nastavak)

Analiza dospjeća (nastavak)

	Manje od 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 mjeseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Obaveze						
Obaveze prema drugim bankama i finansijskim institucijama	52.037	4.002	10.016	74.948	3.401	144.404
Obaveze za primljene depozite prema klijentima	3.219.027	64.371	245.230	433.391	9.683	3.971.702
Subordinirani dug	-	-	-	61.804	44.984	106.788
Uzeti krediti	3.065	6.557	33.117	125.629	-	168.369
Obaveze po najmu	271	484	1.909	3.216	554	6.434
Ostale finansijske obaveze	6.574	16.295	593	-	-	23.462
Ukupno finansijske obaveze	3.280.974	91.710	290.866	698.988	58.622	4.422.081

	Manje od 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 mjeseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
31. decembar 2021. godine						
Imovina						
Novac i novčani ekvivalenti	861.684	-	-	-	-	861.684
Kredit i potraživanja dati klijentima po fer vrijednosti	1.851	1.026	4.323	8.548	4.086	19.834
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	1	-	-	-	497	498
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	415.959	-	-	-	-	415.959
Depoziti kod banaka	168.004	9.454	-	8.240	-	185.698
Kredit i potraživanja dati klijentima po amortizovanom trošku	214.374	126.231	533.732	1.092.481	488.788	2.455.606
Dužnički instrumenti po amortiziranom trošku	-	-	6.935	149.401	10.839	167.175
Ostala finansijska imovina	21.540	-	-	-	-	21.540
Ukupno finansijska imovina	1.683.413	136.711	544.990	1.258.670	504.210	4.127.994

Obaveze						
Obaveze prema drugim bankama i finansijskim institucijama	53.477	227	5.713	78.699	15.010	153.126
Obaveze za primljene depozite prema klijentima	2.998.245	167.315	277.151	440.753	16.165	3.899.629
Subordinirani dug	-	-	-	61.804	-	61.804
Uzeti krediti	6.344	10.218	51.176	111.730	2.667	182.135
Obaveze po najmu	235	441	1.875	4.374	1.008	7.933
Ostale finansijske obaveze	5.973	13.808	338	-	-	20.119
Ukupno finansijske obaveze	3.064.274	192.009	336.253	697.360	34.850	4.324.746

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.2 Rizik likvidnosti (nastavak)

Tabela u nastavku prikazuje preostala ugovorna dospjeća Grupe za nederivativne finansijske obaveze. Tabela je sastavljena na osnovu nediskontiranih novčanih tokova finansijskih obaveza prema najranijem datumu na koji Grupa može imati obavezu da izvrši plaćanje. Tabela uključuje plaćanje i kamate i glavnice.

Dospjeće za nederivativne finansijske obaveze

	Neto knjigovodstvena vrijednost	Manje od 1 mjesec	2 do 3 mjeseca	4 mjeseca do 1 godina	2 do 5 godina	Preko 5 godina	Bruto nominalni odliv
31. decembar 2022. godine							
Obaveze prema bankama i finansijskim institucijama	144.404	-	8	31	4.276	78	148.797
Obaveze za primljene depozite prema klijentima	3.971.702	2	15	748	4.755	1.937	3.979.159
Subordinirani dug	106.803	680	558	3.565	7.855	11.037	130.498
Uzeti krediti	168.354	203	310	2.382	3.637	9	174.895
Obaveze po najmu	6.434	14	24	91	161	25	6.749
Ostale finansijske obaveze	23.298	1	-	-	8	1	23.308
	4.420.995	900	915	6.817	20.692	13.087	4.463.406

	Neto knjigovodstvena vrijednost	Manje od 1 mjesec	2 do 3 mjeseca	4 mjeseca do 1 godina	2 do 5 godina	Preko 5 godina	Bruto nominalni odliv
31. decembar 2021. godine							
Obaveze prema bankama i finansijskim institucijama	153.126	2	-	14	4.276	1.809	159.227
Obaveze za primljene depozite prema klijentima	3.899.611	4	231	310	6.879	3.417	3.910.452
Subordinirani dug	61.804	-	579	1.964	10.117	12.897	87.361
Uzeti krediti	181.559	135	154	908	1.710	58	184.525
Obaveze po najmu	7.933	18	28	99	223	27	8.328
Ostale finansijske obaveze	19.699	1	-	-	13	1	19.714
	4.323.732	160	992	3.295	23.218	18.209	4.369.607

Tabela u Napomeni 21. prikazuje komponente likvidnosnih rezervi banke.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.3 Tržišni rizik

Tržišni rizici se definiraju kao rizici mogućih gubitaka uslijed promjena tržišnih cijena pozicija trgovinske i bankarske knjige. Procjene tržišnog rizika temelje se na promjenama valutnih kurseva, kamatnim stopama, kreditnim maržama, trošku kapitala i robe i drugim tržišnim parametrima.

Upravljanje tržišnim rizicima Grupe vrši se u skladu sa lokalnim zakonom i odlukama i uputstvima lokalnih regulatora i u skladu sa standardima RBI Grupe (regulatorni okvir RBI grupe i odluka Upravnog odbora RBI i definisano je internim pravilima, procedurama i politikama koje su predmet redovnih internih revizija sa ciljem usklađivanja sa regulatornim promjenama, kao i poboljšanje procesa (tržišnog) upravljanja rizicima zbog promjena tržišnih uvjeta, definiranih strategija i poslovnih ciljeva. Proces upravljanja tržišnim rizikom sam po sebi uključuje ublažavanje, procjenu i ograničavanje izloženosti prije preuzimanja rizika, te procjenu i kontrolu preuzetog rizika cjelokupnog portfolia banke, tj. trgovačke i bankarske knjige. Uprkos postojanju ograničenja nametnutih od strane regulatora, Grupa ograničava izloženost tržišnim rizicima u skladu sa svojim poslovnim strategijama usklađenim na nivou RBI, procesom odobravanja proizvoda i sistemom limita na pozicije tržišnog rizika, tj. otvorene pozicije tržišnog rizika, limiti na osjetljivost portfolija Grupe u skladu sa promjenama faktora rizika i uspostavljanje sistema limita na rizičnu vrijednost ("VaR") na nivou knjige (trgovina i bankarstvo), nivo segmenata (upravljanje aktivom i pasivom i tržišta kapitala) i na nivou cijelog portfolia. Pored toga, za finansijske instrumente, koji se vode po fer vrijednosti, utvrđuje se ograničenje na smanjenje njihove tržišne vrijednosti, takozvani granični limit gubitka.

Još jedan važan dio u procesu upravljanja tržišnim rizikom je testiranje otpornosti na stres portfolia Grupe u odnosu na ekstremne promjene tržišnih uslova i izračun osjetljivosti portfolia prema kriznim scenarijima, kao i utjecaj koji ona ima na finansijske rezultate. Testiranje otpornosti na stres ekstremnih promjena tržišnih uvjeta obavlja RBI na dnevnoj bazi.

Grupa je izložena finansijskim rezultatima deviza, promjeni kamatnih stopa i promjeni cijena vrijednosnih papira u svom portfelju.

5.3.1 Devizni rizik

Devizni rizik je rizik da promjene valutnih tečajeva, koji utječu na portfolio Grupe, postoje u onoj mjeri u kojoj imovina i obveze u jednoj valuti nisu usklađene po vrijednosti ili dospijeću. S obzirom na to da je lokalna valuta vezana za EUR, devizni rizik je ograničen.

Strategija upravljanja deviznim rizikom je ograničavanje izloženosti istom odnosno održavanje nivoa preuzetog rizika u okviru planirane sklonosti odnosno planiranog rizičnog profila za devizni rizik uvažavajući regulatorna ograničenja. Radi održavanje adekvatnog nivoa deviznog rizika definirana su ograničenja tzv. interni limiti uz prvenstveno uvažavanje regulatornih limita.

Pored sistema limita VaR, Grupa ograničava svoju izloženost korištenjem deviznih limita na otvorene pozicije za svaku valutu, limit na cijelu dugu ili kratku poziciju Grupe, kao i limite gubitka.

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.3 Tržišni rizik (nastavak)

5.3.1 Devizni rizik (nastavak)

Knjigovodstveni iznosi monetarne imovine i obaveza Grupe po valuti na datum izvještajnog perioda su kako slijedi:

Stanje na dan 31. decembar 2022. godine	KM	EUR*	USD	Ostale valute	Ukupno
IMOVINA					
Novac i novčani ekvivalenti	401.097	109.102	93.954	19.044	623.197
Kredit i potraživanja dati klijentima po fer vrijednosti	-	17.359	-	-	17.359
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	355	171	-	-	526
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	422.204	-	-	-	422.204
Depoziti kod banaka	26.773	263.313	-	29.045	319.131
Kredit i potraživanja dati klijentima po amortizovanom trošku	1.495.851	1.077.367	-	-	2.573.218
Dužnički instrumenti	13.800	208.941	25.341	-	248.082
Ostala finansijska imovina	22.181	6.747	4	1	28.933
	2.382.261	1.683.000	119.299	48.090	4.232.650
OBAVEZE					
Obaveze prema drugim bankama i finansijskim institucijama	120.954	22.642	794	14	144.404
Obaveze prema klijentima	2.526.546	1.257.931	119.112	68.113	3.971.702
Subordinirani dug	-	106.803	-	-	106.803
Uzeti krediti	-	169.276	-	-	169.276
Obaveze za najam	26	6.408	-	-	6.435
Ostale finansijske obaveze	19.288	239	3.433	502	23.298
	2.666.814	1.563.299	123.339	68.629	4.422.081

* Grupa ima velik broj ugovora sa valutnom klauzulom. KM vrijednost glavnice kod takvih ugovora određena je kretanjem kursa stranih valuta. Saldo glavnice tih izloženosti uključen je u tabeli gore u koloni „EURO“.

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.3 Tržišni rizik (nastavak)

5.3.1 Devizni rizik (nastavak)

Stanje na dan 31. decembar 2021. godine	KM	EUR*	USD	Ostale valute	Ukupno
IMOVINA					
Novac i novčani ekvivalenti	638.155	103.455	80.839	39.235	861.684
Kredit i potraživanja dati klijentima po fer vrijednosti	-	19.834	-	-	19.834
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	355	143	-	-	498
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	415.959	-	-	-	415.959
Depoziti kod banaka	1.799	163.943	11.217	8.739	185.698
Kredit i potraživanja dati klijentima po amortizovanom trošku	1.185.891	1.269.715	-	-	2.455.606
Dužnički instrumenti	11.378	131.873	23.924	-	167.175
Ostala finansijska imovina	14.421	7.011	8	100	21.540
	2.267.940	1.695.974	115.988	48.074	4.127.944
OBAVEZE					
Obaveze prema drugim bankama i finansijskim institucijama	129.336	22.936	126	728	153.126
Obaveze prema klijentima	2.511.826	1.196.004	114.923	76.876	3.899.629
Subordinirani dug	-	61.804	-	-	61.804
Uzeti krediti	-	182.135	-	-	182.135
Obaveze za najam	7.933	-	-	-	7.933
Ostale finansijske obaveze	16.367	1.338	1.977	437	19.699
	2.665.462	1.464.217	117.026	78.041	4.324.746

* Grupa ima velik broj ugovora sa valutnom klauzulom (EUR). KM vrijednost glavnice kod takvih ugovora određena je kretanjem kursa stranih valuta. Saldo glavnice tih izloženosti uključen je u tabeli gore u koloni „EURO“.

Sljedeća tabela prikazuje pet najvećih rizičnih vrijednosti (VaR) evidentiranih na dan 31. decembra 2022. i njihove vrijednosti na dan 31. decembra 2021. VaR je izračun na temelju statističkog modela 99% pouzdanosti i pod pretpostavkom da je portfolio konstantan tokom 1 dana.

(u '000 KM)

Valuta	VaR	
	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
USD	>1	USD <1
JPY	<1	NOK <1
HRK	<1	CZK <1
GBP	<1	CAD <1
NOK	<1	HRK <1

Sljedeća tabela prikazuje osjetljivost Banke na povećanje ili smanjenje deviznih kurseva od 10% u odnosu na relevantne domaće valute. Stopa osjetljivosti od 10% koristi se prilikom internog izveštavanja ključnog rukovodstva o deviznom riziku i predstavlja procjenu rukovodstva o razumno mogućoj promeni deviznih kurseva.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.3 Tržišni rizik (nastavak)

5.3.1 Devizni rizik (nastavak)

(u '000 KM)	USD rezultat ('000 KM)		JPY rezultat ('000 KM)	
	2022.	2021.	2022.	2021.
Dobit ili gubitak	(113)	(74)	2	4

5.3.2 Kamatni rizik

Kamatni rizik odražava mogućnost gubitka dobiti i / ili erozije kapitala zbog promjene kamatnih stopa. Odnosi se na sve proizvode i bilance koji su osjetljivi na promjene kamatnih stopa. Ovaj rizik obuhvata dvije komponente: komponentu prihoda i komponentu ulaganja.

Komponenta prihoda proizilazi iz neusklađenosti aktivnih i pasivnih kamatnih stopa Grupe (kamata na plasmane je fiksna, kamata za obaveze je varijabilna, i obrnuto).

Komponenta ulaganja je posljedica obrnutog odnosa između promjene cijene i kamatnih stopa vrijednosnih papira. Grupa nastoji da se zaštiti od kamatnog rizika usklađivanjem vrste kamatne stope (fiksne, plutajuće i promjenjive), valute, povezane kamatne stope i datuma promjene kamatne stope za sve proizvode za koje zaključuje ugovore (koji su osjetljivi na promjene kamatnih stopa). Svaka nepodudarnost između gore navedenih elemenata dovodi do izloženosti Grupe riziku kamatne stope.

5.3.2.1 BPV analiza osjetljivosti na kamatne stope

Za pozicije rizika kamatne stope, na dnevnoj osnovi, vrši se analiza osjetljivosti za jednu baznu tačku tokom paralelnog kretanja krivulje prinosa (vrijednost bazne tačke, 1 BPV), koja daje vrijednosti dobitaka i gubitaka portfolia za određeni dan.

U tabeli ispod prikazane su promjene sadašnje vrijednosti portfolia s rastom kamatne stope za 1 baznu tačku na dan 31. decembra 2022. i 31. decembra 2021., izražene u hiljadama KM za sljedeće valute: KM, EUR i USD, dok za ostale valute promjene sadašnjih vrijednosti su nematerijalne.

Valuta	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
KM	(59)	(55)
EUR	(19)	(37)
USD	2	(4)
Ukupno BPV (u KM '000)	(76)	(96)

U slučaju promjene (povećanja) kamatnih stopa za 1 bazni bod (paralelno kretanje krivulje prinosa za +0,01%), efekti na sadašnju vrijednost portfolia Grupe na dan 31. decembra 2022. godine bili bi sljedeći:

- za BAM – sadašnja vrijednost portfolia u iznosu od 59 hiljada
- za EUR - sadašnja vrijednost portfolia u iznosu od 19 hiljada KM
- za USD - sadašnja vrijednost portfolia u iznosu od 2 hiljade KM

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.3 Tržišni rizik (nastavak)

5.3.2 Kamatni rizik (nastavak)

5.3.2.1 BPV analiza osjetljivosti na kamatne stope (nastavak)

U slučaju promjene krivulje prinosa za 50 baznih bodova, efekti na sadašnju vrijednost portfolia za 31. decembar 2022. i 31. decembar 2021. godine prikazani su u tablici ispod za valute s materijalnom izloženošću:

Valuta	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
KM	(2.925)	(2.889)
EUR	(919)	(1.917)
USD	90	(209)
Ukupno BPV (u KM '000)	(3.754)	(5.015)

U slučaju promjene (povećanja) kamatnih stopa za 50 baznih bodova (paralelno kretanje krivulje prinosa za +0,5%), Grupa bi ostvarila:

- za KM - sadašnja vrijednost portfolia iznosi 2.925 hiljada KM na dan 31. decembar 2022.
- za EUR - sadašnja vrijednost portfolia iznosi 919 hiljada KM na dan 31. decembar 2022.
- za USD - sadašnja vrijednost portfolia iznosi 90 hiljada KM na dan 31. decembar 2022.

5.4 Upravljanje kapitalnim rizikom

U skladu sa zakonskim, podzakonskim i internim aktima, Grupa na tromjesečnoj osnovi izvještava nadležne regulatorne institucije o kapitalu, ponderisanoj rizičnoj aktivni, te stopi adekvatnosti kapitala.

Grupa kroz svoje upravljačko izvještavanje provodi redovni monitoring kretanja kapitala, ostvarene stope adekvatnosti, kao i djelovanje svih metodoloških promjena koje imaju utjecaj na kapital.

Grupa je tokom 2022. godine udovoljila svim regulatornim zahtjevima vezanim za kapital te je u skladu s lokalnom regulativom prema Basel III metodologiji ostvarila stopu adekvatnosti kapitala od 19,81%.

Regulatorni kapital Banke se sastoji od osnovnog (Tier 1) i dopunskog kapitala (Tier 2). Osnovni kapital Banke (Common equity T1) predstavlja zbir redovnog osnovnog kapitala (CET 1) i dodatnog osnovnog kapitala (AT1). Osnovni kapital Banke (u potpunosti jednak redovnom osnovnom kapitalu) se sastoji od uplaćenih dionica, premije dionica, zadržane neraspoređene dobiti i ostalih rezervi formiranih iz dobiti nakon oporezivanja na osnovu odluke Skupštine Banke, neto revalorizacijskih rezevi po osnovu promjene fer vrijednosti imovine (akumulirana sveobuhvatna dobit), umanjena za iznose redovnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora u kojim Banka ima začajno ulaganje, nematerijalne imovine i odložene porezne imovine.

Dopunski kapital se sastoji od subordiniranih dugova, opštih umanjena vrijednosti za kreditni rizik, izračunatih kao 1,25% iznosa izloženosti ponderisanog rizikom, umanjena za nedostajuće rezerve za kreditne gubitke po regulatornom zahtjevu.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.4 Upravljanje kapitalnim rizikom (nastavak)

Propisane minimalne stope kapitala su slijedeće:

- Stopa redovnog kapitala 6,75%
- Stopa osnovnog kapitala 9,00%
- Stopa regulatornog kapitala 12,00%

Osim regulatorno zadanih minimalnih stopa adekvatnosti kapitala Banke je također dužna osigurati zaštitni sloj za očuvanje kapitala koji se mora održavati u obliku redovnog osnovnog kapitala u iznosu od 2,50% ukupnog iznosa izloženosti riziku.

Ukupno ponderisani rizik koji služi za izračun adekvatnosti kapitala uključuje:

- rizik ponderisane aktive i kreditnih ekvivalenata
- pozicijski, valutni, robni rizik, i
- operativni rizik.

Omjer adekvatnosti kapitala prema propisanoj metodologiji na dan 31. decembar 2022. i 31. decembar 2021. je iznad propisanog limita od 13%. Tablica u nastavku prikazuje strukturu kapitala i kapitalne zahtjeve Banke matice na dan 31. decembar 2022. godine i 31. decembar 2021. godine:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
<i>Redovni osnovni kapital</i>		
Izdani dionički kapital - obične dionice	247.167	247.167
Premije dionica	4.473	4.473
Zadržana dobit proteklih godina i ostale zakonske rezerve	269.678	245.323
Akumulirana sveobuhvatna dobit	267	268
Ostale rezerve	1.230	1.230
Odbici od redovnog osnovnog kapitala		
<i>Nematerijalna imovina</i>	(23.266)	(16.266)
<i>Odgođena poreska imovina</i>	(4.253)	(213)
<i>Značajna ulaganja u subjekte finansijskog sektora</i>	(11.374)	(13.575)
Ukupno redovni osnovni kapital	483.922	468.407
<i>Dodatni osnovni kapital</i>	-	-
UKUPNO OSNOVNI KAPITAL	483.922	468.407
<i>Dopunski kapital</i>		
Subordinirani dug	69.713	37.076
Opća umanjena vrijednosti za kreditni rizik	-	-
Nedostajuće rezerve za kreditne gubitke	-	-
UKUPNO DOPUNSKI KAPITAL	69.713	37.076
UKUPNO REGULATORMI KAPITAL (nerevidirano)	553.635	505.483
Ukupna rizikom ponderisana aktiva (nerevidirano)	2.794.871	2.742.206
<i>Stopa redovnog osnovnog kapitala</i>	17,31%	17,08%
<i>Stopa osnovnog kapitala</i>	17,31%	17,08%
<i>Stopa ukupnog kapitala</i>	19,81%	18,43%

U decembru 2022. godine, Banka je isplatila dividendu u visini od 45.230 KM (65% zadržane dobiti za 2021. godinu). Banka je dužna osigurati i održavati stopu finansijske poluge, kao dodatnu sigurnosnu i jednostavnu kapitalnu zaštitu, najmanje u iznosu od 6%. Stopa finansijske poluge Banke je omjer iznosa osnovnog kapitala i iznosa ukupne izloženosti banke riziku na izvještajni datum, izražena kao postotak i sa 31. decembrom 2022. godine je iznad navedenog minimuma i iznosi 9,20%.

6. FER VRIJEDNOST FINANSIJSKIH INSTRUMENATA

Fer vrijednost finansijske imovine i finansijskih obaveza kojima se trguje na aktivnim tržištima mjeri se na bazi kotiranih tržišnih cijena ili kotiranih cijena od strane dealera. Za sve ostale finansijske instrumente Grupa utvrđuje fer vrijednost koristeći druge tehnike procjene.

6.1 Tehnike mjerenja

Grupa mjeri fer vrijednost koristeći slijedeću hijerarhiju fer vrijednosti, koja odražava značaj ulaznih parametara korištenih pri mjerenju.

- Nivo 1: ulazni parametri su kotirane tržišne cijene (neprilagođene) na aktivnim tržištima za identične instrumente
- Nivo 2: ulazni podaci se razlikuju od kotiranih cijena uključenih u Nivo 1, a radi se o vidljivim ulaznim podacima bilo da su direktni (npr. kao cijene) ili indirektni (izvedeni iz cijena). Ova kategorija uključuje instrumente mjerene korištenjem: kotiranih tržišnih cijena na aktivnim tržištima sličnih instrumenata, kotirane cijene za iste ili slične instrumente koji se smatraju manje aktivnim; ili druge tehnike mjerenja u kojima su svi značajniji ulazni parametri direktno ili indirektno vidljivi iz tržišnih podataka.
- Nivo 3: ulazni parametri koji nisu vidljivi. Ova kategorija uključuje sve instrumente za koje tehnike mjerenja nisu vidljive i ovi parametri imaju značajan uticaj na procjenu vrijednosti instrumenata. Ova kategorija uključuje instrumente koji su mjereni na bazi kotiranih cijena za slične proizvode za koje su potrebne značajne prilagodbe ili pretpostavke kako bi se odrazile razlike između instrumenata.

Tehnike mjerenja uključuju modele neto sadašnje vrijednosti i diskontiranog novčanog toka, uporedbu sa sličnim instrumentima za koje postoje vidljive tržišne cijene i slični modeli procjene. Pretpostavke i ulazni podaci korišteni pri tehnikama procjene uključuju nerizične i referentne kamatne stope, kreditne marže i ostale premije u određivanju diskontnih stopa, cijena obveznica, vrijednosnih papira, kurseva stranih valuta, cijena vlasničkih ulaganja i očekivane volatilnosti i korelacije cijena.

Cilj tehnika procjene je da odrede fer vrijednost koja odražava cijenu koja će biti ostvarena kod prodaje imovine ili izmirenja obaveza u redovnoj transakciji među tržišnim sudionicima na datum mjerenja.

Grupa određuje vrijednost dužničkih vrijednosnih papira (trezorski zapisi i obveznice) koristeći interne modele procjene koje u obzir uzimaju preostalu ročnost i zadnje raspoložive tržišne cijene pomenutih instrumenata.

Fer vrijednost vlasničkih vrijednosnih papira raspoloživih za prodaju i vrijednosnih papira po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha kojima se trguje na aktivnom tržištu se mjeri korištenjem cijena tih instrumenata na datum izvještavanja po zaključnim cijenama ponude.

6. FER VRIJEDNOST FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA (NASTAVAK)

6.2 Fer vrijednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza Grupe koje se mjere po fer vrijednosti na redovnoj osnovi

Tabela u nastavku analizira finansijske instrumente koji se mjere po fer vrijednosti na datum izvještavanja, raspoređeni prema hijerarhiji fer vrijednosti. Iznosi se zasnivaju na vrijednostima priznatim u izvještaju o finansijskom položaju.

31. decembar 2022. godine	Napomena	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit					
Kreditni datumi klijentima	22	-	-	17.359	17.359
Vlasnički vrijednosti papiri izdani od strane nerezidenata –pravnih lica	23	-	-	526	526
Ukupno		-	-	17.885	17.885
31. decembar 2021. godine					
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit					
Kreditni datumi klijentima	22	-	-	19.834	19.834
Vlasnički vrijednosti papiri izdani od strane nerezidenata –pravnih lica	23	-	-	498	498
Ukupno		-	-	20.332	20.332

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

6. FER VRIJEDNOST FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA (NASTAVAK)

6.3 Finansijski instrumenti koji nisu mjereni po fer vrijednosti

Tabela u nastavku prikazuje fer vrijednosti finansijskih instrumenata koji se ne mjere po fer vrijednosti i analizira ih po nivou u hijerarhiji fer vrijednosti u koju se kategorizira svako mjerenje fer vrijednosti.

31. decembar 2022. godine	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost	Razlika	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3
Imovina						
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	1.334.817	1.335.650	(833)	-	-	1.335.650
Obavezna rezerva kod Centralne banke	422.204	422.627	(423)	-	-	422.627
Depoziti kod drugih banaka	319.131	319.598	(467)	-	-	319.598
Kreditni i potraživanja od klijenata	2.573.218	2.694.398	(121.180)	-	-	2.694.398
Ostala finansijska imovina po amortizovanom trošku	278.936	268.385	10.551	237.531	-	30.854
<i>od čega: vrijednosnice</i>	248.082	237.531	10.551	237.531	-	-
Ukupno	4.928.306	5.040.658	(112.352)	237.531	-	4.803.127
Obaveze						
Depoziti od banaka i drugih finansijskih institucija	144.404	137.381	7.023	-	-	137.381
Depoziti od klijenata	3.971.702	3.947.267	24.435	-	-	3.947.267
Uzeti krediti	276.079	274.177	980	-	-	274.177
Obaveze po osnovu najmova	6.434	6.470	(36)	-	-	6.444
Ostale finansijske obaveze po amortizovanom trošku	23.462	23.462	-	-	-	23.462
Ukupno	4.422.081	4.388.757	32.402	-	-	4.388.731

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

6. FER VRIJEDNOST FINANSIJSKIH INSTRUMENATA (NASTAVAK)

6.3 Finansijski instrumenti koji nisu mjereni po fer vrijednosti (nastavak)

Tabela u nastavku prikazuje fer vrijednosti finansijskih instrumenata koji se ne mjere po fer vrijednosti i analizira ih po nivou u hijerarhiji fer vrijednosti u koju se kategorizira svako mjerenje fer vrijednosti.

31. decembar 2021. godine	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost	Razlika	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3
Imovina						
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	1.528.063	1.529.017	(954)	-	-	1.529.017
Obavezna rezerva kod Centralne banke	415.959	416.375	(416)	-	-	416.375
Depoziti kod drugih banaka	185.698	185.970	(272)	-	-	185.970
Kredit i potraživanja od klijenata	2.455.606	2.557.676	(102.070)	-	-	2.557.676
Ostala finansijska imovina po amortizovanom trošku	191.287	196.680	(5.393)	172.568	-	24.112
<i>od čega: vrijednosnice</i>	167.175	172.568	(5.393)	172.568	-	-
Ukupno	4.776.613	4.885.718	(109.108)	172.568	-	4.713.150
Obaveze						
Depoziti od banaka i drugih finansijskih institucija	153.126	160.954	(7.828)	-	-	160.954
Depoziti od klijenata	3.899.629	3.923.848	(24.219)	-	-	3.923.848
Uzeti krediti	243.939	243.090	849	-	-	243.090
Obaveze po osnovu najmova	7.933	7.933	-	-	-	7.933
Ostale finansijske obaveze po amortizovanom trošku	20.119	20.119	-	-	-	20.119
Ukupno	4.324.746	4.355.944	(31.198)	-	-	4.355.944

6. FER VRIJEDNOST FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA (NASTAVAK)

6.3 Finansijski instrumenti koji nisu mjereni po fer vrijednosti (nastavak)

Prilikom procjene fer vrijednosti finansijskih instrumenata Grupe i dodjele instrumenata relevantnoj razini hijerarhije fer vrijednosti, niže navedene metode, pretpostavke i ograničenja primjenjuju se u skladu s pristupom revidiranim u RBBH Grupi.

Novac i novčani ekvivalenti

Knjigovodstvena vrijednost novca, stanja računa u drugim bankama i kod Centralne banke općenito je približna njihovoj fer vrijednosti zbog kratkoročnog dospjeća. Krediti i potraživanja dati bankama uglavnom predstavljaju prekonoćne i kratkoročne depozite; stoga ne postoji značajna razlika između fer vrijednosti tih depozita i njihove knjigovodstvene vrijednosti.

Kredit i potraživanja dati klijentima

Fer vrijednost se procjenjuje metodom diskontovanog novčanog toka u slučaju pozicija s preostalim srednjoročnim do dugoročnim rokom dospjeća, dok se aproksimira s knjigovodstvenom vrijednošću, umanjenom za grupna umanjena / pojedinačna usklađenja u slučaju kratkoročnih kredita, zajmova plativih po viđenju ili u slučaju neodređenog dospjeća za kredite s umanjenom vrijednošću.

Obaveze za primljene depozite prema klijentima

Za depozite po viđenju i depozite koji nemaju određeno dospjeće, fer vrijednost se uzima kao iznos plativ po viđenju na datum izvještavanja. Procijenjena fer vrijednost depozita s fiksnim rokom dospjeća temelji se na diskontovanim novčanim tijekovima koristeći stopu koja se trenutno nudi za depozite sličnih preostalih dospjeća. Budući da je dospjeće najvećeg dijela obaveza prema klijentima kratkoročno fer vrijednost je približno jednaka knjigovodstvenoj.

Obaveze prema bankama i ostalim finansijskim institucijama

Većina zajmova od banaka je kratkoročna i nosi promjenjivu kamatnu stopu, te Uprava procjenjuje da knjigovodstveni iznos odražava njihovu fer vrijednost.

Subordinirani dug nosi promjenjivu kamatnu stopu te stoga njegova knjigovodstvena vrijednost odražava njegovu fer vrijednost.

Obaveze po najmu

Knjigovodstvena vrijednost obaveza po najmu jednaka je njenoj fer vrijednosti jer ne postoji značajna razlika između inkrementalne i tržišne kamatne stope.

7. POSLOVNI SEGMENTI

Grupa posluje u pet osnovnih poslovnih segmenata: corporate segment (poslovanje sa pravnim licima); retail segment (poslovanje sa mikro druvtvima i fizičkim licima); segment finansijskih institucija; segment trezorskog i investicijskog poslovanja i segment ostalog poslovanja.

Navedeno je prikazano u sljedećim segmentima:

Poslovni segmenti:

Kriteriji segmentacije

Poslovno bankarstvo

- a) Velika, srednja preduzeća
Kompanije sa ukupnim obrtom iznad KM 4.960 mil. Ili izloženošću iznad KM 2.970 mil. Navedena poslovna linija također sadrži kompanije koje su pod državnim vlasništvom ili lokalnim samoupravljačkim tijelima kao i pravnim preduzećima iz inostranstva sa većinskim vlasništvom pravnog preduzeća.

Retail bankarstvo

- a) Retail Bankarstvo
Sadrži 2 pod-segmenta: Privatne individue I imućne kupce
Imućni kupci su oni kupci koji imaju aktivirane jedne od Premium paketa
- b) Mala preduzeća i preduzeća sa jednim vlasnikom
Sadrži 2 pod-segmenta: SE Segment I Mikro Segment
SE segment uključuje mala preduzeća I preduzeća sa jednim vlasnikom sa ukupnim obrtom ispod KM 4.960 hiljada I ukupnom izloženošću ispod KM 2.970 hiljada. Ukoliko je jedan od limita prevaziđen, kupac se premješta u grupu poslovnog segmenta.
Mikro Segment uključuje mala preduzeća I preduzeća sa jednim vlasnikom sa ukupnim obrtom do KM 1.980 hiljada I ukupnom izloženošću do KM 200 hiljada.

Finansijske Institucije

- a) Institucijski kupci
Kompanije čije su ključne aktivnosti finansijske aktivnosti, uključujući vladu BiH I centralna regulatorna tijela (CG)
Brokери, IFs, FMCs, mikrokreditne organizacije, osiguranja I lizing društva, CG
- b) Banke i druge međunarodne finansijske institucije
Banke i međunarodne finansijske institucije

Trezorsko I investicijsko bankarstvo

Navedeni segment uključuje upravljanje aktivom I pasivom, finansiranjem I bankarstvom finansijskih institucija, transakcijama na novčanom tržištu, poslovanju sa stranim valutama (menadžment FCY), brokerskih aktivnosti, depozitarnih aktivnosti, upravljanjem vrijednosnih papira za konto Banke.

Ostali

- a) **Subsidijari** Uključuje povezane strane
b) **Ostali**

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

7. POSLOVNI SEGMENTI (NASTAVAK)

31. decembar 2022. godine	Corporate	Retail	Trezorsko poslovanje i investicijsko bankarstvo	Ostali	Ukupno
Prihodi od kamata i sl. prihodi po efektivnoj kamatnoj stopi	12.554	100.784	20.589	6.966	140.893
Rashodi od kamata i sl. prihodi po efektivnoj kamatnoj stopi	(1.015)	(12.657)	(3.801)	(829)	(18.302)
Neto prihodi od kamata i sl. prihodi po efektivnoj kamatnoj stopi	11.539	88.127	16.788	6.137	122.591
Prihodi od naknada i provizija	26.247	104.711	462	(4.642)	126.779
Rashodi od naknada i provizija	(6.811)	(23.781)	(52)	320	(30.324)
Neto prihodi od naknada i provizija	19.436	80.930	410	(4.322)	96.455
Umanjenja vrijednosti i rezervisanja	22.341	(35.858)	(7)	388	(13.136)
Ostali prihodi	4.967	29.200	3.042	(1.998)	35.212
Ostali troškovi i rashodi	(21.320)	(106.097)	(1.728)	(9.514)	(138.659)
Gubitak od udjela u zajedničkom poduhvatu	-	-	-	-	(1.225)
Dobit iz redovnog poslovanja prije oporezivanja	36.964	56.302	18.505	(10.534)	101.237
Porez na dobit	-	-	-	-	(7.103)
Ostali sveobuhvatni gubitak	-	-	-	-	(1)
Dobit iz redovnog poslovanja	36.964	56.302	18.505	(10.534)	94.133
Ukupna imovina	751.763	1.872.942	1.578.658	917.187	5.120.550
Ukupne obaveze	1.342.256	2.798.713	296.741	52.627	4.490.337
Neto imovina po segmentima	(590.493)	(925.771)	1.281.917	864.560	630.213

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

7. POSLOVNI SEGMENTI (NASTAVAK)

31. decembar 2021. godine	Corporate	Retail	Trezorsko poslovanje i investicijsko bankarstvo	Ostali	Ukupno
Prihodi od kamata i sl. prihodi po efektivnoj kamatnoj stopi	14.464	102.864	15.010	4.936	137.273
Rashodi od kamata i sl. prihodi po efektivnoj kamatnoj stopi	(1.672)	(16.768)	(3.383)	(960)	(22.783)
Neto prihodi od kamata i sl. prihodi po efektivnoj kamatnoj stopi	12.792	86.096	11.627	3.976	114.490
Prihodi od naknada i provizija	22.058	92.119	520	(1.704)	112.992
Rashodi od naknada i provizija	(5.216)	(21.360)	(118)	(348)	(27.042)
Neto prihodi od naknada i provizija	16.842	70.759	402	(2.052)	85.950
Umanjenja vrijednosti i rezervisanja	1.609	(14.106)	701	(455)	(12.251)
Ostali prihodi	3.669	21.488	1.738	5.114	32.009
Ostali troškovi i rashodi	(20.663)	(102.539)	(1.128)	(13.226)	(137.556)
Gubitak od ulaganja u zajednički poduhvat	-	-	-	(1.733)	(1.733)
Dobit iz redovnog poslovanja prije oporezivanja	14.248	61.698	13.340	(8.376)	80.910
Porez na dobit	-	-	-	-	(8.768)
Ostali sveobuhvatni gubitak	-	-	-	(57)	(57)
Dobit iz redovnog poslovanja	14.248	61.698	13.340	(8.433)	72.085
Ukupna imovina	715.093	1.788.061	1.593.652	870.946	4.967.752
Ukupne obaveze	1.312.706	2.762.525	257.619	53.592	4.386.442
Neto imovina po segmentima	(597.613)	(974.465)	1.336.033	817.355	581.310

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

8. PRIHODI OD KAMATA I SLIČNI PRIHODI PO EFEKTIVNOJ KAMATNOJ STOPI

	2022.	2021.
<i>Kredit i potraživanja</i>		
- od stanovništva	104.510	102.971
- od privrednih društava	30.080	31.096
- od banaka	2.625	41
Ostali kamatni prihod	319	365
Modifikacije	111	2
<i>Ulaganja u vrijednosne papire po amortiziranom trošku</i>	2.391	2.151
Prihodi od kamata i slični prihodi po efektivnoj kamatnoj stopi od finansijske imovine po amortizovanom trošku	140.036	136.626
<i>Prihodi od kamata i slični prihodi po efektivnoj kamatnoj stopi od finansijske imovine po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha</i>	857	647
Prihodi od kamata i slični prihodi po efektivnoj kamatnoj stopi od finansijske imovine po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	857	647
Prihodi od kamata i slični prihodi po efektivnoj kamatnoj stopi	140.893	137.273

9. RASHODI OD KAMATA I SLIČNI RASHODI PO EFEKTIVNOJ KAMATNOJ STOPI

	2022.	2021.
Banke	10.922	11.802
Stanovništvo	3.755	5.182
Privredna društva	2.401	3.843
Kamate po ugovorima za najam (Napomena 31.4)	164	182
Ostalo	1.060	1.774
Rashodi od kamata i slični rashodi po efektivnoj kamatnoj stopi po finansijskim obavezama po amortizovanom trošku	18.302	22.783

10. PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	2022.	2021.
Glavne uslužne linije		
Kartični poslovi	43.385	37.865
Platni promet	31.421	27.665
Održavanje računa	19.029	16.925
Konverzije stranih valuta	9.954	9.103
Osiguranja	4.742	4.735
Održavanje računa za nerezidente	3.420	3.051
Upravljačke provizije	5.452	4.245
Ostalo	3.137	3.506
Ukupno prihodi od naknada i provizija po ugovorima sa klijentima	120.540	107.095
Garancije i odobreni i neiskorišteni krediti	6.239	5.895
	126.779	112.990

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

11. RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	2022.	2021.
Transakcije po kartičnim računima	23.071	20.932
Usluge CBBH	2.089	1.933
Garancije	966	983
SMS usluge	827	418
S.W.I.F.T. usluge	794	760
Ostalo	2.577	2.016
	30.324	27.042

12. UMANJENJA VRIJEDNOSTI I REZERVISANJA

	2022.	2021.
Neto kreditni gubici/(neto otpuštanja ranije priznatih kreditnih gubitaka) od finansijske imovine po amortizovanom trošku (Napomena 24)	9.737	19.428
Rezervisanja / (neto otpuštanja ranije priznatih rezervisanja) za kreditni rizik preuzetih obaveza i datih garancija (Napomena 32)	749	(7.144)
Rezervisanja / (neto otpuštanja ranije priznatih rezervisanja) za sudske sporove (Napomena 32)	622	(1.794)
Ostala rezervisanja / (neto otpuštanja ranije priznatih rezervisanja) (Napomena 32)	2.028	1.761
	13.136	12.251

13. OSTALI NETO GUBICI OD FINANSIJSKE IMOVINE

	2022.	2021.
Neto dobiti/(gubici) od modifikacija finansijske imovine po amortizovanom trošku koje nisu rezultirale prestankom priznavanja (Napomena 24.3)	425	14
Neto efekti promjene vrijednosti finansijske imovine po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (Napomena 22)	(140)	113
	285	127

14. NETO POZITIVNE KURSNE RAZLIKE

	2022.	2021.
Neto pozitivne kursne razlike iz kupoprodaje deviza	21.671	17.271
Neto kursne razlike po osnovu poravnanja sa CBBH	(174)	(106)
	21.497	17.165

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

15. NETO GUBICI OD DUGOROČNE NEFINANSIJSKE IMOVINE

	2022.	2021.
(Neto gubici od umanjenja vrijednosti) / neto dobiti od otpuštanja ranije priznatih gubitaka od umanjenja vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme (<i>Napomena 25</i>)	(812)	11.116
(Neto gubici od umanjenja vrijednosti) / neto dobiti od otpuštanja ranije priznatih gubitaka od umanjenja vrijednosti investicijskih nekretnina (<i>Napomena 27</i>)	(141)	603
Neto (gubici) od otuđenja nekretnina, postrojenja i opreme	<u>(639)</u>	<u>(235)</u>
	<u>(1.592)</u>	<u>11.484</u>

16. PRIHODI OD DIVIDENDI

	2022.	2021.
Ostali prihodi od dividendi	<u>-</u>	<u>81</u>
	<u>-</u>	<u>81</u>

17. OSTALI PRIHODI

	2022.	2021.
Prihodi po osnovu naplaćenih kamata za nekvalitetne kredite	2.976	4.478
Otpuštanje obračunatih troškova iz prethodnih perioda	2.713	1.830
Prihodi od zakupa	3.962	4.577
Blagajnički viškovi	21	25
Ostali prihodi	<u>4.043</u>	<u>3.853</u>
	<u>13.715</u>	<u>14.763</u>

18. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

	2022.	2021.
Plate	33.847	31.151
Porezi i doprinosi	21.734	19.648
Troškovi otpremnina	354	478
Ostali troškovi zaposlenih	<u>1.587</u>	<u>990</u>
	<u>57.522</u>	<u>52.266</u>

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

19. OSTALI TROŠKOVI I RASHODI

	2022.	2021.
Troškovi tekućeg održavanja	12.697	10.573
Troškovi premije osiguranja štednih uloga i kredita	10.341	10.389
Troškovi usluga	8.734	7.277
Troškovi konsultantskih usluga	5.010	3.527
Troškovi telekomunikacije	3.850	3.318
Troškovi premije osiguranja imovine	3.906	3.894
Troškovi marketinga	3.401	3.450
Troškovi naknada supervizoru FBA	3.093	3.112
Troškovi energije	2.000	1.694
Troškovi profesionalnih usluga	2.305	530
Materijalni troškovi	1.787	1.148
Ostali troškovi rente (<i>Napomena 31.4</i>)	1.476	1.220
Troškovi poreza i administracije	1.414	977
Troškovi reprezentacije	1.131	706
Obrazovanje	376	255
Troškovi prevoza	389	187
Donacije	256	276
Troškovi komunalnih usluga	229	245
Ostali troškovi i rashodi	3.628	4.713
	66.025	57.490

20. POREZ NA DOBIT

Ukupni porez priznat u bilansu uspjeha može se prikazati kako slijedi:

	2022.	2021.
Tekući porez na dobit	10.844	8.529
Odgođeni porez na dobit	(3.741)	(239)
	7.103	8.768

20. POREZ NA DOBIT (NASTAVAK)

Usklađivanje oporezive dobiti iskazane u poreskom bilansu sa računovodstvenom dobiti može se prikazati na sljedeći način:

	2022.	2021.
Dobit prije poreza na dobit	101.237	80.784
Porez na dobit po stopi od 10%	10.124	8.091
Umanjenje poreza na osnovu učešća u kapitalu drugih i ostalih prihoda	(1.612)	(1.167)
Povećanje poreza na osnovu nepriznatih rashoda	3.852	2.676
Umanjenje porezne osnovice na osnovu poreznih olakšica (novozaposleni radnici)	(1.545)	(1.558)
Ostale promjene	25	157
<i>Odgođena poreska imovina - razgraničene naknade</i>	202	153
<i>Odgođena poreska imovina – amortizacija</i>	(20)	-
<i>Odgođena poreska imovina - ostala rezervisanja</i>	(2.438)	-
<i>Odgođena poreska imovina - umanjenje vrij.nekretnina</i>	(1.784)	(9)
<i>Odgođena poreska obaveza - amortizacija (niže stope)</i>	299	425
Porez na dobit	7.103	8.768
Efektivna poreska stopa	7,02%	10,84%

Grupa obračunava porez na dobit po stopi od 10% u skladu sa propisima za porez na dobit pravnih lica važećih u Bosni i Hercegovini.

Nepriznati rashodi uključuju nepriznate rashode na ime reprezentacije, rezervisanja za rizike i obaveze, rashode po osnovu ispravke vrijednosti potraživanja.

Neoporezivi prihodi uključuju prihod po osnovu učešća u kapitalu, otpuštanje rezervisanja za rizike i obaveze koja su u ranijem periodu bila porezno nepriznat rashod.

Novi način prikazivanja stavki usklađivanja oporezive dobiti iskazane u poreskom bilansu sa računovodstvenom dobiti je proistekao iz početnog priznavanja po osnovu razlika vezanim za Ostala rezervisanja, Uskladjivanje vrijednosti imovine nekretnina/ulaganja, koje dosad nisu bile priznate/knjižene kao odgođena poreska imovina/obaveze.

Promjena odloženih poreskih sredstava može se prikazati kako slijedi:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Stanje na početku perioda	213	53
Povećanje odgođene porezne imovine	4.040	160
Stanje na kraju perioda	4.253	213

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

20. POREZ NA DOBIT (NASTAVAK)

Grupa je priznala odgođenu poresku imovinu na osnovu privremenih razlika nastalih iskazivanjem neiskazanih prihoda/rashoda po osnovu ostalih rezervisanja, , po osnovu umanjenja vrijednosti nekretnina i ulaganja, kao i po osnovu ubrzane amortizacije, odnosno razlike troška amortizacije između pune porezno dozvoljene stope i računovodstveno priznatih nižih stopa amortizacije.

Promjena odloženih poreskih obaveza može se prikazati kako slijedi:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Stanje na početku perioda	1.376	977
Priznate odgođene poreske obaveze	329	399
Stanje na kraju perioda	1.705	1.376

21. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Novac u blagajni u domaćoj valuti	639.506	587.513
Novac u blagajni u stranoj valuti	72.114	78.866
Novčana sredstva na računu kod CBBH	401.900	639.256
Novčana sredstva na računima kod depozitnih institucija do 30 dana	222.098	223.526
Manje: umanjenje vrijednosti	(801)	(1.098)
	1.334.817	1.528.063

Kamatna stopa na plasmane u EUR iznosila je od 0,7% do 1,88% godišnje tokom 2022. godine, ili od -0,98% do -0,00% godišnje tokom 2021. godine. Kamatna stopa na MM plasmane u USD iznosila je od 0,02% do 4,1% godišnje tokom 2022. godine, ili je od -0,15% do 0,1% godišnje tokom 2021. godine. Kamatna stopa na plasmane u drugim valutama kretala se od -0,9% do 3,45% godišnje tokom 2022. godine ili od -1,15% do 1,45% godišnje tokom 2021. godine.

Promjene umanjenja vrijednosti za očekivane gubitke mogu se prikazati kako slijedi:

	2022.	2021.
Stanje na početku perioda	1.098	1.364
Otpuštanje umanjenja vrijednosti (Napomena 12)	(297)	(266)
Stanje na kraju perioda	801	1.098

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

22. FINANSIJSKA IMOVINA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ BILANS USPJEHA

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Kredit i potraživanja dati klijentima po fer vrijednosti	17.669	20.284
Usklađenje za fer vrijednost	(310)	(450)
	<u>17.359</u>	<u>19.834</u>

Promjene fer vrijednosti kredita koje se mjere po fer vrijednosti mogu se prikazati kako slijedi:

	2022.	2021.
Stanje 1. januar	450	337
Neto promjena fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (<i>Napomena 13</i>)	(140)	113
	<u>310</u>	<u>450</u>

23. FINANSIJSKA IMOVINA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALI UKUPNI REZULTAT

Ulaganja u instrumente kapitala kako slijedi:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Vlasnički vrijednosni papiri koji kotiraju:		
S.W.I.F.T. Belgija	171	143
Sarajevska berza vrijednosnih papira	322	322
Vlasnički vrijednosni papiri koji ne kotiraju:		
Registar vrijednosnih papira FBiH	32	32
Velprom d.d. Sanski Most	1	1
	<u>526</u>	<u>498</u>

Kretanja fer vrijednosti ove imovine bila su kako slijedi:

	2022.	2021.
Stanje na početku perioda	498	555
Dobit / (Gubitak) od promjene fer vrijednost	28	(57)
	<u>526</u>	<u>498</u>

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

24. FINANSIJSKA IMOVINA PO AMORTIZOVANOM TROŠKU

24.1 OBAVEZNA REZERVA KOD CENTRALNE BANKE BIH

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Obavezna rezerva	422.627	416.375
Manje: umanjene vrijednosti	<u>(423)</u>	<u>(416)</u>
	<u>422.204</u>	<u>415.959</u>

Minimalna obavezna rezerva izračunava se kao procenat prosječnog iznosa ukupnih depozita i pozajmljenih sredstava za svaki radni dan u toku 10 kalendarskih dana nakon perioda održavanja obavezne rezerve.

Od 1. jula 2016. godine primjenjuje se jedinstvena kamatna stopa od 10% ukupnih kratkoročnih i dugoročnih depozita i pozajmljenih sredstava.

Gotovina koja se drži kao obavezna rezerva na računu CBBiH nije dostupna za korištenje bez posebnog odobrenja CBBiH i FBA.

Promjene umanjena vrijednosti za očekivane gubitke mogu se prikazati kako slijedi:

	2022.	2021.
Stanje na početku perioda	416	423
Neto promjena umanjena vrijednosti (Napomena 12)	<u>7</u>	<u>(7)</u>
Stanje na kraju perioda	<u>423</u>	<u>416</u>

24.2 DEPOZITI KOD DRUGIH BANAKA

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Depoziti kod drugih banaka	319.567	185.922
Manje: umanjene vrijednosti	<u>(436)</u>	<u>(224)</u>
	<u>319.131</u>	<u>185.698</u>

Promjene umanjena vrijednosti za očekivane gubitke mogu se prikazati kako slijedi:

	2022.	2021.
Stanje na početku perioda	224	569
Neto promjena umanjena vrijednosti (Napomena 12)	<u>212</u>	<u>(345)</u>
Stanje na kraju perioda	<u>436</u>	<u>224</u>

Kamatna stopa na plasmane (preko 30 dana) u EUR iznosila je od 0,85% do 1,70% godišnje tokom 2022. godine, ili od -0,55% do -0,55% godišnje tokom 2021. godine. Kamatna stopa na plasmane u USD iznosila je od 0,02% do 0,06% godišnje tokom 2021. godine. Kamatna stopa na plasmane u drugim valutama kretala se od -0,6% do 3,30% godišnje tokom 2022. godine ili od -0,85% do 0,25% godišnje tokom 2021. godine.

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

24. FINANSIJSKA IMOVINA PO AMORTIZOVANOM TROŠKU (NASTAVAK)

24.3 KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Kredit i potraživanja dati klijentima po amortizovanom trošku	2.640.802	2.555.522
Potraživanja po finansijskom najmu	104.238	94.936
Manje umanjenje vrijednosti	<u>(171.822)</u>	<u>(194.852)</u>
	<u>2.573.218</u>	<u>2.455.606</u>

Promjene umanjenja vrijednosti kredita odobrenih po amortizovanoj vrijednosti mogu se prikazati kako slijedi:

	2022.	2021.
Stanje na početku perioda	194.852	195.052
Otpis	(32.491)	(3.817)
Ostali transferi	(701)	(15.825)
Neto efekti od modifikacija finansijske imovine po amortizovanom trošku koje nisu rezultirale prestankom priznavanja (<i>Napomena 13</i>)	425	14
Povećanje ispravke vrijednosti (<i>Napomena 12</i>)	<u>9.737</u>	<u>19.428</u>
Stanje na kraju perioda	<u>171.822</u>	<u>194.852</u>

Analiza kredita i potraživanja prema izvornom dospijeću je kako slijedi:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
<i>Kratkoročni krediti:</i>		
Kratkoročni krediti u domaćoj valuti	536.953	499.207
Kratkoročni krediti u stranoj valuti (uključujući valutnu klauzulu)	<u>52.052</u>	<u>45.142</u>
	589.005	544.349
<i>Dugoročni krediti:</i>		
Dugoročni krediti u domaćoj valuti	1.026.130	778.090
Dugoročni krediti u stranoj valuti (uključujući valutnu klauzulu)	<u>1.129.905</u>	<u>1.328.019</u>
	2.156.035	2.106.109
Ukupno krediti prije umanjenja vrijednosti	<u>2.745.040</u>	<u>2.650.458</u>
Manje umanjenje vrijednosti	<u>(171.822)</u>	<u>(194.852)</u>
	<u>2.573.218</u>	<u>2.455.606</u>

Kratkoročni krediti odobravani su na period od 30 do 365 dana. Većina kratkoročnih kredita u domaćoj valuti odobrava se klijentima za obrtni kapital. Dugoročni krediti se uglavnom odobravaju fizičkim licima a proizvodi su Nenamjenski i Stambeni krediti.

Za klijente SME, krediti koji su odobreni na period od 30 do 365 dana (kratkoročni) su krediti za obrtna sredstva i overdraft, dugoročni krediti na period duži od 365 dana su investicijski krediti i trajna obrtna sredstva.

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

24. FINANSIJSKA IMOVINA PO AMORTIZOVANOM TROŠKU (NASTAVAK)

24.3 KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA (NASTAVAK)

Analiza ukupnih kredita odobrenih klasificiranih po poslovnim granama je kako slijedi:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.	31. decembar 2021.
	Bruto knjigovodstvena vrijednost	Očekivani kreditni gubitak	Bruto knjigovodstvena vrijednost	Očekivani kreditni gubitak
Stanovništvo	1.716.648	(129.269)	1.656.925	(124.790)
A - Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	11.493	(170)	13.675	(3.198)
B - Vađenje ruda i kamena	1.389	(15)	1.641	(37)
C - Prerađivačka industrija	231.637	(14.436)	235.836	(31.786)
D - Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	10.267	(62)	2.917	(16)
E - Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	11.715	(145)	9.483	(689)
F - Građevinarstvo	35.084	(1.402)	38.408	(1.115)
G - Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	532.861	(20.436)	515.282	(21.897)
H - Prijevoz i skladištenje	68.288	(2.908)	64.813	(5.724)
I - Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hoteljerstvo i ugostiteljstvo)	5.707	(463)	14.458	(2.581)
J - Informacije i komunikacije	27.302	(386)	26.882	(564)
K - Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	19.546	(220)	10.023	(102)
L - Poslovanje nekretninama	6.258	(139)	5.578	(272)
M - Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	16.256	(545)	14.971	(892)
N - Administrativne i pomodne uslužne djelatnosti	8.528	(403)	6.655	(468)
O - Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	33.786	(561)	22.622	(383)
P - Obrazovanje	1.281	(109)	1.029	(78)
Q - Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	4.527	(67)	6.559	(87)
R - Umjetnost, zabava i rekreacija	372	(4)	390	(4)
S - Ostale uslužne djelatnosti	2.085	(82)	2.310	(169)
U - Djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela	10	-	1	-
Ukupno krediti	2.745.040	(171.822)	2.650.458	(194.852)

24.4 OSTALA FINANSIJSKA IMOVINA PO AMORTIZOVANOM TROŠKU

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Dužnički instrumenti po amortiziranom trošku	248.082	167.175
Potraživanja za naknade	1.921	2.572
Ostala finansijska imovina	28.933	21.540
	278.936	191.287

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

24. FINANSIJSKA IMOVINA PO AMORTIZOVANOM TROŠKU (NASTAVAK)

24.4.1 DUŽNIČKI INSTRUMENTI PO AMORTIZOVANOM TROŠKU

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Državne obveznice	215.240	121.077
Korporativne obveznice	34.849	47.407
	250.089	168.484
Manje: umanjene vrijednosti	(2.007)	(1.309)
	248.082	167.175

Promjene u umanjenju vrijednosti finansijskih sredstava koja se mjere po amortizovanom trošku mogu se prikazati kako slijedi:

	2022.	2021.
Stanje na početku godine	1.309	1.095
Neto promjena umanjenja vrijednosti (Napomena 12)	698	214
Stanje na kraju godine	2.007	1.309

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Državne i slične obveznice:		
Austrija	47.935	15.665
Sjeverna Makedonija	31.604	19.192
Republika Srpska, BiH	27.819	28.109
Francuska	26.664	31.919
Poljska	23.461	-
Vlada Kantona Sarajevo	21.380	1.755
Republika Srbija	18.724	21.958
Belgija	9.918	-
Federacija Bosne i Hercegovine, BiH	5.796	1.248
Korporativne obveznice:		
NIBC Bank	9.498	23.460
International Finance Corporation	8.638	8.213
Europska banka za obnovu i razvoj	8.324	7.797
KFW	8.321	7.859
	248.082	167.175

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
 (Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

24. FINANSIJSKA IMOVINA PO AMORTIZOVANOM TROŠKU (NASTAVAK)

24.4.2 OSTALA FINANSIJSKA IMOVINA PO AMORTIZOVANOM TROŠKU

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Potraživanja za poslovanje kreditnim karticama	20.525	12.860
Ostala finansijska imovina	9.471	9.218
Potraživanja po osnovu spot transakcija i arbitraža u stranoj valuti	3.633	4.634
Manje: umanjenje vrijednosti	<u>(4.696)</u>	<u>(5.172)</u>
	<u>28.933</u>	<u>21.540</u>

Promjene u umanjenju vrijednosti finansijskih sredstava koja se mjere po amortizovanom trošku mogu se prikazati kako slijedi:

	2022.	2021.
Stanje na početku godine	5.172	5.572
Umanjenja vrijednosti (<i>Napomena 12</i>)	<u>(476)</u>	<u>(400)</u>
Stanje na kraju godine	<u>4.696</u>	<u>5.172</u>

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

25. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

	Građevine i zemljište	Vozila	Uredska oprema	Investicije u toku	Ulaganja u tuđe nekretnine	Ukupno
NABAVNA VRIJEDNOST						
Na dan 31. decembar 2020. godine	100.790	1.413	59.055	4.978	7.011	173.247
Nabavke	-	-	48	2.405	-	2.453
Prijenos u upotrebu	55	-	4.381	(4.667)	231	-
Otpisi i otuđenja	-	-	(1.887)	-	(7)	(1.894)
Vrijednosno usklađenje	-	-	(2)	-	-	(2)
Na dan 31. decembar 2021. godine	100.845	1.413	61.595	2.716	7.235	173.804
Nabavke	-	58	59	7.550	-	7.667
Prijenos u upotrebu	464	-	5.377	(5.961)	120	-
Prijenos na investicijske nekretnine (Napomena 27.)	(323)	-	-	-	-	(323)
Otpisi i otuđenja	-	(150)	(5.573)	-	(187)	(5.910)
Na dan 31. decembar 2022. godine	100.986	1.321	61.458	4.305	7.168	175.238
AKUMULIRANA AMORTIZACIJA						
Na dan 31. decembar 2020. godine	16.452	786	43.000	-	3.514	63.753
Amortizacija	1.799	176	4.434	-	1.101	7.510
Otpisi i otuđenja	-	-	(1.807)	-	(7)	(1.814)
Vrijednosno usklađenje (Napomena 15)	11.116	1	(2)	-	-	11.115
Na dan 31. decembar 2021. godine	29.367	963	45.625	-	4.608	80.563
Amortizacija	1.639	158	4.687	-	1.002	7.486
Prijenos na na investicijske nekretnine (Napomena 27.)	(69)	(25)	-	-	-	(94)
Otpisi i otuđenja	-	(89)	(5.530)	-	(171)	(5.790)
Vrijednosno usklađenje (Napomena 15)	(812)	-	-	-	-	(812)
Na dan 31. decembar 2022. godine	30.125	1.007	44.782	-	5.439	81.353
NETO KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST						
Na dan 31. decembar 2021. godine	71.478	450	15.970	2.716	2.627	93.245
Na dan 31. decembar 2022. godine	70.861	314	16.676	4.305	1.729	93.885

Na dan 31. decembar 2022. godine izvršeno je vrijednosno usklađenje neto knjigovodstvene vrijednosti nekretnina sa njihovom tržišnom vrijednošću.

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

25. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (NASTAVAK)

IMOVINA POD OPERATIVNIM NAJMOM

	Vozila	Oprema	Ukupno
NABAVNA VRIJEDNOST			
Na dan 31. decembar 2020. godine	14.242	22	14.264
Nabavke	2.289	-	2.289
Prenos na zalihe	(2.506)	-	(2.506)
Smanjenja	(683)	-	(683)
Na dan 31. decembar 2021. godine	13.342	22	13.364
Nabavke	3.852	-	3.852
Prenos na zalihe	4.132)	-	(4.132)
Smanjenja	(777)	-	(777)
Na dan 31. decembar 2022. godine	12.285	22	12.307
Ispravka vrijednosti			
Na dan 31. decembar 2020. godine	4.238	22	4.260
Amortizacija	2.192	-	2.192
Prenos na zalihe	(1.498)	-	(1.498)
Smanjenja	(442)	-	(442)
Na dan 31. decembar 2021. godine	4.490	22	4.512
Amortizacija	2.020	-	2.020
Prenos na zalihe	(2.407)	-	(2.407)
Smanjenja	(344)	-	(344)
Na dan 31. decembar 2022. godine	3.759	22	3.781
NETO KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST			
Na dan 31. decembar 2021. godine	8.852	-	8.852
Na dan 31. decembar 2022. godine	8.526	-	8.526

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
 (Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

26. IMOVINA SA PRAVOM KORIŠTENJA

	Građevinski objekti	ATM	Ukupno
NABAVNA VRIJEDNOST			
Stanje na dan 31.decembra 2020. godine	12.293	2.194	14.487
Povećanje (novi ugovori o najmu)	5.263	296	5.559
Smanjenje (prijeveremeni raskid ugovora)	(6.454)	(190)	(6.644)
Stanje na dan 31. decembar 2021. godine	11.102	2.300	13.402
Povećanje (novi ugovori o najmu)	2.571	210	2.781
Smanjenje (prijeveremeni raskid ugovora)	(2.182)	(141)	(2.323)
Stanje na dan 31. decembar 2022. godine	11.491	2.369	13.860
AKUMULIRANA AMORTIZACIJA			
Stanje na dan 31.decembra 2020. godine	4.487	473	4.960
Amortizacija (<i>Napomena 31.4</i>)	2.457	502	2.959
Isknjiženje (prijevremeni raskid ugovora)	(2.261)	(44)	(2.305)
Stanje na dan 31. decembar 2021. godine	4.683	931	5.614
Amortizacija (<i>Napomena 31.4</i>)	2.108	504	2.612
Isknjiženje (prijevremeni raskid ugovora)	(604)	(46)	(650)
Stanje na dan 31. decembar 2022. godine	6.187	1.389	7.576
NETO KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST			
Stanje na dan 31. decembar 2021. godine	6.419	1.369	7.788
Stanje na dan 31. decembar 2022. godine	5.304	980	6.285

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

27. ULAGANJA U INVESTICIJSKE NEKRETNINE

ULAGANJA U INVESTICIJSKE NEKRETNINE

NABAVNA VRIJEDNOST

Stanje na dan 1. januara 2021. godine	Ukupno 35.998
Prijenos u upotrebu	(746)
Stanje na dan 31. decembar 2021. godine	35.252
Prijenos sa vlastitih nekretnina (Napomena 25)	323
Stanje na dan 31. decembar 2022. godine	35.575

AKUMULIRANA AMORTIZACIJA

Stanje na dan 1. januara 2021. godine	5.445
Amortizacija	561
Vrijednosno usklađenje (Napomena 15)	603
Stanje na dan 31. decembar 2021. godine	6.609
Amortizacija	694
Prijenos sa vlastitih nekretnina (Napomena 25)	69
Vrijednosno usklađenje (Napomena 15)	(141)
Stanje na dan 31. decembar 2022. godine	7.231
 Stanje na dan 31. decembar 2021. godine	 28.643
Stanje na dan 31. decembar 2022. godine	28.344

Fer vrijednost investicijskih nekretnina Grupa bila je kako slijedi:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Zgrade	33.465	30.613
	33.465	30.613

Fer vrijednost ulaganja u nekretnine na dan 31. decembra 2022. godine, procijenili su interni procjenitelji zaposleni u Banci koji imaju odgovarajuće kvalifikacije i nedavno iskustvo u procjeni imovine po fer vrijednosti na relevantnim lokacijama, kao i eksterni procjenitelji za pojedine investicijske nekretnine.

Fer vrijednosti investicijskih nekretnina Grupe utvrđena je metodom tržišne vrijednosti koja odražava sadašnju vrijednost na tržištu, uzimajući u obzir građevinsku vrijednost objekta i druge faktore (lokacija, upotrebljivost, kvalitet i drugi faktori). Nije bilo promjena u iznosu procjene kao i u tehnici mjerenja vrijednosti tokom godine.

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

28. NEMATERIJALNA IMOVINA

	Ostala nematerijalna imovina	Investicije u toku	Ukupno
NABAVNA VRIJEDNOST			
Na dan 31. decembar 2020. godine	39.016	5.980	44.996
Nabavke	83	4.125	4.208
Prijenos u upotrebu	5.504	(5.504)	-
Otpisi i otuđenja	(20)	-	(20)
Na dan 31. decembar 2021. godine	44.583	4.601	49.184
Nabavke	56	10.536	10.592
Prijenos u upotrebu	1.659	(1.659)	-
Otpisi i otuđenja	(50)	-	(50)
Na dan 31. decembar 2022. godine	46.248	13.478	59.726
AKUMULIRANA AMORTIZACIJA			
Na dan 31. decembar 2020. godine	29.712	-	29.712
Amortizacija	2.994	-	2.994
Otpisi	(6)	-	(6)
Na dan 31. decembar 2021. godine	32.700	-	32.700
Amortizacija	3.608	-	3.608
Otpisi	(50)	-	(50)
Na dan 31. decembar 2022. godine	36.258	-	36.258
NETO KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST			
Na dan 31. decembar 2021. godine	11.883	4.601	16.483
Na dan 31. decembar 2022. godine	9.990	13.478	23.469

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

29. ULAGANJA U ZAJEDNIČKE PODUHVA TE			31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
ESP BH d.o.o. Sarajevo	Informacijske i druge usluge	45,00%	1.225	2.958
Udio u rezultatu zajedničkog poduhvata			(1.225)	(1.733)
Neto vrijednost			-	1.225
30. OSTALA IMOVINA I POTRAŽIVANJA			31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Unaprijed plaćeni troškovi			1.867	1.166
Blagajnički manjkovi			713	1.019
Potraživanja za avanse			414	313
Zalihe			284	243
Ostala imovina i potraživanja			3.585	2.709
			6.863	5.450
31. FINANSIJSKE OBAVEZE PO AMORTIZOVANOM TROŠKU				
31.1 DEPOZITI KOD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA			31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Tekući računi u domaćoj valuti			1.828	1.051
Tekući računi u stranoj valuti			22	60
			1.850	1.111
Kratkoročni depoziti u domaćoj valuti			46.129	37.411
Kratkoročni depoziti u stranoj valuti			4.313	4.615
			50.442	42.026
Dugoročni depoziti u domaćoj valuti			72.998	90.875
Dugoročni depoziti u stranoj valuti			19.114	19.114
			92.112	109.989
			144.404	153.126

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

31. FINANSIJSKE OBAVEZE PO AMORTIZOVANOM TROŠKU (NASTAVAK)

31.2. DEPOZITI OD KLIJENATA

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Tekući računi od klijenata u domaćoj valuti	875.995	746.775
	<u>875.995</u>	<u>746.775</u>
Depoziti po viđenju pravna lica u domaćoj valuti	1.215.922	1.123.579
Depoziti po viđenju pravna lica u stranoj valuti	317.632	254.553
	<u>1.533.554</u>	<u>1.378.132</u>
Depoziti po viđenju stanovništvo u domaćoj valuti	249.936	289.330
Depoziti po viđenju stanovništvo u stranoj valuti	573.344	598.751
	<u>823.280</u>	<u>888.081</u>
Oročeni depoziti od pravnih lica u domaćoj valuti	18.977	139.814
Oročeni depoziti od pravnih lica u stranoj valuti	84.055	4.247
	<u>103.032</u>	<u>144.061</u>
Oročeni depoziti od stanovništva u domaćoj valuti	157.807	191.803
Oročeni depoziti od stanovništva u stranoj valuti	478.034	550.777
	<u>635.841</u>	<u>742.580</u>
	<u>3.971.702</u>	<u>3.899.629</u>

Tokom 2022. godine kamatne stope su se kretale kako slijedi:

- depoziti po viđenju u KM – 0 % godišnje (2021.: 0,00% godišnje),
- depoziti po viđenju u stranim valutama - 0% godišnje (2021.: 0,00% godišnje),
- kratkoročni depoziti – 0,01% % do 0,20% % godišnje (2021.: od 0,01% do 0,20% godišnje),
- dugoročni depoziti – 0,01% % do 0,30% % godišnje (2021.: od 0,01% do 0,30% godišnje).

31.3. UZETI KREDITI

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Subordinirani dug	106.803	61.804
Ostali uzeti krediti od banaka	169.276	182.135
	<u>276.079</u>	<u>243.939</u>

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

31. FINANSIJSKE OBAVEZE PO AMORTIZOVANOM TROŠKU (NASTAVAK)

31.3. UZETI KREDITI (NASTAVAK)

Subordinirani dug je klasifikovan kako slijedi:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Komercijalne banke – povezane strane	61.804	61.804
Komercijalne banke – ostali	44.984	-
Kamate na subordinirani dug	15	-
	<u>106.803</u>	<u>61.804</u>

Aktivna je jedna kreditna linija od povezanih lica odobrena 27. septembra 2013. godine, u ukupnom iznosu od 61.804 hiljade KM i uključuje samo obavezu po glavnici. Rok dospjeća ovog kredita je 31. decembar 2024. godine. Otplata kredita će biti jednokratno, u punom iznosu, na definisani datum otplate.

Dana 14. novembra 2022. godine potpisana je nova kreditna linija sa karakterom subordiniranog duga od lica koje nije povezano sa Bankom – EFSE (komercijalne banke –ostali) u ukupnom iznosu 44.984 hiljade KM i rokom dospjeća 18. novembar 2032. te planiranom otplatom kredita jednokratno, u punom iznosu, na definisani datum otplate. U slučaju likvidacije ili stečaja Banke, obaveze iz subordiniranog duga podređene su ostalim obavezama Banke.

Subordinirani dug se može iskoristiti kao dodatno povećanje kapitala za regulatorne svrhe, uz odobrenje regulatora.

Dugoročni krediti od ino banaka i nebankarskih kreditnih institucija dobijeni su od supranacionalnih i razvojnih banaka.

Kamatne stope na cjelokupan portfolio dugoročnih kreditnih linija od banaka i drugih finansijskih institucija za period zaključno sa 31. decembra 2022. godine kretale su se u rasponu od 0,05% do 2,28% godišnje (fiksne stope) i 6M EURIBOR +0,20 % do 6M EURIBOR + 1,80% (varijabilne stope). Kamatne stope sa 31.12.2020. kretale su se u rasponu od 0,05% do 2,28% godišnje (fiksne stope) i 3M EURIBOR + 1,65% do 6M EURIBOR + 1,80% (varijabilne stope).

31.4. OBAVEZE PO OSNOVU NAJMOVA

	Valuta	Nominalna kamatna stopa	Ugovoreno/ očekivano dospijeće	Sadašnja vrijednost 31. decembar 2022.	Sadašnja vrijednost 31. decembar 2021.
Obaveze za najam – poslovni prostor	KM	2%	2022-2029	5.431	6.542
Obaveze za najam – ATM	KM	2%	2022-2025	1.003	1.391
				<u>6.434</u>	<u>7.933</u>

Grupa je u 2022. godini priznala imovinu sa pravom korištenja i pripadajuće obaveze po najmu ATM-ova za koje je procijenjeno da zbog vrijednosti ugovora zadovoljavaju uslove za priznavanjem u skladu sa MSFI 16 "Najmovi".

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

31. FINANSIJSKE OBAVEZE PO AMORTIZOVANOM TROŠKU (NASTAVAK)

31.4. OBAVEZE PO OSNOVU NAJMOVA (NASTAVAK)

Najmovi u kojim je Grupa najmoprimac

Ugovori o najmu odnose se na poslovne prostore u kojim Grupa obavlja svoju djelatnost i vozila. Pojedinačni ugovori imaju različito trajanja i datum dospjeća kako je prikazano u tabeli iznad.

Imovina sa pravom korištenja je prikazana odvojeno u izvještaju o finansijskom položaju i u Napomeni 26.

Iznosi prikazani u bilansu uspjeha

	2022.	2021.
Ugovori o zajmu prema MSFI 16		
Kamate po ugovorima o najmu (<i>Napomena 9</i>)	164	182
Amortizacija sredstava sa pravom korištenja (<i>Napomena 26</i>)	2.612	2.959
Trošak zakupa za ugovore male vrijednosti i kratkoročne ugovore (<i>Napomena 19</i>)	1.476	1.220
	<u>4.252</u>	<u>4.361</u>

Iznosi priznati u izvještaju o gotovinskim tokovima

	2022.	2021.
Ukupni odlivi po osnovu najмова	6.014	8.434

31.5 OSTALE FINANSIJSKE OBAVEZE PO AMORTIZOVANOM TROŠKU

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Obaveze po osnovu kartičnog poslovanja	15.586	8.957
Ostale finansijske obaveze	5.217	9.600
Obaveze prema dobavljačima	1.233	516
Obaveze za ostale poreze	1.226	847
Ostale obaveze prema zaposlenima	200	199
	<u>23.462</u>	<u>20.119</u>

32. REZERVISANJA

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Kreditni rizik preuzetih obaveza i datih garancija	16.845	16.097
Sudski sporovi	12.542	11.920
Ostala rezervisanja	12.690	10.662
	<u>42.077</u>	<u>38.679</u>

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

32. REZERVISANJA (NASTAVAK)

Promjene u rezervisanju za finansijske garancije i odobrene a neiskorištene kredite:

	2022.	2021.
Stanje na početku perioda	16.097	23.241
Promjene u rezervisanju (<i>Napomena 12</i>)	749	(7.144)
Stanje na kraju perioda	16.845	16.097

Rezervisanja za finansijske garancije i odobrene a neiskorištene kredite

U okviru redovnog poslovanja, Grupa ulazi u kreditne obaveze koje se evidentiraju na vanbilansnim to je dobroračunima i prvenstveno uključuju garancije, akreditive i neiskorištene kredite.

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Neopozive obaveze za davanje kredita	713.310	670.689
Izdate garancije	322.295	300.733
Akreditivi	7.613	11.986
Ostale stavke vanbilansne izloženosti	9.673	9.012
	1.052.891	992.420

Rezervisanja za sudske sporove

Kretanja u rezervama za sudske postupke su:

	2022.	2021.
Stanje na početku perioda	11.920	13.714
Promjene u rezervisanju (<i>Napomena 12</i>)	622	(1.794)
Stanje na kraju perioda	12.542	11.920

Promjene rezervacija za ostale naknade zaposlenima su:

	Godišnji odmor	Otpremnine	Ostala rezervisanja	Ukupno
Stanje na dan 1. januar 2021.	1.353	2.658	8.486	12.497
Promjene u rezervisanju (<i>Napomena 12</i>)	(642)	644	1.759	1.761
Isplate tokom godine	-	-	(3.596)	(3.596)
Stanje na 31. decembar 2021.	711	3.302	6.649	10.662
Promjene u rezervisanju (<i>Napomena 12</i>)	1.208	(208)	1.028	2.028
Stanje na 31. decembar 2022.	1.919	3.094	7.677	12.690

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

33. OSTALE OBAVEZE

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Ostale obaveze unaprijed naplaćena glavnica i kamata	10.325	9.968
Obaveze prema dobavljačima	9.117	6.693
Odgođeni prihod	3.005	2.798
Ostale obaveze	2.030	1.226
	<u>24.477</u>	<u>20.685</u>

34. DIONIČKI KAPITAL

Kapital se sastoji od 988.668 redovnih dionica nominalne vrijednosti 250 KM. Vlasničkim instrumentima Grupe se ne trguje na javnom tržištu ali su izlistane na Sarajevskoj berzi.

Vlasnička struktura Grupe je kako slijedi

Dioničari	Broj dionica	'000 KM	%
Raiffeisen SEE Region Holding GmbH, Beč, Austrija	988.688	247.167	100,00

Osnovna zarada po dionici

Osnovna zarada po dionici izračunava se dijeljenjem neto dobiti koja se može pripisati redovnim dioničarima ponderisanim prosječnim brojem redovnih dionica u toku godine.

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Dobit na raspolaganju dioničarima ('000 KM)	94.134	72.142
Ponderisani prosječni broj običnih dionica tokom godine	988.668	988.668
Osnovna zarada po dionici (u KM)	<u>95,21</u>	<u>72,97</u>

Razrijeđena zarada po dionici nije prikazana jer Grupa nije izdala instrumente razrijeđivih dionica.

35. KOMISIONI POSLOVI

Grupa upravlja sredstvima za i u ime trećih lica. Ova sredstva se vode odvojeno od imovine grupe. Za ove usluge se naplaćuje provizija u iznosu od 1% od ukupno plasiranog novca.

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Obaveze		
Vlada	3.710	3.847
Privredna društva	3.482	3.482
Stanovništvo	38	38
Ostali	77	77
	<u>7.307</u>	<u>7.444</u>
Imovina		
Kreditni dati stanovništvu	3.724	3.861
Kreditni dati privrednim društvima	3.583	3.583
	<u>7.307</u>	<u>7.444</u>

Grupa nije izdala garancije u vezi sa upravljanim sredstvima. Kreditni rizik ostaje kod vlasnika sredstva.

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

38. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Transakcije sa povezanim stranama koje su eliminirane u ovim konsolidiranim izvještajima se mogu prikazati kako slijedi:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Potraživanja		
<i>Kreditni dati klijentima:</i>		
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	9.564	8.669
<i>Ostala potraživanja:</i>		
Raiffeisen Invest d.d. Sarajevo	3	100
Raiffeisen Assistance d.o.o. Sarajevo	6	6
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	17	6
	9.590	8.781
Obaveze		
<i>Depoziti banaka i klijenata:</i>		
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	6.422	8.517
Raiffeisen Assistance d.o.o. Sarajevo	68	7.337
Raiffeisen Invest d.d. Sarajevo	1.145	4.378
Raiffeisen Capital a.d. Banja Luka	314	1.529
	7.949	21.761
<i>Obaveze po najmu:</i>		
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	1.284	267
	1.284	267
<i>Ostale obaveze:</i>		
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	22	85
Raiffeisen Assistance d.o.o. Sarajevo	2	4
Raiffeisen Capital a.d. Banja Luka	1	1
	25	90
	2022.	2021.
Prihod		
<i>Prihod od kamata:</i>		
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	170	10
	170	10
<i>Prihod od naknada:</i>		
Raiffeisen Invest d.o.o. Sarajevo	3.701	1.022
Raiffeisen Assistance d.o.o. Sarajevo	1	1
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	81	22
Raiffeisen Capital a.d. Banja Luka	-	2
	3.783	1.047

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

38. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (NASTAVAK)

	2022.	2021.
Prihod		
<i>Ostali prihodi:</i>		
Raiffeisen Assistance d.o.o. Sarajevo	287	538
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	30	1.295
Raiffeisen Invest d.o.o Sarajevo	31	1.444
Raiffeisen Capital a.d. Banja Luka	-	7
	348	3.284
<i>Neto prihodi iz trgovanja sa stranim valutama:</i>		
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	-	1
	-	1
Troškovi		
<i>Troškovi kamata:</i>		
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	136	89
Raiffeisen Assistance d.o.o. Sarajevo	2	44
Raiffeisen Invest d.o.o Sarajevo	1	27
<i>Ostali administrativni troškovi:</i>		
Raiffeisen Assistance d.o.o. Sarajevo	14	17
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	709	200
Raiffeisen Invest d.o.o Sarajevo	1	-
	863	217

Tokom redovnog poslovanja ostvareno je nekoliko bankarskih transakcija s povezanim stranama. Te su transakcije obavljene pod komercijalnim uslovima i rokovima, te uz primjenu tržišnih stopa.

Stanja sa povezanim stranama mogu se prikazati kako slijedi:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Potraživanja		
<i>Kredit i potraživanja dati bankama</i>		
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	35.466	28.002
Raiffeisen Landensbank Tirol AG, Innsbruck, Austrija	44.157	57.809
Raiffeisenustria d.d. Zagreb, Hrvatska	2	1.136
Raiffeisenbank a.d. Beograd, Srbija	162	11
<i>Ostala potraživanja:</i>		
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	22	24
	79.809	86.982
Obaveze		
<i>Subordinirani dug:</i>		
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	61.804	61.804
<i>Dugoročni krediti Banaka</i>		
Raiffeisenbank Bulgaria AD Sofia, Bugarska	-	6.362
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	4.417	812
Raiffeisen Bank Zrt. Budimpešta, Mađarska	14.224	21.364

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

38. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (NASTAVAK)

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
<i>Depoziti banaka i klijenata:</i>		
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	1.409	-
Raiffeisenbank Austria d.d. Zagreb, Hrvatska	28	104
<i>Ostale obaveze:</i>		
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	4.509	3.281
Centralised Raiffeisen International Services & Payments	50	50
Raiffeisenbank a.d. Beograd, Srbija	-	1
	86.441	93.778

Određeni broj bankarskih transakcija sklapa se sa povezanim stranama u normalnom toku poslovanja. Ove transakcije su izvršene po komercijalnim uslovima i po tržišnim stopama.

	2022.	2021.
Prihod		
<i>Prihod od kamata:</i>		
Raiffeisen Landensbank Tirol AG, Innsbruck, Austrija	780	131
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	50	1
BLBH Invest GMBH, Austrija	-	3
<i>Prihod od naknada:</i>		
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	394	394
Raiffeisenbank Austria d.d. Zagreb, Hrvatska	30	32
DUF AMDS d.o.o. Sarajevo	-	10
BLBH Invest GMBH, Austrija	-	6
<i>Ostali prihodi:</i>		
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	484	93
BLBH Invest GMBH, Austrija	-	9
New Media Company d.o.o. Sarajevo	-	1
Centralised Raiffeisen International Services & Payments	95	-
VoCare d.o.o. Sarajevo	-	43
	1.833	723

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2022. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

38. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (NASTAVAK)

	2022.	2021.
Troškovi		
<i>Troškovi kamata:</i>		
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	5.565	4.846
Raiffeisenbank Bulgaria AD Sofija, Bugarska	44	129
Raiffeisen Bank Zrt., Budimpešta, Mađarska	315	353
<i>Troškovi naknada:</i>		
Centralised Raiffeisen International Services & Payments	705	678
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	206	683
Raiffeisen Leasing International GmbH, Beč, Austrija	59	59
Raiffeisenbank Austria d.d. Zagreb	4	3
Raiffeisenbank a.d. Beograd, Srbija	3	1
<i>Konsultantske usluge:</i>		
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	4.428	3.523
<i>Ostali administrativni troškovi:</i>		
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	4.514	3.008
VoCare d.o.o. Sarajevo	-	129
Centralised Raiffeisen International Services & Payments	436	404
Raiffeisenbank a.d. Beograd, Srbija	3	2
<i>Neto rashodi iz trgovanja sa stranim valutama</i>		
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	266	255
	16.548	14.073

Naknade Upravi i drugim članovima menadžmenta:

Članovima Upravnog odbora tokom navedenih perioda isplaćene su sljedeće naknade:

	2022.	2021.
Neto plate	1.811	1.028
Porezi i doprinosi na plate	1.257	803
Porezi i doprinosi na ostale naknade	281	154
Ostale naknade	487	150
	3.836	2.135

39. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA

Dana 14. februara 2023. godine sudskim rješenjem pokrenuta je likvidacija nad ESP BH d.o.o, na osnovu odluke Skupštine ESP BH d.o.o. Sarajevo od 30. decembra 2022. godine (ulaganje u zajedničke poduhvate). Likvidacija je još uvijek u toku, a naredno ročište na sudu je zakazano za 29. juni 2023. godine.

S ciljem dopune kapitala RBBH je 2013. godine ugovorila subordinirani dug od Raiffeisen Bank International (RBI) u iznosu od EUR 31,6 miliona. Obzirom na dobru kapitalnu poziciju i činjenicu da je Banka usklađena sa svim regulatornim i internim limitima kapitala i bez subordiniranog duga, Banka je odlučila da izvrši prijevremeni povrat navedenog.

Nakon pribavljenog odobrenja Agencije za bankarstvo FBiH, subordinirani dug prema RBI je prijevremeno otplaćen na dan 31. marta 2023. godine.

Osim navedenog, između datuma bilansa i datuma odobrenja ovih finansijskih izvještaja nije bilo značajnih događaja koji zahtjevaju objavljivanje.

40. ODOBRENJE KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Konsolidovani finansijski izvještaji su odobreni od strane Uprave i potpisani za izdavanje dana 05. juna 2023. godine.

Predsjednik Uprave
Rainer Schnabl

Član Uprave
Andreea Achim